ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2022 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 11 ވަނަ ޖަލްސާ

١٦ صَفر ١٤٤٤

12 ސެޕްޓެންބަރު 2022

(ހޯމަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:04

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 12:59

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު)

2022 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 11 ވަނަ ޖަލްސާ

12 ސެޕްޓެންބަރު 2022 (ހޯމަ ދުވަސް)

---

1. ޙަމްދު ސަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ އިއްވުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ، 12 ސެޕްޓެންބަރު 2022 ވީ ހޯމަ ދުވަސް. 1444 ވަނަ އަހަރުގެ ޞަފަރު މަހުން 16 ވަނަ ދުވަސް. އުތުރަ ނަކަތުން 6 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިންނަނީ މި ތިބީ، 2022 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ އެގާރަވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 31 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އަދި 2 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ސަލާމުގައި. ތިން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ރަސްމީ ދަތުރުފުޅުގައި.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ އެޖެންޑާއަކީ، އޖ/11/3/2022.

4. މަޖިލީހަށް ތައާރުފުކުރަންޖެހޭ ބިލު

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 4- މަޖިލީހަށް ތަޢާރުފުކުރަންޖެހޭ ބިލު؛

5.1- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން. ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު.

4.2- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2010 (ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2010 (ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު.

4.3- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޢަލީ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ފަންނުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން. ◌ް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ފަންނުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު.

5. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 5- ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.

5.1- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 153 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮމިޓީތަކުން ފޮނުވާ ސުންގަޑި އިއުލާންކުރުން. ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީ؛ 1- ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ. 14 ސެޕްޓެންބަރު 2020 (2022) ސުންގަޑި ކުރުގައި ކަނޑައެޅިފައި އޮތީ. ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީ؛ ކުރިކަން ހަރުދަނާ މަސައްކަތުގެ ބިލު؛ 5 ނޮވެންބަރު 2022 މި ވަނީ ސުންގަޑިއެއްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިފަ.

6. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ޤާނޫނީ ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

އަޅުގަނޑު އެޖެންޑާ [illegible] މެންބަރުންނަށް ފޮނުވިއިރުގައި އެޖެންޑާ އައިބަދަލެއް ހިމަނާފައިވާތީ، މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުގެ [illegible] ހުށަހަޅާ ކަންކަން. އޭގެތެރޭގައި [illegible] [illegible]، ނިޝާން ޣާޒީގެ އިއްޒަތްތެރި ވެރިޔާ، އިނގިރޭސި ދައުލަތުގެ ރާނީ، ކުއީން އެލިޒަބެތު II، 8 ސެޕްޓެންބަރު 2022ގައި އަވަހާރަވުމާ ގުޅިގެން ތަޢުޒިޔާގެ ބަސްފުޅުގައި ވިދާޅުވުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތަޢުޒިޔާކުރެއްވުމަށް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ފުރުސަތުދިނުމުގެ މަސައްކަތެވެ. އަޅުގަނޑު މި މަސައްކަތުގެ ފުރުސަތުގައި ކުރީގައި އެލިޒަބެތު II، ނިޝާން ޣާޒީގެ އިއްޒަތްތެރި ވެރިޔާ، އިނގިރޭސި ރާނީ 8 ސެޕްޓެންބަރު 2022ގައި އަވަހާރަވުމާ ގުޅިގެން އެ ކަލޭގެ ހަނދާނުގައި ސުކޫތުގައި ފާހަގަކުރުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ތެދުވެވަޑައިގަތުމަށް އެދެން. (ސުކޫތުގެ އެއްމިނެޓު) ޝުކުރިއްޔާ! އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތު އަރުވަނީ މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީ ލީޑަރު، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީގެ ޕާލަމެންޓަރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމަށް.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖަލާލަތުލް މަލިކާ ދިރިހުރިއިރާ ހާއްސަ ގުޅުމެއް ބާއްވަމުން އަންނަ އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ސިންހާސަނުގައި 70 އަހަރަށް ވުރެ ގިނަ ދުވަހު ތަޚުތުމަތީގައި ވަޑައިގެންނެވި ރާނީ، ކުއީން އެލިޒަބެތު II، ނިޝާން ޣާޒީގެ އިއްޒަތްތެރި ވެރިޔާ [illegible] [illegible] ދުނިޔޭގެ ގިނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެވެ. އުމުރުން އެންމެ 26 އަހަރުފުރުގައި [illegible] އިނގިރޭސި ތަޚުތާ ހަވާލުވެވަޑައިގެންނެވި އުމުރުފުރުން 96 އަހަރުފުރުގައި [illegible] ހަމައަށް ވަފާތެރިކަމާ އެކު އިނގިރޭސި ދައުލަތުގެތެރޭގައި އަދި ކޮމަންވެލްތުގައި ޚިދުމަތްކުރެއްވިއެވެ. ދުނިޔޭގައި އެކުވެރިކަމާއި، އެއްބައިވަންތަކަމާއި ސުލްހަ ގާއިމުކުރުމަށް އެންމެ އިސް [illegible] [illegible] [illegible]، އެކި ސިޔާސަތުތަކުގެ ތަފާތު [illegible] [illegible] [illegible] އިނގިރޭސި ސަރުކާރު ހިންގުމުގައި، [illegible] އިނގިރޭސިވިލާތުގައި [illegible] ދެމެހެއްޓެވީ. ރާނީ އެލިޒަބެތުގެ ރަސްކަމުގައި މި ދިވެހިރާއްޖެއާއި އިނގިރޭސިވިލާތާ ދެމެދު ގުޅުމުގައި އިސްތިޤުލާލުގެ [illegible] [illegible] މިނިވަންވެގެންދިއުމަށް ފުރުސަތު ލިބިގެންދިޔަ. އަދި އޭގެފަހުން ކޮމަންވެލްތު ގައުމު، [illegible] އިނގިރޭސި ދައުލަތުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ބަލާއިރު [illegible] [illegible] [illegible] ވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިނގިރޭސި ދައުލަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މިދެންނެވި އެހީތެރިކަމުގެ ދަށުން. ރާއްޖޭ އެތެރެބަޔަކު ދުވަސް ފުރަތަމަ ހިމާޔަތުގައި ބައިވެރިވި، ހޯލަންޑޭސިން ޕޯޗުގީޒުން
ޕޯޗު އަދި ފަރަންސޭސި ފްރަންސޭސިންނާއި އަދުގަނޑު ނިސްބަތްވާ ސިޓީގެ ރައްޔިތުންނާއި، އަދި އާންމުކޮށް ހިލޭ
ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހަމަޖެހުމަށް ރައްކާތެރިކަމާއި ސިޔާސީ ހައިސިއްޔަތާއި އަދި ސަލާމަތާއި، އިނގިރޭސި ބޮޑުވަޒީރުގެ،
އިނގިރޭސި ރައްޔިތުންނާއި އަދި ކޮމަންވެލްތުގެ އެންމެހާ ރައްޔިތުންނަށް އިޤުތިސާދީ ފައިދާ އޭގެ ތެރެއިން ދަންނަވަން.
މި ފުރުސަތުގައި އިނގިރޭސި ދައުލަތާއި ދިވެހި ދައުލަތާ ދެމެދު ހިންގަމުން އައި ގުޅުންތަކަކީ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް
ކުރުކޮށްލަން ނަހަމަވެސް އަދިއަނބުރައިވާލާ ބަޔާނެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަސްކަން އިނގިރޭސި ރަސްގެ ވިލާތްޕާއާ ގުޅުމެއް
ސަރުކާރުގައި އެއްބަސްވުމެއް ގާއިމް ކުރީ އިނގިރޭސިވިލާތާއި ދަނޑި ދިވެހިރާއްޖޭ ދިވެހި 1887 ވަނަ އަހަރުގައި. 79
އަހަރު އިނގިރޭސިންގެ ހިމާޔަތުގެ ދަށުގައި ރާއްޖެ އޮތީ. މި ހިމާޔަތުގެ ސަބަބުން ދި ދައުލަތަށް ލިބުނު ފައިދާތަކެއް
ވާނެތި. އެގޮތުން ބަޔަކު އެކުލެވޭ ދި ބާރު ހަމަޖެހުމުގައި ލިބުނު ފައިދާއެއް ހިމާޔަތް، އެއީން ފައިދާއެއް
ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭ އިނގިރޭސިންގެ ހިމާޔަތުގައި އޮތީ. ހަމަ އެކަނި ދުވަސް ބާރު ހަމަޖެހުމުގައި
ހެއް. ކުރިމަތިވި އެއްޗެއް ގަޔާވާ ސޯވިއެޓްގެ ހޫނުހަނގުރާމަ، ދުނިޔޭގެ ހަނގުރާމަ އިނގިރޭސިން ތިމާއާގެ ސަބަބުން
ގެލްދުރިއާ ކުރިމަތިކުރަން، އެ އިސްތިޢުމާރު އިންޑިއާ ކަނޑު ފަރާތުގެ ވަށައިގެން ފަރާތް ބާރު ބަހައިލެއްވި ކަމަށް ވެގެންދިޔަ. އަދި
ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑު ބަލާފައި ބޮޑުކުރާ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް އައީ ބާޒާރު ބަދަލުވުމާއި ގުރުހާން އެކަނި ފުރަތަމަ ދެއް
ބެލެހެއް ކުރުގައި ފޮރޯއްލިބިގަތީ ވިރާސް ރަނގަޅުކުރުން ބެލޭކަމަށްލަވައިގައި އެއް ދުވަސްވަރުގައި ފާސްކުރަށް އަލަސްޕޯސްޓުން
އުފެއްދެވިކަމުގެ 1932 ވަނަ އަހަރުގައި. ދިބައިސްކުރުމުގެ ރަޖިސްޓަރީ، އިނގިރޭސި ރަސްމިއްޔާގެ އިސްތިޢުމާރު ތެރޭގައި
އަދި ބައެއް ދިރާސާކުރުން ރަނގަޅު ގެއްލުން، ބައެއް ބާރުދުން، ތަރިކަ ދިރާސާކުރަމުގެ ބާރުދުން ވިރާސާ ގެއްލުން، ނަފުސު
ފަދަ އެކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާރުރައްކާތެރިވެއްޖެ އުފެއްދި، ފާރުރައްކާތެރިވެއްޖެ ދިސްވުރުގަދަ. އަދި މިދެންނެވި
ފާރުރައްކާތެރިވެއްޖެ އުފެއްދިވުރުގަދަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިންގުމަށް އައި އެނގޭ ބޭނުމު އެއް ބަރާބަރު. 1956 ވަނަ އަހަރު
އެއްގޮތް ބޭނުންކުރި އެކި އަޅުގަނޑު ގަން ސަރަހައްދު އަހަރަށް; ރަޙްމަ ސަރުކާރުގެ އަދުލުވެރިކަން ސަރަހައްދު އަހަރަށް އަޅުގަނޑު އަދި
ގަން އިނގިރޭސިން ދިނުމަށް. އެކަށީގެންވާގޮތް، ރާއްޖޭގައި ހިސާބުތަކެއް އެކަށީގެންވާ ހަރުގަޑު 30 އަހަރުގެ ފުރުތަލައަށް
ގަން އިނގިރޭސިންނާ ހަވާލުކުރުމަށް. އަދި ގަމުގައި އަޅުގަނޑުގެ ރައްޔިތުންނަށް، ދިރުން ރައްޔިތުންނަށް ބެލެހެއް
ވަރަށް ފުރުސަތުހޯދިފައި. އަދި އެދިނޫރަކީ ބެހެއްޓިއްޔާ އެބައި ޖަރީމާއާގެ އެކުލަވާލެވި ހިނދު، މެދު އެ ސަރަހައްދު އަދި
ކުރިއެރުމާ އެއް ގަމުގައި އިނގިރޭސިން މިބަ ދިރާސާތަކުގައި އަހަރުގެ ކުރިޔަށްދިޔަ ކުރިއަރުވަން. އަދި މިދެންނެވި ދިރާސާ
ނިމުމަކަށް ވީ 1972 ވަނަ އަހަރު ރާއްޖޭ، ކުރިން އެހީތެރިކަމާ ނިސްބަތް އެއް ބޭފުޅުން ވެރިޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ކުރީގެ ދަރުބާރުގެ ގަޑި ވަޒީރުގެ ސަރުކާރުން އެކުލަވާ މި ވަގުތުގައި އެލާ އެކި ފާހަކުރަން. ހަމަ މި ދިރާސާތައް؛

ދުވަސް ބޮޑުހަނގުރާމައިގެ ދުވަސްވަރުގައި ދެކުނުގެ ތިން އަތޮޅުގައި ހިނގައިދިޔަ ވަކިވެގަތުމުގެ ހަރަކާތަށް ނިމުމެއް ގެނެސްދިނުމުގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް ބާރުވެރިޔަކީ އިނގިރޭސި ދައުލަތް ވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަދި އެ ބަޣާވާތަށް ނުވަތަ އެ ވަކިވެގަތުމަށް ނިމުމެއް އައުމުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެން އެއް ދިރިއުޅުމުގެ ދަރުބާރު އެއްބައިވަންތަކަމާ އެކު، އެކުއެކީގައި މިއަދު އުޅުމުގެ ޖާގަ ލިބިފައި މި ވަނީ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް އިނގިރޭސި ދައުލަތަށް، އިނގިރޭސި ރައްޔިތުން މި ކަންކަމުގައި ޝުކުރުދަންނަވާންޖެހޭ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަކޮޅު ހަމަ ނިންމައިލާނީ އިނގިރޭސި ރަސްގެފާނު ޗާލްސް ތިންވަނައަށް، އިނގިރޭސި ސިންގާސަނައަރާއި ކާމިޔާބު ދައުރެއް އަދި ފުރި މާދަމާއެއް މިންވަރުކުރެއްވުމަށް އެދެމުން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީ ލީޑަރު، އަދި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕީޖީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ޖުމްހޫރީ ޕާޓީގެ ލީޑަރު މާމިގިލި ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމަށް. މާމިގިލި ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު.

މާމިގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ހުރީ؛ މާދު! އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލަމެންޓަރީ ލީޑަރު އެ ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅު، އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އެ ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅަށް އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. ދެން އެހެންނަމަވެސް ދަންނަވާލަން އެބަ ހުރި ބައެއް އިތުރު އެހެން ވާހަކައެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެ ވިދާޅުވިހެން، އަސްލަމް އެ ވިދާޅުވިހެން، އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އަސްލަމް އެ ވިދާޅުވިހެން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަރަށް ގިނަގުނަ ހިދުމަތްތަކެއް އިނގިރޭސި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެ ކަމަށް؛ މާދު! ކޮން ކަމަކާއެއްތޯ؟ މިދުނިޔޭ، ކުއީން އެލިޒަބަތު II ވެރިކަމުގައި، ހުންނަވައިގެން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަރަށް ބޮޑު ހިދުމަތްތަކެއް ކޮށްދެއްވާފައި ވަނީ. އަދި ވަރަށް ގިނަ އެހީތެރިކަން ވެސް ފުރުޞަތުތައް ދެއްވާފައި ވަނީ. އަދި އެޑިއުކޭޝަން ސްކޮލަރޝިޕް ވެސް، ގަވަރމަންޓް ސްކޮލަރޝިޕް ވެސް ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލިބިފައިވޭ، ފުރަތަމަ ކޮމަންވެލްތުގެ ވެސް ލިބިފައިވޭ، އަދި އެކި ތުރުން، ފުރަތަމަ ހިލޭ ކޯސްތަކުން ރިހާ ކޯސްތަކުން. ދެން އޭގެފަހުން ކޯހެއް ކޯސްތަކުން ރިހާ ކޯސްތަކުން އިނގިރޭސި ސަރުކާރުން، އިނގިރޭސި ދައުލަތުން އެ ކަމަށް ދެއްވި އެއްބާރުލުން. އަދި އިތުރަށް ގުޅުންތަކާއި އަދި ސިޔާސީ ގޮތުން ޓްރޭނިންގ ވެސް ދެއްވި. އަދި އާދައިގެ އިނގިރޭސި ސަރުކާރުން މާލީ ގޮތުން ވެސް ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަރަށް މަދު ތަރައްޤީއާއި ޓްރާންސްޕޯޓޭޝަން ބާކާއި

ވަރަށް ގިނަ ސްކޮލަރޝިޕްތައް ވެސް ދެއްވަމުން ގެންދެވި. އަދި އެހެން ވެސް ބައިވަރު ކަންތައްތައް ކޮމަންވެލްތުގައި ހިފެހިގެން، އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެއަށް ހިފެހިގެންދިޔަ. އެހެންވީމާ، ކޮމަންވެލްތު އަޅުގަނޑު ދިގުކޮށްލާކަށް ގިނަ ވާހަކަތައް ދައްކާކަށް ނޫން. އެ ކަމަށްއަޅާ ކޮމަންވެލްތުގެ ތެރޭގައި އަދި މުޅި ދުނިޔޭގެ ކުރިމަތީގައި އެންމެ ގިނަ ދުވަހު، އަދި ޚާއްޞަކޮށް އިނގިރޭސިވިލާތުގައި އެންމެ ގިނަ ދުވަހު ރަސްކަންކުރެއްވި ނުވަތަ ކުއީންގެ މަޤާމުގައި ހުންނަވައިގެން ފުރިހަމަކުރެއްވި ބޭފުޅެއް. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި އެ ދުވަސްވަރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުރިހާ ކަންތައްތަކުގައި އެ ބޭފުޅުންގެ ހަރަކާތްތެރިކަން ލިބިގެންނުދިޔަ ނަމަ، ދެންމެއަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމް ވިދާޅުވިހެން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ނިކަމެތި ކަންތަކާ ކުރިމަތިލާންޖެހިގެންދިޔައިސްކަން ވިސްނާލަންޖެހޭ. ދުވަސް ބޮޑު ހަނގުރާމަގައި އަދި އޭގެ ކުރިން ވެސް ދުނިޔޭގެ އެތަންމިތަނުން ތަޖުރިބާ އިސްތިޢުމާރުގައި ބާރުތައް ގޮތުގެ ނުފޫޒު ފުޅާވަމުންދިޔަ ދުނިޔޭގެ އެކިއެކި؛ އިނގިރޭސިން އެކަށީގެން ނޫން. ހުރިހާ ދިމާލަކުން ވެސް ޗެލެންޖުތަކާ ކުރިމަތިވަމުންދިޔަ. ވަރަށް ގިނަ ޗެލެންޖުތަކާ ކުރިމަތިވަމުންދިޔަ. އެކަމަކު ނުބައި އަސަރުއެއް އަޅުގަނޑުމެން ދިރިއުޅުމުގެ ފުރުސަތު އޮތް. ދުން އޭރުކަލް، ފަހުންފަހުން އައިސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަމިއްލައަށް ކަންތައްތަކާއިގެން ހުރިއަށް، ހުރިހާ ސިޔާސަތަކާއިގެން ހުރިއަށް ދަމަހައްޓަން ކަމުގެ ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖެ ލިބުނު ހިނދު، އަޅުގަނޑުމެން ސޮވަރިން ގޮތުގެ ރީތި އެ ކަމަނާގެ ފުރިކަމުގައި އެކަމަނާ ހުންނަވައިގެން؛ އެ ކަމަނާއާ މިދަންނަވާ، ކުއީން އެލިޒަބެތު II، ނިޝާން އާޓާގެ އިއްޒަތްތެރި ފުރިހާ، އެ ކަމަނާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މިނިވަންކަން ވެސް ދެއްވި. އެހެންވީމާ، އެކަމަނާ ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ އެ ކަމަނާއަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން އަދި އިނގިރޭސި ސަރުކާރަށް. އެހެންކަމުން، އެ ކަމަނާއާއި އަދި އިނގިރޭސި ސަރުކާރަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަދި ތަޢުޒިޔާ ދަންނަވަން. ހަމަ އެހެންމެ އަލަށް ވަޑައިގެންނެވި ކިންގް، އެ ކަމަނާގެ ދަރި ފިރިހެން ދަރިކަލުން އާދެ! މިހާރު އެ ރަސްކަލު އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ރަސްކަމުގައި. އެހެންކަމުން، އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވެސް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ބަރަކާތާއި ހަޔާތުގެ ބަސްތާތް ރައްދުކުރެއްވުން އަޅުގަނޑު އިލްތިމާސްކުރަން.

ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ މާމިގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ޤާސިމް އިބްރާހީމް ފާޅުގައި. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ޕީ.އެން.ސީގެ ރައީސް އާދަމް ޝަރީފް މިއަދު މަޖިލީހުގައި...

މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު، އަޅުގަނޑާ އެކުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ޕީ.ޕީ.އެމްއާއި ޕީ.އެން.ސީ ތަމްސީލުކުރައްވާ ހިތާވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެހެން އެންމެހައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. السّلام عليكم و رحمة الله و بركاته. އާދެ! މީގެ 50 އަހަރު ކުރިން އިނގިރޭސި ރާނީ ކުއީން އެލިޒަބަތު މާލެއަށް ފުރަތަމަ ދަތުރުފުޅެއް ކުރެއްވީ. ރާނީ މާލެ ވަޑައިގެންނެވީމާ ރާއްޖޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުން މާލެއަށް މީހުން ޖަމާވި. އަދި ރާނީ މާލެ ވަޑައިގެންނެވި މަންޒަރު ބެލުމަށް ކުދިބޮޑު އެންމެން މާލޭގެ އުޅުނު ފަރާތަށް ނުކުތީ. އެ މީހުންގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުވެސް އަޅުގަނޑުގެ ބައްޕާގެ ކޮނޑުމަތީގައި އިނދެގެން ރާނީ ވަޑައިގެންނެވި މަންޒަރު ބެލި ހަނދާން ރަނގަޅަށް ހުރޭ. އިނގިރޭސި ރާނީގެ އެ ދަތުރުފުޅަކީ ބަހާއި މާލެ އޮތީ ވަރަށް ބޮޑަށް ޒީނަތްތެރިކޮށްފަ. މާލޭގައި ދިދަގަހާއި، ދިދަނަގައި، ކުލަބޮޑިއަޅައި ދަމާފައިވޭ. އެ ދަތުރުފުޅަށް ބަލައި މާލެއާއި އަދި އެހެން އަތޮޅުގެ ރައްޔިތުން މީހުން އުފަލުން ފާޅުކޮށް. ރާނީގެ އެ ދަތުރުފުޅު ސިފަވަނީ މުޅި ރާއްޖޭގެ އަދި އުފާވެރި ދުވަހެއް ގޮތުގައި. އެއީ ދިވެހިންނާއި އިނގިރޭސި ރާނީ ދެމެދުގައި މުހިއްމު އަންގައިދިން އުފާވެރި ހަނދާންތަކެއް. އާދެ! އެ ހަނދާންތައް ކިތަންމެ އުފާވެރި ނަމަވެސް، އެ ކަލަނާ މިހާރު އެ ވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނާ ވަކިވެވަޑައިގެންފަ. އެ ހިތާމައިގައި އަޅުގަނޑުމެން ބައިވެރިވަން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި އާޚިރަށް އެ ކަލަނާގެ ރަސްމީތަކުގެ. އެ ކަލަނާގެ ޖިނާޒާ އާދާކުރުމުގެ ފުރުސަތު ފަހިކޮށްދެއްވީތީ ކަމަށް ޓަކައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދަށް ޝުކުރުއަދާކުރަމުން، އެ ކަލަނާގެ ރަސްގެފާނަށް އެ ފިރިހެންގެ ބަރުދަށީން އާސޯރުކުރުގެ އިޖާބަތަށް އަޅުގަނޑު އެދެން.

Mr. Speaker and my fellow parliament members. On behalf of the parliament members of PPM and PNC with the guidance of His Excellency President Yameen, I take the honour to convey our deepest condolences to His Majesty King Charles, the Royal family, and the people of United Kingdom for passing Her Majesty Queen Elizabeth. Our thoughts are with them at this very difficult time. Her majesty queen was just 13 years old when the World War II broke. She emerged as the Queen of the Great Britain when the world was coming to the grips of aftermath of the World War II. It was not an easy time. Today as we reflect on her 70 years of rein, it is important to note that she materialized the pledge she made on her 21st birthday. Her pledgeries, my whole life, whether it be long or short shall be devoted to your service in the service of a great imperial family to which we all belong, and she made it. She was on her duty until her last breath. Her majesty was perceived as the mother figure for millions of people. She gave the lifelong love, the outstanding care, and the mutual respect to the people. She has exemplified her devotion to her country and

served with sincerity and loyalty to the people. As a result, she was recognized as the beacon for humanity and the legend for the unity of her country. Her majesty has sustained the historical, traditional, and cultural values of the United Kingdom and nurture them for generations. She devoted her time for the stability of the nation in times of crisis. Her majesty has worked with 15 different prime ministers and countless number of world leaders in her rein. Her outstanding leadership has inspired many leaders who have shaped the world. It is remarkable that she put women at the center for 70 years with grace and style. Her majesty recognized that encouraging people to combine the efforts, utilize the experience, inspire them to work together will make a difference. She taught the world that criticism is good for people and institution that are part of the public life. She encouraged and helped the people to build the confidence to utilize the opportunities to reflect what has been achieved during her rein. Allthough her majesty's era has ended, her legacy will continue to inspire all of us for generations to come. Her legacy will be flourished. I am confident that His Majesty King Charles will nurture the legacy and carry out the responsibility she passed onto him. With this I conclude my remarks. Thank you.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޕީ.އެން.ސީގެ ލީޑަރު، މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފް ޢުމަރު ޝުކުރުދަންނަވަން. މި އެޖެންޑާ އައިޓަމް ނިންމާލަމުން އަޅުގަނޑު ދެތިން ބަހެއް ދަންނަވާލުމުގެ ފުރުސަތު ހޯދަން. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ދިވެހި ދައުލަތާއި އިނގިރޭސި ދައުލަތާ ދެމެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ފަދައިން ޒަމާނީ ގުޅުންތަކެއް ހުރިކަމީ. 1700ގެ އަހަރުތަކުގައި އޮތުރުވަރިއަން އިނގިރޭސި ނޭވީގެ ބޯޓު ފާރަން ފުރިއްސުރު، އެހެއިހި ދިވެހި ފެރިނާއި އިނގިރޭސި ދައުލަތުގެ ފެރިނާ ދުވަސް ދިޔައީ ބަދަލުވަމުން. އެންމެ ފުރަތަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޮޑު ވަޒީރުއާ އިނގިރޭސި ފެރިއަކާ ބައްދަލުކުރައްވައި ބޮޑު ވަޒީރުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަވެސް، އަތިރީގެ ދޮން އަހަރަށްދިޔީ، ދޮރިމާރާ ކިޔުމުގެ ފާސް. އޭގެ 1700 ގެ އަހަރުތަކުގައި. އެއަހަރުވެސް ދިވެހި އިނގިރޭސި ގެ ބޮޑު ވަޒީރުގެ ފާހަގަ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިން ދަރުމަވެރިން ފާހަގަކޮށް ފާސް ދިޔައީ އިއްޔާގައި ކުރެޔޮގައި ރާއްޖެ އިނގިރޭސި ގަވަރުނަރާ ދާއިމީކޮން ބައްދަލުކުރުން. މުޙައްމަދު އަމީން އިނގިރޭސިވިލާތަށް ކުރެއްވި ދަތުރުފުޅުގައި ކުއީން އެލިޒަބަތާ ބައްދަލުކުރެއްވިއެވެ ކަމުގައި އަދުގަނޑު މުނާސަބަތުގެ އަދި ސާފުކޮށް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަ، ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓަރު ކާމިޔާބީ އަދި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކުރެއްވި ބައްދަލުކުރުމުގެ ހޯޑީ ފެށުނުން ހުރިހާ އެކަމާއި ބެހޭގޮތުން؛ ކުރިން ބެހޭގޮތުން ބައްދަލުކުރުމުގައި ހުރިހާ ހަމަޖެހި ވެސް މަޖިލީހުގެ އަހަރެއްގައި. 13 އޮގަސްޓް 1954 ވަނަ ދުވަހު، ސިލޯނުގައި

އޭރުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޮޑުވަޒީރު ޒުދޫރިޔާގެ ޖޫން ކުރީން އުޖަބަތާ ބައްދަލުކުރެއްވި. އަދި އެ ބައްދަލުވުމުގައި ދެ ފެރީން ދެއްކުމަ ވާހަކަފުޅުތަކުގެ ތެރޭގައި، ކުރީން އުޖަބަތާ ރާއްޖެއަށް ވަޑައިގަތުމުގެ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އެ ރާއްޖެ ހަމަލުކުރެއްވި. އެއަށްފަހުގައި 13 މާރިޗު 1972 ވަނަ ދުވަހު؛ އެއީ މި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ބޭރުގެ އެންމެ މަތީ ފެރީއެއް، ދުވަހަކު ވެސް އައި ފުރަތަމަ ފަހަރު. ރާއްޖެއަށް އިންޑިޔާގެ ރައީސް ވަޒީރެއް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެން މި މަޖިލީހުގެ މެމްބަރުން ސަރުކާރު ޒަމާނުގައި ރާއްޖެ ވަނީ ސަރުކާރުތަކާ ދެމެދު. އިންޑިޔާއާ ސަރުކާރާއި ރައީސް ރާއްޖެ ދުވަހުދުވަހު ވަރަށް ގާތް ގުޅުމެއް ބާއްވަމުން ގެންދިއު. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ފަހުން ވެސް އިންޑިޔާއާ ސަރުކާރުގެ ދެމެދު ގުޅުންތަކުން ވަރަށް ގިނަ ފާހަގަ އަޅުއްވާފައިވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ރާއްޖެ އެކުގައި ނަންގަތާފައިވާ ޚިދުމަތުގައި ހިންގުމުގެ ވިޔަފާރި އެ ހުންނެވި މިންވަރު އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްޤީކުރަމުން، ހުރިހާ އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތުތަކެއް ވެސް ފާހަގަވާނެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭ މިނިވަންވުމަކީ މަސައްކަތްކުރެވިފައިވާ ދަތުރުފަތުރުގެ ރާއްޖޭގައި އިޤްތިޞާދީ ނިސްބަތާ؛ ބޮޑުވަޒީރު ދުވަހު ވަރަށް ގިނަ މުޢާމަލާތްކުރުމާ، ގިނަދުވަސް ފާހަގަކުރެވޭ 19 ޖުލައި 2007 ވަނަ ދުވަހު ރައީސް މައުމޫން ރާއްޖޭ ބައްދަލުކުރެއްވި. އޭގެ ކުރިން އަސްދެއިކަމާގެން، ރައީސް މައުމޫނުގެ ރައީސްކަމުގައި 1982 ވަނަ އަހަރު، ދިވެހިރާއްޖޭ ވަނީ ކޮމަންވެލްތުގެ މެންބަރެއްގެ ގޮތުގައި ވެފައި. އަދި ރައީސް މައުމޫނާއި ރާއްޖޭ ދުވަސް އޮތް ގުޅުންތަކާއި އެކަށް ކޮމަންވެލްތު ވެރިންގެ ބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިންނާއި، އަދި ހުރި އަދަދު ރައީސް މައުމޫން ވަޑައިގެން ފޮނުއްވަމުން ބައްދަލުވުމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ސަރުކާރު ފެންނަން އޮތްތަން. އެއީ ފަސް ވަރަށް ވަރުގަދަ އަދި ވަރަށް ދޭ ގުޅުއްވާކަން. 8 އޮގަސްޓު 2009 ވަނަ ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެން ނަސީބު ލިބުނު މިނިސްޓަރު ކޮމެޓީގައި އެއް ޗާޓަރުކުރަން. ކުރީން ވިދާޅުވި، ކުރީގެ ދައުލަތުތަކަށް އެއިރުގައި އަޅުގަނޑު ހުރި ރާއްޖޭގެ ރައީސްކަމުގައި ކަމަށް ވާތީވެ، މިނިސްޓަރު ކޮމެޓީގައި އަޅުގަނޑު އެއް ރާ ހުރިމު. އެކަމަ އަޅުގަނޑުމެން ކުރީން ދައުލަތާވަރުތަކީ އެ ބޮޑުގާގެ އަޅުޅުގައި، ކުރީގެ އަޅުޅު ދިވެހިރާއްޖޭގާ ގުޅުންތަކުން ހުރި ބައެއް ދިރުންތެރިކަމާއި، އަދި ބައެއް ބޮޑުބުން ދައުލަތާވަރުތަކާ ހަމައެކޭ. ކުރީގެ ހަނދުމަފުޅުގައިވާ އެއް ވާހަކައެއް އަޅުގަނޑު ގެންގޮސް ވިދާޅުވި. އެއީ، ރާއްޖޭ އަންނަން އުޅެއްވަނީ ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި ނަސްރީރި މުޅިރާއްޖޭގެ ހިތާ، ބައްލަ މަނަވަރު ދިރާވެގެން އެ ހިނދުން ހަމައެކޭ އެ ހިނދު ރައްކާ އެ ހިނދު ޒުވާނުގެ ޢަދުގެ ދީ ކުރީން ރާއްޖެވީގައިތޯ ވާނަ. ދަން އެހެނީ، އެ ހިނދު ކޮބައިތޯ؟ ދެން އަޅުގަނޑަށް ކަނޑިޔާނިރު ގޮތުން އެ ހިންސާ ވަރުދު ރޫޒީ ދިރާވެކަ. އެހެންމީ، އަޅުގަނޑަށް ކުރީން އަރިހު ދަރުދުނުވެ، އެ ހިނދު ހުރަ ގާތްގައި އެބަ ރިބި ކަމަން. އަދި ކުރީން ވިދާޅުވި އެ ކުރީގެ ކާރު ދަރުވި ޖެހިއަވަރު ގޮތުގައި ދެން ކަނޑުދޫވި ކަނޑަކާށްމީ އެހެރުން ޢަރަބު ބަސްޑި ޖަހައްޓާ ބޭނުމީ. ދެން، ކުރީން ވިދާޅުވީ، ޖަހައްޓާ އެއްޗަރަށް ފިންޑީއާ ވާހަކަ. އަދި ވިދާޅުވީ، އެހެން ޖަހައްޓައްގެ ވާހަކަ. އެއީ މަގުމައްޗަށް ހެދުމަށް، އެއީ މާދާގައި ކުރީން ދެއްވި ބަޔަކޭ، އަދި ޖަގައް އަދި ސަރުކާރުއެ. މި ރަހުމަ ދެއްތަމަށް ގުޅުމުގައި ވިދާޅުވި އެ

އެއްޗެއްސެއް ގެނެއް ނުކުރެވުނު. އެއީ ޖަމާޢަތެއް ނޫނޭ ބޭފުޅަކު ނާޒިލު ވިދާޅުވިއާ، ފެންނަހަރެއް ނޫނޭ. މި އެއް ބޭނު ތަޖުރިބާކުރު ނިންމުމެއްގައި މިކަން ބޭނުންކުރެވޭކަށް ނޫނޭ. ދެން ކުރިން ވިދާޅުވި، އިބްރާހީމް ނާޒިލުގަ ޖެހިލުމަން ބައްލަވާ ބޭފުޅަކަށް ކަމާއި އެ ޖެހިލުމަން ކުރިގައި، ތަޖުރިބާކުރު ނިމުމުގެ ކުރިގައި ބައްލަވަމުންދިޔަކަން ކުއީންނަށް ފާހަގަކޮށްދެއިގެންނެވި ކަމަށް. ދެން އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް އުފާވެރި ވަގުތުތަކެއް އެ ކަމަނާއާ އެކުގައި ހޭދަކުރަން ލިބުނު. އެއީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ލިބުނު ވަރަށް ބޮޑު ޝަރަފެއް، ފަޚުރެއް. އަޅުގަނޑު، ކުރިއަށް ތަޢުޒިޔާ ދަންނަވަން. އަދި އިނގިރޭސި ރަސްގެފާނު ޗާލްސް III އަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ!

7. އިބްތިދާއީ ބަހުސް

__ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:__

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7- އިބްތިދާއީ ބަހުސް، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޝިހާބު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައިވަނީ 7 ސެޕްޓެންބަރު 2022 ގައި ބޭއްވުނު، 2022 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ދައުރުގެ 10 ވަނަ ޖަލްސާގައި. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޝިހާބަށް.

__ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޝިހާބު ވާހަކަދެއްކެވުން:__

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް؛ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ބިލު. ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. ބިލު ހުށަހަޅާ ސަބަބު؛ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި ބިލު ހުށަހެޅުމުގެ ބޭނުމަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން މަސައްކަތްތެރިންނަށް މުސާރައިގެ ގޮތުން އެންމެ ކުޑަ އުޖޫރަ ދޭންޖެހޭ ކަނޑައެޅުމަށް މިނިސްޓަރު ކުރާ އަދުލަން ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނާ ގުޅޭ ގޮތުން ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކުން އަމަލުކުރަމުން ގެންދާ 62 ވަނަ މާއްދާ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތު މި މަހުގެ 22 ވަނަ ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް ހަމަވާއިރު، ދުނިޔެއަށް މިހާރު ކުރިމަތިވެފައިވާ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ފޯރާ ނޭދެވޭ އަސަރު ކުޑަކޮށްލުމަށް އެ

ކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މަސައްކަތްތެރިންނަށް މުސާރައިގެ ގޮތުން އެންމެ ކުޑަމިނުން ދޭންޖެހޭ އުޖޫރަ ކަނޑައަޅުމަށް މިނިސްޓަރުކާ އަމުރަށް ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނާ ގުޅޭގޮތުން ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކުން އަމަލުކުރުމަށް ލާޒިމުކޮށްފައިވާ ދެ އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތު، 2 އަހަރުދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ބަދަލުގެނައުމަށާއި އެކަން ކުރާނީ ތަރުހީން ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އެކަން ކުރުމަށް ލާޒިމުވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތާއި، ޤައުމުގެ ފުދުންތެރިކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މިނިމަމް ވޭޖް އެޑްވައިޒަރީ ބޯޑުން ދޭ ލަފާ އެއްގޮތާ ގޮތުގެ މަތިން، މިނިސްޓަރު ކަނޑައަޅައި އިޢުލާނުކުރާ ގަވާއިދެއްގައި ކަމުގައި ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅުމަށާއި ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނަށް ގެންނަންޖެހޭ އިސްލާހުތައް ގެނައުމަށް. ގެންނަ އިސްލާހު؛ ގާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް އަންނަނިވި އިސްލާހު ގެނައުން. 1- ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. 62- (ށ)- މި މާއްދާގެ (ގ)ގައި އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތަކީ ބިދޭސީއެއް ނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތާއި ޤައުމުގެ ފުދުންތެރިކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބޯޑުން މިނިސްޓަރަށް ދޭ ލަފާގެ މަތިން މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މިނިސްޓަރު ކުރާ އަމުރަށް ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތް ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅައި އިޢުލާނުކުރަންވާނެއެވެ. 2- މި ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ މި ގާނޫނު ފާސްކޮށް، ތަސްދީޤުކޮށް، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަނީ، މި އިސްލާހަށް މި ހުށަހެޅުނު ބިލުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ފުރިހަމަ ތާއީދު، ކާމިޔާބު މަޖިލީހުގައި ދިނުމުން ސިފަވާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޕޯޓުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މިހާރު ބަހުސްގެ ފުރުސަތު ހުޅުވާލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުނު) ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފް.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާފައި ބިލު؛ ގާނޫނު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް އަށްވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު. މަޖިލީހަށް މި ބިލު މި ހުށަހެޅުއްވައިދެއްވި ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމްޝީދު މުޙައްމަދު. މި ބިލު ސަރުކާރުން ހުށަހެޅުއްވީ މައިގަނޑު މަޤްސަދަކީ ކަމަށް ވިދާޅުވެފައި މި ވަނީ، އަޅުގަނޑުމެން މިތަނުން ފާސްކޮށްފައިވާ މިނިމަމް ވޭޖް ދިވެހިންނަށް އަދި

ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ބޭރުގެ ފަރާތްތަކަށް ދިނުމަށް ވަކި ތާރީޚަކުން ފެށިގެން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަނޑައެޅުން މިނިސްޓަރަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ތާރީޚެއްގައި، އަދި އެ ތާރީޚަކީ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ރަނގަޅުވި ކަމަށް ވެސް މިނިސްޓަރު ކަނޑައަޅުއްވާ ތާރީޚަކަށް އެކަން ކަނޑައަޅުއްވައި، ދުވަހަކުން ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދައިން މިނިމަމް ވޭޖް ދިނުމާއި، އަދި ބިދޭސީންނަށް މިނިމަމް ވޭޖް ކަނޑައަޅުއްވާނީ މިނިސްޓަރު ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ރަނގަޅުވި ކަމަށް މިނިސްޓަރު ކަނޑައަޅުއްވައި ނިންމެވުމަށްފަހު، އަދި މިނިމަމް ވޭޖް ދޭން މިނިސްޓަރު ނިންމެވުމަށްފަހު. މިއީ ސަރުކާރުން ފާސްކުރި ކަމުގައި ވިސްނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި ބަސަން ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކޮށްފައި ފޮނުއްވާ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަންނަން ތަންކޮޅެއް އުނދަގޫ ގޮތެއް. ގާނޫނުގައި ލިޔުއްވައި މިނިސްޓަރަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ދުވަހަކުން ރައްޔިތުން އެ މަސައްކަތް އިހުތިރާމްކުރަންޖެހޭ ގޮތަކަށް ކަމެއް ދިޔައީ. އަޅުގަނޑު އަދި މިހާރު އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ވިސްނާލާއިރު ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ޖީ.ޑީ.ޕީއަކީ އަބަދުވެސް ހަމަހަމަކަމަށް ވަޒީފާތަކާ ތަޢާރަފުވާ ތެރޭގައި، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މުސާރައަށް ބަދަލު އަންނައިރުގައި، މިނިމަމް ވޭޖް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގައި، ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްކުރަން މިތާގައި އިންޑަސްޓްރީއަކާ އެކަމަކު ގަވާއިދުގެ ތެރޭގައި ބައިވަރެއް އެކަން ހަމަޖެހިގެންނެއް ނުވޭ. މި ދެ ކަންތަކުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިނިމަމް ވޭޖް ދޭތެރެ، ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ދަށްވެފައި، އާމްދަނީ ދަށްވެފައި، ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އަދި އާންމު ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރާ ކަމަށް ވާނަމަ، މިނިމަމް ވޭޖް ވަސީލަތްތަކުން. މަޢުލޫމާތުކުރަނީ އެކަމަށް ގޮސް މިނިސްޓަރަކަށް ފަސޭހައިން ފެނިގެންދާ ގޮތަކަށް ރައްޔިތުން ހިއްސާކުރާ ގަނޑުކަމަށް ދިރާސާކުރަމުން، އެއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން، މި ޤައުމުގެ ކަމަކަށް ނުވެދާނެ. އަޅުގަނޑަކީ މިހާރު އެބައި ބޮޑު މުސާރަދެވޭ ގިންތީގެ މިޒަމާނު ވާހަކަ، އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ދެއްކީ ވަރަށް އުނދަގޫ ކަމަކަށް އެބަ ވޭ. ތިޔައީ އިޤްތިޞާދުގައި ހުރި ދަރަޖައިގެ ސަބަބުން ދިރާސާ ކަމެއް ފެއްޓެވުން ހަމަ ހަވާލާދީފައި ގިނަ ދުވަހު ފަރާތްތަކުން ވެސް ހަމަ ތިޔަ ބަދަލު އޮންނަން. އަދި ތިޔައީ ދިރާސާ ކަމުގެ ދިރާސާ ޢަމަލުކުރެވޭ ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ އެހެން އޮންނާތީ ކަމެއް. އިހްސާނީ، މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަމުން، މި ބިލުގައި މި ގޮތަށް ވިދާޅުވުމަށް އަޅުގަނޑު ކިޔަވަން ތާއީދުކުރަން އަޅުގަނޑު އުންމީދު ވާހަކަ ދަންނަވާލާފައިވެސް. އިހުސާންމަންދުވެސް، މި ބިލަކީ ސަރުކާރުން ފުރިހަމަ ބިލެއް ކަމުގައި، އަދި ސަރުކާރުން ވެސް މިސާލަކަށް ގެނައިމަ ހަމަ ގަނޑުގައި ކަމުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. وما توفيقي إلا بالله عليه توكلت وإليه أنيب.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަމުން، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިއަދު ކުޑަ ކަމަކަށް ފުރުޞަތުވަޖެހިނަސް ޖަރީމާއިގެންނަވަރަށް ފުރުޞަތު އެދިވަޑައިގެންފައި އޮތުމުން، ފުރުޞަތުދީ ފުރުޞަތު އެދުމު. މަރަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް.

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް މި ގެނެވޭ އިސްލާހަކީ މި ވަގުތު ދައުލަތުގެ އިޤްތިޞާދަށް ގާތްކުރަން ބޭނުންވާ ފިޔަވަޅެއް، ގެނެސްދޭ ކުންފުނިތަކުން ދުނިޔޭގެ އިސްލާހާއި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ބައެއް ބޭފުޅުން ތަފާތުކަމުގެ ވާހަކަ ވިދާޅުވިއެވެ. ތަފާތުކަމުގެ ވާހަކައިގައި ތަފާތު ވާހަކަ ކުރަންޖެހޭނެ. އެއީ ރަނގަޅު. އަޅުގަނޑުމެން އަދި ހަމަހަމަ އުސޫލެއް، ރިޢާޔަތް ވާހަކަދައްކަން އޮތުމަށް ހުރި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިވެހިންނާއި ދިވެހިން ނޫން މީހުންނަށް އެކަށީގެންވާ ބައެއް އިމްތިޔާޒެއް ދިވެހިންނަށް އަތުނާފާނެ. ހުރިހާ ބައިތަކުގައި ވެސް އެ ތަފާތު އެއްހަމައެއް ދިވެހިންނާއި ބާރަށް އިތުރުކޮށްދީ ހިނގާނެ ބަޔަކު ތަފާތުކުރަން ޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާ ގޮތުން އެކަމަށް ތަފާސީލުކޮށް ދިއުމަށް ހަމަޖެހިފައި ނެތް.

އާދެ! ދިވެހިރާއްޖޭ އިޤްތިޞާދީ ދުނިޔޭގެ އެތެރެ ގިނަ ބަޔަކުމީހުންގެ އިޤްތިޞާދީ އެއްގޮތަށް މިހާރު މި ބޮޑު ވަރަށް ބޭނުން ހިނގަމުން. 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ކޯވިޑުގެ ހާލަތުން އަތުވެއްޖެ އަރާމުވުމާއި ދުނިޔޭގެ ގިނަ ބަޔަކުމީހުން. ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ބޮޑު ދެމެހެއްޓެނިވި ވަރަށް ވަޒަންކުރެވޭގޮތަށް ބޮޑެތި ގޮތްތަކަށް. ހަމަމެއަށް ވިދޭނެ ދާ މި އަދި، ޓޫރިޒަމް-ސޫކްރިއެޓިވް ބޮޑު ހަނގުރާމަ. ޚަރަދުގެ ބަޔަކުމީހުން ފަހަރު މިހާރު އިންޑަސްޓްރީ، އިޤްތިޞާދު ނައްޓާލައިގެން އޮތީ. މިހަރުން ލިބުނު ފުދޭ ހަރުދަނާގެ މީހުން ޖެހޭ ހިނދުކޮޅުން ހަމަހަމަކަމުގެ ވެސް އެބަހުރި ދަރަޖަ ސަލާމަތްކުރުމުގެ ގޮތުން އެބަ. އަޅުގަނޑުމެން ނިކަން ވާހަކަދައްކަމުން، އެއީ ދޫ އެބަހުރި. އަހަރެންނަށްވަނީ، ބަޔަކުމީހުންނަށް ހަމަހަމަކޮށް، ރާއްޖެ އިޤްތިޞާދު ވަރަށް ބޮޑަށް މުސްކުޅިކަމުން، ރާއްޖެ ވިއްޔަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރި ޕްރެޝަރުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ޖެހިފައި ހުރި ސަބަބަކީ ރިސޯޓް ބޮޑު ދުވަސްތަކުގައި ނޫނީ، ދިވެހި ވިޔަފާރިވެރިންގެ އިންޓަރެސްޓް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުސާރަދޭ ސަރވިސް ޗާޖާއި ގުޅިގެންވާ ޕްރޮޕޯޒަލް ނޫން ވަރަކަށް ވިޔަފާރި ފޯރުކޮށް ދެވޭނެ ހިސާބަކީ ނޫން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި އަހަރު ވެސް ވެރިން ގިނަ ބާރުއަޅަން ބޮޑު މިންވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގެ ދަރަނި ބޮޑުވެގެންދަނީ އަހަރެއް މީ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ހުރި ކަންކަމެއް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވީ އާމްދަނީއާ އަޅާބަލާ ނުކުންނަ ނަތީޖާ އެއީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ފާހަގަކޮށްލަން ހުރި ތަފާތަކީ މިހާރު މުއައްސަސާތައް ކަޑައެޅިފައި ހުރި ބޮޑެތި ކުލަބަރު ނޫނީ. ކަރަންޓުގެ އަގަށް ބަދަލު ގެނެސް، ނަމަވެސް ސަބްސިޑީ މިލިއަން ރުފިޔާއަށް ވުރެ ގިނަ ސަބްސިޑީ ދީގެން މިހާރު އެދޭ ޚަރަދުތަކުގައި ވެސް ހިނގާފައިވާ. އާސަންދަ ވެސް

އިޤްތިޞާދީ ޤައުމުގެ ރިޕަބްލިކަން މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މި. ވެސް މަސްވެރިކަން އަދި އެމްޑީޕީން. ހަމަ
ފުރުޞަތު ވަރަށް ބޮޑަށް ހޯދަމުން ގެންދާ ސަރުކާރަކީ ރިޒޯޓް ވަރަށްގިނަ ތަރައްޤީ. މިސާލަކަށް ކެރަށް އެއްބަސް އެއް ގެނެސް ފަހަރެއް ޓޫރިޒަމް
ދަތިފުރުޞަތު ވެސް މިހާރު ތަރައްޤީކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ދާއިރާ. ޝުކުރު ޢަދަދަކީ ފަހަރެއް އިޤްތިޞާދީ ކޮންމެ. ރަނގަޅު ހަޤީޤަތަކީ
ދާކޮށް ބަޔަކު ފިނިފެނުން ފަރާތުން ސަރުކާރަކީ ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ ތަމްސީލުކުރާ އިންޓަނޭޝަނަލް ކަނޑަށް ދިވެހި ހަމަޖެހުން ވަރަށް
ބޮޑު ފަރާތް ފަރާތްތަކުން ދެ އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރިޒޯޓްތައް ފޯރުކޮށްދޭ ބެލުމަށް ކަމަށް އެހެން ތަނުން
ބަޔަކު އަހަރެއް ކުރިމަތިލާ ތަރައްޤީ ދަނޑުވެރިކަމާއި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސަރުކާރުގެ ޕްރޮޖެކްޓް ފާހަގަ ކަމަކީ މި. މިއަހަރު ގިނަ
އިޤްތިޞާދު ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގެ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ބައެއް ކަހަލަ ބޭނުން ފަދަ. އިޤްތިޞާދު ދިރާސާކުރެވި، އެކި ޕްރޮގްރާމް ތަކުން
ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާގެ ފަރާތްތަކުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ކުރިއަށް އެކި ދާއިރާއަށް ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ކޮންމެ ބޭނުން. މިފަދަ ފުރުޞަތުތަކުގެ؛
އޭރުގެ ތަނުން އަދި ކޮރަޕްޝަނުގެ ތަރައްޤީ، ތަރައްޤީ ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުގެ ދިރާސާކުރި ތަރައްޤީގެ، ތަރައްޤީގެ ކުރިއެރުމަށް.
ދިރާސާތަކުގެ ފަރާތުގެ މީހުން ވެސް ގެނެސްދިނުމަށް ވެސް ކަމަކަށް ފުރުޞަތު ބަލައިގަނެ ވެސް، އުމުރުގައި ވެސް
އަދި މަސައްކަތުގެ ތަނަވަސްކަމާ ވެސް ބައެއް އިޤްތިޞާދީ ބާރުވެ. މިއީ ގިނަ ޒުވާނުން ކުރިއަށް ދާއިރާ. މިހާރު އިޤްތިޞާދުގެ މި
ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާތަކަށް ރައްޔިތުންނާ، ބެލުމުގެ ކުރިން ފަހުން ސަރުކާރުގެ ބިނާކުރުމުގެ ގޮތުން، ރައްޔިތުން ފުރުޞަތު ކުޅަދާނަ
ރޭވުމާ އިންތިޚާބު ކުރެވުނު އިޤްތިޞާދީ ރަނގަޅު ޖާގަ ފަހަރެއް ބޮޑެތި، ސިޔާސީ ވަސީލަތްތަކާއި،
ފަސޭހަ ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ފަރާތުން ދިވެހި ވަޒީފާ ކުރުމާއި ތަރައްޤީ ކުރެވޭނެ. ޖެހިލުންވާ ކަމަކީ އެއީ މިސާލަކީ
ވަރަށް ގިނަ ކުރުމުގެ ސަރުކާރުން. އިޤްތިޞާދު ފުރުޞަތު މި ކަންކަމުގައި ވެސް ކުރެވޭތޯ އަހަރު މިހާރު ޒުވާން މިކަން
ވަޒީފާ ދޭ. ބޭރުގެ ފަރާތްތައް ބޮޑުކުރަން ބެލުމަށް ސަރުކާރު ފަށާފައި، ރައްޔިތުން ފުރުޞަތު ދޭނެ ރާއްޖޭގެ ހިދުމަތް
ފުރުޞަތުތަކާއި، އުފެދިގެން، އިންޑަސްޓްރީތަކާއި، ސިނާޢަތްތަކާއި، ސޮލިއުޝަންތަކާ ބަދަލު ޤާނޫނު ފަހު ބޮޑު
ސަރުކާރުގެ ކަންކަން އިޤްތިޞާދީ ކުރިއަށް ދާ، ވަރަށް ރަނގަޅު. ފަރާތްތަކުގެ ހުރިހާ ފުރުޞަތު ނުވަތަ ހަމަ
ކުރިއަށްގެން ވެސް ރަނގަޅު. ހުރިހާ، ސަރުކާރުން ދެނެގަނެ އެ ވަރަށް ބޮޑު ތަރައްޤީގެ ޤައުމެއް.
ސަރުކާރުން ތިބި އެންމެ ފަރާތްތަކުގެ ޤައުމެއް. ފަހަރުގެ ހުރި ބޮޑު ސަރުކާރުން އެވެ ފަރާތްތަކުގެ ޤައުމެއް
ސަރުކާރުން ފަހުގެ ކުރިއަށް. ސަރުކާރުން މި ފަރާތުގެ ހުރިހާ ވަސީލަތްތަކެއް ވަރަށް ކަމެއް ހުރިހާ
ނުލިބޭ އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުން. ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތުގެ ޖީޑީޕީ ދަށަށް، މިދާ ހަމަ ޤައުމީ ސަރުކާރުން
އެ ކަންކަން ކޮންމެހެން ނުވާނެ. ސަރުކާރުން ދަތިވެ ނިންމާލުން ވެސް ސަރުކާރުން މަސައްކަތުގައި ހުރި
ވަސީލަތްތަކުން ތިއްބާ ބޮޑު. ސަރުކާރުގެ މުސާރަ ދަރަނިތަކުގެ ދަރަނި ދަރަނިއެއްގެން އެ މިހެން ސަރުކާރަށް
ދަރަޖައަށް ޤައުމު ދަރުބާރުގެ ފަހުން ނުވާނެ. އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުން؛ ސަރުކާރު ވާހަކަ ނިންމާލަން ފަހު ސަރުކާރު

ދަންނަވާނީ، ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނަށް މި ގެނެވޭ ބަދަލަކީ ހިތަށް ދަރި؛ އެހެންނަމަވެސް، ކުރިން ފާހިލު، މަޖުބޫރު ކަމެއް. މިކަން ކުރަން އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމޭ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް. ޝުކުރިއްޔާ!

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކެނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރަށް. ކެނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކެނދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިނގިރޭސި ރާނީ އަވަހާރަވުމުގެ ހިތާމައިގައި ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަނޑު ބައިވެރިވަން. އަދި އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ އައްޑޫ އަތޮޅުގެ؛ އަޅުގަނޑުގެ އެއްޔާރު ނިސްބަތްވާ އައްޑޫ އަތޮޅަށް ކޮށްދެއްވާފައިވާ ހިދުމަތަށް ހަނދާންކޮށް، އަޅުގަނޑުގެ ކޮންޑޮލެންސް ކުރިޔަށް އަރުވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ، މިއަދު މި ދައުލަތް ވަޒަނާއި ކުރިމަތިލަމުން އަޅުގަނޑުމެން ދިޔައީތީތޯ؟ އަނެއްކާ ޖެހިލުންވީތޯއޭ؟ ކޮންކަމެއް ވަޒަނަށް އޮތީ؟ އައި.އެލް.އޯއިން އަންނަން ނުކުމެ. ރާއްޖޭގައި ތަޢުލީމުދީގެ ގޮތުން އުޅެވޭ ކަމެއް ކޮންމެވެސް ނުވާނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަސީލަތްތައް ދަނީ ވަކި ގޮތަކަށް. ގާނޫނެއް ހަދައި ބަހައްޓާފައި؛ މިސާލެއްގެ ގޮތުން މި ރާއްޖޭގައި ދެކެނީ؛ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ ދަނޑިވެރިކަމުގެ ތަޖުރިބާ ދެއްކުމުގެ ދަށުން މި ދައުލަތް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ވަޒަން. ދަރިވަރުން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އަސާސް ވީމަ ގާނޫނުގެ ދަށުން ކަމެއް ކޮށްދެއްވަން ދެކެނީ. މި ރާއްޖޭގައި ހިނގާ ނޫނީ ރާއްޖޭގައި ސިޔާސަތު ހިނގަނީ ކާކުގެ ކޮންމެ ގޮތަކަށް. އަދި ވަޒަން ކުރީގެ ސަރުކާރުތަކުން އަމަލުކުރިން ވެސް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ގެންދަނީ ގާނޫނުތަކަށް، ރާއްޖޭގައި ސިޔާސަތު އެބަ ޙުކޫމަތް. ރާއްޖޭގެ ދުސްތޫރުގައި ވެސް އެއްކަލަ ނުވާތީ. ވަޒީފާ ދިނުމުގައި އަޅުގަނޑު ވަސީލަތްތަކުގެ ވެސް އެކަމަށް. ރާއްޖޭގެ ދަރިވަރުންނަށް ބޭނުންވާ ކަނޑައެޅުން ކުރަނީ ރާއްޖޭގައި ހުރި ސިޔާސަތުތައް އިއްވާފައިވާ ތަރުޖަމާކުރުމުގެ ގޮތުން ރާއްޖޭ ތަޢުލީމީ ނިޒާމް ކުރާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ގެންދެވުނު މި ރާއްޖޭގައި ހިމެނޭ ދިރާސާ. އަޅުގަނޑުމެން ދަނޑިވެރިކަމުގެ ދުނިޔޭގައި ހިތާމަ ކުރާ މާސްޓަރުޕްލޭން ހުއްޓާ އެއީ މުޅިން އެހެން ވާހަކައެއް. އެހެންނަމަވެސް، ގާނޫނުގައި ހުޅުވާލެވޭ ހިނދުގައި ވާޖިބު ކަނޑައަޅާ އަޅުގަނޑުމެން މިލިޔަން ދޮލަރުގެ ފައިސާއަށް، އިޝްތިހާރުތަކުން ދެވިގެން މިވަގުތު ޖާގައިގެ ޑެޕޮޒިޓު ޑީ.ޕީ ހިޔާރު، އެމް.ޓީ.ޕީގެ ވަޒީފާތަކުގެ ޙައްޤުތައް ގޮތަށް، ވަކި ބޭފުޅުން ފަރާތްތަކުން ދައުލަތުގެ ވަސީލަތް ޚަރަދު ކުރުމުގެ ކުރިން ކުރިއަށް ދެވޭ ބޭނުމެއް ކޮށްފާނެތޯ؟ އެހެންކަމަކު ގޮތެއް ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކޮށް މިހެން ދައުލަތުގެ ފައިސާ ކަނޑައަޅަން ފެނޭ ދުރުވެ. ކޮންމެ ފަރާތަކުން ވަކި ބާރެއް އަ ދިރިއުޅެ. ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތް ތެރޭގައި، އެ މީހަކަށް

މި ދަނީ އެ މީހާގެ ކޮންސްޓިޓިއުއެންސީއާއި ކޮމިޓީއަށް ބަލާފަ. އެ ގާނޫނަކުން؛ މި ރާއްޖޭގެ ގާނޫނުތަކުން ހިނގާނީ މި ރާއްޖޭއާ؛ ގާނޫނުއަސާސީގައި ވެސް އޮންނާނެ، މި ރާއްޖޭގައި ހުރި ގާނޫނުތަކުން މި ރާއްޖޭގައި އުޅޭ ބަޔަކަށާއި ވަކި ބަޔަކު އިސްތިސްނާކުރާ ގޮތަކަށް އޮންނަންވާނީ. އެ ހުރިހާ މީހުންގެ ހައްގު އެ ގާނޫނު ހިނގާނީ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެއްކޮށް ޖިބަށް އަންނަ ގެޔަކީ ވަކި ބަޔަކު އުނބުރޭ ގޮތަށް ހުއްދަކުރުމަށް އަދުލުއިންސާފު ކުރެވޭނެ ގޮތެއް ނެތް. އެއާ ޒިދުގައި އަދުލުއިންސާފު ހަމަހަމަ ކުރެވޭނީ. ފަހަތު ބިލްތަކާއި ޖުޑީޝަލް ހަމަހަމަކަމާ ބެހޭ ކަނޑައެޅުމާ މި މަށަށް. އަދިވެސް ދެން ހަމަހަމަކަމަށް އިސްލާހުކުރަން. ހަމަތަކާއި ބެހޭ ގަވާއިދު ގެންގުޅެން ބޭނުން ކުރާއިރު، ތިން ކުރިއަށް ދާނެ ރަނގަޅު ސިފައެއް އެހެން ގޮތަކަށް ދާނެ. އެ ކުރިއަށް ހަމަހަމަކަމެއް އޮތް ފެންވަރެއް ދިމާކުރެވޭނެ. އެ ކުރިއަށް ދަރަޖަ ރަނގަޅުކުރަން ފެށުމަށް އެ ރާއްޖޭގެ ސިފަ ދައްކާނެ.

ފެހިކަރަ ކުރިއަށްދާ، ނަޒަރުގައި ރަނގަޅު ފަހަރެއް ދޭން ކުރިއަށް ބޭނުންވޭ. ވީމާ، ސިޔާސީ ހަމަހަމަކަމާ ބެހޭ ޤާނޫނާ ޝަރީޢަތުގައި ކުރެވެނީ ޢަދާލަތެއް ޤާއިމު ކުރެވޭ ހަމަހަމަކަމުން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ. ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ހައްގު ހަމަހަމަ ކުރުމަށް ފާސްކުރެވުނު އުސޫލު ބަދަލުކުރެވޭނެ ގޮތެއް. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގެ ބައެއް ހަމަހަމަކަމަށް ޢަމަލުކުރަމުން ގެންދަން ޖެހޭނެ ކަމަށް. ސިޔާސީ ގޮތުން ދެ ބައި ޤާނޫނެއް ފާސްކުރިއިރު ކުރީގެ ވަކި ބަޔަކު ޤާނޫނުތަކުގެ ސިޔާސީ ދަށުން ހަމަހަމަކަމުގެ ސިޔާސަތު.

އަދިކަމުގެ ހަމަހަމަކަމާ ގުޅިގެން ސިޔާސީ ބައްލަވަމުން ގެންދާ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުން ހުރި ގޮތް. އެހެންނަމަވެސް ކޮށް ހުރި ގޮތް. ނުހަމަހަމަކަމާ ދިމާވޭތޯ؟ ސިޔާސީ ހަމަހަމަކަމުން ބަލަމުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދެ ސިޔާސީ ފަރާތް ހަމަހަމަ ކުރެވޭނެ. މި މަޖިލީހުގައި ވެސް ހުރި. އެކަމަކު ސިޔާސީ ނަގާ އެބަ. ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުން ވެސް ހަމަ ބޭނުން އެބަ ދެކެވޭ ކުރިއަށް، އެއްވެސް ކަހަލަ އެއްބަސްވުމެއް، އެއްވެސް ކަހަލަ ރަސްމީ ޑިމޮކްރަސީގައި ނުހުރި ކަމަށް. ހުރިހާ ބަދަލެއް މިކަހަލަ ސިޔާސީ ނުހަމަހަމަކަމުގެ ސަބަބުން. އެއާއެކު ސިޔާސީ ރައްޔިތުން އިސްތިއުފާ ދިނުމަށް އަދި ހަމަހަމަކަމުގެ މި އަސާސީ އުސޫލާ އެއް ހަމައެއްގައި ވެސް، އިޖުތިމާޢީ ވެސް. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ހަމަހަމަކަމުގެ ތެރޭގައި ވަކި ދާއިރާއެއް ދޭން ދެކެވޭ؛ މި މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުން މި ބިލު ގެންނަން ގޮސްފައި މިއިން ހަމަހަމަކަމާ ހަމަ ހަމައެއް ޤާއިމުކުރުމާއި އެއްގޮތަށް. މި ހަމަހަމަކަމާ ނަގައި މި ކަންކަން ހަމަ ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން ބަލައިގަނެވޭނެ. މިހާރު ރައްޔިތުންގެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގައި ވެސް ކަންކަމުގައި ހުރި ވަރަށް ބާރުގަދަ. އެއީ ސިޔާސީ މި ފާހަގަކުރި ނުހަމަހަމަކަމުގެ. ޝުކުރިއްޔާ ދަންނަވަން ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް. ޝުކުރިއްޔާ!

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤަށް. ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނަށް ހުށަހަޅާފައި މި ވާ އިސްލާހާ ގުޅޭގޮތުން ކަންބޮޑުވުންތަކެއް އެބަހުރި އަޅުގަނޑުގެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މީގެ ދެ އަހަރުއްހާ ދުވަސް ކުރިން މި ގާނޫނަށް އިސްލާހުގެނެވުނީ. ގެނެވުނުއިރު މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައެޅުމަށް މި ވަނީ. އެއާއިއެކީގައި މި އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ 1 އިން ފެށިގެން ދިވެހި މުވައްޒަފުންނަށް މިނިމަމް ވޭޖު ލިބެން ފަށާފައި މި ވަނީ. އެ ގާނޫނު އިސްލާހުކުރެވުނުއިރު އެ ގާނޫނުގައި އޮތް މާއްދާއެއް މިއަދު އިސްލާހުކުރަން މި އޮތީ. އެ ގާނޫނަށް ހުށަހެޅުނު ގޮތުން ދެ އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި ބިދޭސީންނަށް ވެސް، ރާއްޖޭގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ ބިދޭސީންނަށް ވެސް މިނިމަމް ވޭޖު ދެއްކުމަށް، ކަނޑައަޅާފައިވާ މިނިމަމް ވޭޖު ދެއްކުމަށް ބިދޭސީ މުވައްޒަފުންނަށް ވެސް އެ މިންވަރުގެ އާމްދަނީ ލިބޭނެ ގޮތް ހަމަޖެއްސުމަށް. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ސަރުކާރުން މި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހުގައި އެއީ ގޮތުން މިކަން ފަސްވެގެންދަނީ، އަދި މި އިސްލާހުގައި އެއީ ގޮތުން މިކަން ފަސްވެގެން މި ދަނީ ކޮން މުއްދަތަކަށް ކަމެއް ވެސް ނޭނގޭ. ގާނޫނުން ހިފެހެއްޓިގައި އެއްޗެ ހިފެހެއްޓެން މި ސަރުކާރީ. އެއާއިއެކީގައި ވަޒީރަށް އެ ބާރު ލިބޭ ގޮތަށް މި ހަމަޖެހިގެންދަނީ. އަޅުގަނޑު ހިތުގައި އުފެދޭ ސުވާލަކީ، ވަޒީރުގެ ފުރުޞަތުތަކުގައި ދިވެހިންނަށް ހަނި. މި ފުރުޞަތުތަކުގައި އިތުރަށް ހަނިވެގެން ލިބޭ ފުރުޞަތުތަކާ ނުވާނެތޯ ބިދޭސީންނަށް މިނިމަމް ވޭޖު ފަސްކުރުމުން. ޢިމާރާތްކުރުމުގެ އަޅުގަނޑެއް ނުހިމެނޭ ފުރުޞަތު، ޖެހޭ ސެކްޓަރުގައި ރަޖިސްޓަރީވެފައި، ވަޒީފާ ހޯދުމަށް އެދި ރަޖިސްޓަރީވެފައި ތިބި 7200 އަށް ވުރެ ގިނަ މީހުން އެބަ ތިބި ކަމަށް. އެއީ ގަދުރާތު ހޯދައި ތިބީގޮތުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން އެ ފަރާތްތަކުން، ނުހަކުން ކޯދި ދައުލަތްތަކުގެ ޤައުމަކުން ބިދޭސީން ތިބިފައިވާ ތިބިފައެވެ. އެހެންކަމަށްވާއިރު ހަމަ، ދިވެހިންގެ ތެރޭގައި ވަޒީފާ ބޭނުންވާ އެތައް ހާސް ރައްޔިތުންނެއް ތިބިއިރު، އަދި ވަޒީފާގެ މާރުކޭޓުގައި ދިވެހިންނަށް އެ ފުރުޞަތު އެހާ ހުޅުވިފައި ނެތީމާ، ބިދޭސީންނަށް މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައެޅުން އެ ދިވެހިންނަށް ބުރަވެފައި ކިހިނެއްވެގެންތޯ؟ އެއީ އަޅުގަނޑު މިއަދު އުފައްދާ ސުވާލެއް. ރަނގަޅު! އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އެބަ ހުރި ވަޒީފާތައް ދިވެހިން ނުކުރާކަން ފާހަގަ. ބައެއް ވިޔަފާރިވެރިން އެ ވާހަކަ ދައްކާ. ދިވެހިން ބޮޑުތަކާ އެދުއްވާ ތެރޭގައި ބައެއް ތަންތަނުގައި، ފަހަރެއް ކަހަލަ ތަންތަނުގައި

ދިވެހިން މަޖުބޫރުކުރާ ވާހަކަ. ތިން މަސް ނުލިބި ހަތަރު މަސް ވެފައި ގެއްލޭ ވާހަކަ. މިއީ ޙަޤީޤަތް. އެހެންނަމަވެސް، ރިސޯޓުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ޢަދަދުން އަންނަ ޝަރުތުތަކެއް، ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާފައި މި އޮންނަ ނިސްބަތް، 45% ދިވެހިން މިވީ ގޮތަށް، 55% އަށް ވެރިން ބިދޭސީން އިތުރުކުރާ ގޮތަށް. އެއީ ޤާނޫނީ މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާފައި އޮންނަ ނިސްބަތެއް. އެހެންނަމަވެސް، ބައެއް ރިސޯޓުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން އެބަ ތިބި، ޖުމުލަ ޢަދަދުން ރިސޯޓުގައި ބޭރު މީހުން ވަރަށް ގިނަ އަދަދަކަށް އެބަ ތިއްބޭ. 60%، 70% އިން މަތީގައި. އެހެންވީ ސަރުކާރަށް ކިޔާ. އަޅުގަނޑު އަބަދުވެސް އެދެނީ ސަރުކާރު؛ ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާ އޮންނަ ކަމެއް، ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާފައި އޮންނަ ކަމެއް އެކަން ތަންފީޒުކުރުމަށް ކަމަށް ވަނީ ނަމަ، އެ ކަމެއް އޮންނަނީ ބަލައިގަތުމަށް ގޮސްފައި. މި މަޢުލޫމާތު ގާނޫނުތަކުގެ ހިމެނޭ އަދި މިނިސްޓްރީން ގަވާއިދުތަކުގެ ހިމެނޭ، އެ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް، އެ ގާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށް ބޭނުން އެއީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ވިޔަފާރިގައި ތިއްބެވި މުވައްޒަފުތަކަށް ލާޒިމުކުރާ ކަމެއް. އެކަން ކުރަންޖެހޭ. އެހެންނޫނީ ކަމަކު ވާނީ ނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން ހަދާ ގާނޫނުތަކުގެ ބޭނުމެއް ނުވޭ. އެ ބޭރުގެން އެ ހައްދަވާ ގަވާއިދުތަކުގެ ބޭނުމެއް ވެސް ނުވޭ. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ؛ މި ވަގުތު ހުރިހާ ވާހަކަދައްކާ އަޅުގަނޑު ފަހަރެއް ދެއްކުމުން ބޭނުން، ވިޔަފާރި ބޭރު ގާނޫނުގެ 52 މާއްދާ، ސަރުކާރު ޚާއްޞަ ކަނޑައަޅާފައި މާއްދާ. އެ މާއްދާގައި މި އިޤްތިޞާދީ މަޤްޞަދު އިސްތިހާރު ހުށަހެޅުމުގައި ޓެސްޓެއްކުރެވި އެ ވަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަދިވެސް ބައެއް މުވައްޒަފުން ކުރާ ކަންތައްތައް، އެގޮތުން ޓެކްސް ފުރަގަސް ދިނުމުގެ ސަބަބުން. ސަރުކާރު ޚާއްޞަ ގޮތުގައި ޓޫރިޒަމް ސްކީމެއް ދޭއިރު 10% ނަގައިގަނެ، ކަމުގައި، އެންމެ ދިނުމުގައި ވެސް ފަރުވާކުރަމުން ނުލިބޭ އެއްޗެއްގެ 1% ކަމަށް އެ ގާނޫނުގައި ވެސް ބަޔާންކުރޭ. ދެން އެ އަންނަ 99% އަކީ ސީދާ، ސީދާ އެ މުވައްޒަފުންނަށް ލިބެންޖެހޭ އެއްޗެއްގެ ގޮތުގައި. އެހެންނަމަވެސް، އެ ނުލިބޭކަމުގެ ޝަކުވާތައް ވެސް އޮތް ޝަކުވާތައް. އިޤުތިޞާދީ ތަރައްޤީ؛ އަދި ހަމަ މި ގާނޫނުގެ 72 ވަނަ މާއްދާގެ 1ގައި އެބަ ބުނޭ، ދިވެހިން ތަމްރީނުކުރުމަށް ވިޔަފާރި؛ ދިވެހިން ވިޔަފާރި އަދާކުރާ މީހުންގެ އިތުރުކުރަން ޖާގައި މިނިސްޓްރީގެ ޓޫރިޒަމް މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް. އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި މި ބުނަނީ، 50 މުވައްޒަފުންނަށް ވުރެ ގިނަ މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރާ ތަނެއްގައި ނަމަ، އެކި އާދަޔާ ދެންނެވި މިހާރު ހުންނަންޖެހޭނީ، ވިޔަފާރި ބޭރު އެންމެ ދެން މިހާރު ހުންނަންޖެހޭނީ ދިވެއްސެއް ކަމަށް. (ނ) ގައި މި ބުނަނީ، 50 މުވައްޒަފުންނަށް ވުރެން ގިނައިން މުވައްޒަފުން މިވީ ތަނެއް ނަމަ، ސީނިއަރ ލެވެލްގެ މަޤާމުގައި ތިބެންޖެހޭނީ 60% ދިވެހިން ކަމަށް. އެގޮ 60% އަކީ ދިވެހިން ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިސްބަތެއް ކަމަށް. އެގޮ (ރ) މި ބުނަނީ، އެ މާއްދާގައި ބަޔަކުލާގޮތެއް އެންމެ ގިނަވެގެން ވެސް ތަރައްޤީކުރުމަށް ޓްރެއިނިންގ ދީ ހަމައަށް މި ގޮތުން ހުޅުވާލާ ހިދުމަތް. އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން. ޓްރެއިނިންގ ދިނުމަކީ ވަރަށް ސާބިތުވާ މި ވިޔަފާރި ވަރަށް ތަރައްޤީކުރެވެން ހުރި ކަރުދާސް އަޅުގަނޑު

ރިޕޯޓަރަސީ. ގޮތުންނާއި ޤާސްކޮށްދެއްވި އަމަލުކުރަމުންދަނިވި ގާނޫނު ކުރީގެ އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތަށް ހުރިވާ، އަޅުގަނޑު
ދެކޭގޮތުގައި އެ ގާނޫނުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް ހުރައިދޭން ބޭނުންވާ ފުރިހަމަ ބަންދުވުމުގެ ރައްޔިތުންނަކަށް
ނުލިބޭނެ. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހާ ގުޅޭ އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުން އޮތް ވާހަކަ މި ފުރުސަތުގައި ދަންނަވާލަން
ވާހަކަދައްކާލުމުގެ ފުރުސަތުގައި މި ހުރީ. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުސަތުއަރުވަނީ ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އަޙްމަދު ޝިޔާމަށް. ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަޒީފާ ބޭނުން ގާނޫނަށް އަންނައިރާވެސް ސަރުކާރުގެ ފުލުހުން ހުރަހަގާފައި
މި ވާ އިސްލާހަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ އިސްލާހެއް. މިގެ ކުރިން ވާހަކަދެކެވުނުއިރުވެސް ފުލުހުން ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ލަތީފު އެ ދެއްކެވި އަޅުގަނޑު މި އިސްލާހާ ގުޅޭގޮތުން ދެއްކެވި ހުރި ވަރަށް ރީތި ވާހަކަތައް.
އޭގެ ކުރިން މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި އިސްލާހު ދިފާޢުކުރައްވައި ވާހަކަދައްކަވާ އަޅުގަނޑު ހިމާޔަތްކުރަން.
ވަރަށް ބޮޑަށް ފުރިހަމައަށް ސަރުކާރުތަކުގެ، ތަޢުލީމީ ފުރުސަތުތަކުގެ ވާހަކަފުޅުތަކާއި ދެއްކެވި. ރަނގަޅުކޮށްދީ މި އިސްލާހާ ގުޅިގެން
ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުތަކާއި ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ކަންކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސަރުކާރުގައި މިހާރު މި އޮތީ
ސަރުކާރުން. ފުރިހަމަ ކަންކަމާ، ކަންކަން ހެޔޮކަން، ރަނގަޅުކޮށްދިނުމަށް ގާނޫނީ ބާރު ގެއްލުވައިލެއް ނުވަތަ ހަމަ
ސަރުކާރުން ކުރިއަށް މި އިންތިހާބު ސަރުކާރުން. އަންހެނުން ދަންނަވާ ކަމަށް ވެސް ނަމަ، މިހާރު
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ހުންނަވާ ބޮޑު ބާރުތަކުގެ ގޮތުގައި ވެސް ވަރަށް ތަޢުލީމީ ސަރުކާރުގައި ސަރުކާރުގެ ސަރުކާރު
މި އޮތީ ވަރަށް ގަދައަށް އަނގައިން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރާގައި ވެސް ދެއްކި ޖަލްސާއެއްގައި މިހާރުގެ ހާލު މިނިސްޓަރ
ޤާނޫނުގެ އާއްމު ވެސް ނުބައިކުރާ ފިޔަވަޅު ކަމަށް ނުސަލާމަތީ ބޭނުން ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ އަޅުގަނޑަށް އެބަ ފެނޭ.
ކުޑުކޮށް ރިސާލާ ސަރުކާރުގެ ވަޒީރުން، ސަރުކާރަށް ސަރުކާރުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ސަރުކާރުގައި ކުޑުކޮށް
ރިސާލަތު ގެއްސި ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަދަލުކުރަން ވާހަކަދައްކަން އެބަ ޖެހޭ.
ހުރަހެއްލައި މި ވާ އިސްލާހަކީ، ވަޒީފާ ބޭނުން ގާނޫނަށް ހުރަހަގާފައި އެބަ އިސްލާހު. މިގެ ދެ އަހަރުއާ ދުވަސް
ކުރިން މިހިރަ ބޭނުން ވާހަކަ ދެކެވޭ ގާނޫނު ގާނޫނު ޖަމާޢަތް ވަޒީފާ ބޭނުން އިސްލާހުގެ ވަރަށް ބޮޑަށް ވަށާގެންވެސް،

ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ބޭރު މީހުންނާއި ދިވެހިންނާ ތަފާތުކުރުމުގެ ވާހަކަ. މިހިސާބުން ވާޖިބު ކަނޑައެޅިގެން މިހިސާބު ވާޖިބު އިމްޕްލިމެންޓުކުރުމުގައިވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ބޭރު މީހުން މި ވަނީ މަހުރޫމުކުރެވިފަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީފާގެ ވާހަކަ ދައްކާއިރުގައި އެންމެ ގިނަ ބަޔަކު ވަޒީފާ އަދާކުރާ ސިނާއަތަކީ ޓޫރިޒަމް ވެސް ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާއަތް. އަދި އެންމެ ގިނަ ޝަކުވާތަކެއް ސަރުކާރުތަކަށް އަންނަ ސިނާއަތަކީ ވެސް ހަމަ ޓޫރިޒަމް ވެސް ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާއަތް. އެ ސިނާއަތުގައި މަސައްކަތްކުރާ ދިވެހި ރައްޔިތުން، ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ދިވެހި ޒުވާނުންގެ ޝަކުވާތައް އެންމެ ގިނަ. އެއީ ވަޒީފާގެ މާޙައުލުގައި އެތަކެއް ހައްގުތަކެއް ގެއްލިގެން އެ ވާހަކަތައް. ތަފާތުކުރުމުގެ ވާހަކަތައް. އެ ތަފާތުކުރުން ނައްތާލުމުގެ ބޭނުމުގައި، އަދި ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ޒުވާނުން އިންސާފު ލިބޭނެ ގޮތަށް މިނަގައި، ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރާއި އަދި ސިވިލް ސަރވިސްގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެއްހަމަހަމަކުރުން ގެނެވުން މިހިސާބު ވާޖިބު ވެގެން މި ދިޔައީ، ބަޖެޓްގައި އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅި ޗޭބަރު ނޫން މި ކަންކަން ނިމިގެން މި ދަނީ. ތަންފީޒުކުރެވިގެންދާއިރުގައި ދެންމެގައި ފެނިދާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވިހެން، މިގައި އެންމެ ދެރަ ކަމަކީ، ގާނޫނުތަކުން ތަންފީޒުކުރުމަށް، ގާނޫނުތަކާއި ތަންފީޒުކުރުމުގެ ގާނޫނުތަކާއި ދަނޑުވެރިކަމުގެ ހަރަކާތް އެއްގޮތްވުމާ ބަލައިގަނެވޭ ފުރުޞަތު ނެތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހިސާބު ވާޖިބު ތަޢާރަފުކުރުމުގެ ވަކިން ހާއްސަކޮށް ރިސޯޓުތަކުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގައި ޑިޕާރޓްމެންޓަކަށް، މަސައްކަތްކުރާ ދިވެހި ޒުވާނުން، ދިވެހި ޒުވާނުން ވަގުތު ބޭނުންކޮށް ބޭނުން ބިލުގައި ރިސޯޓުތަކަށް އެކަމުގެ ޖަލްސާ. ކުރެ އޮޑިޓަރުން ކަމުގައި ބޭރު މީހާ ގެންގޮސް ކަނޑައެޅިފައި މި ހުރިހާ ދިވެހި- ބޭރު މީހުންގެ ޚިދުމަތް ބަލައިގަތުން ޒަރޫރީ ނުވޭ. އެހެންވީމާ، ބައެއް ރިސޯޓުތަކުގައި ތިބޭނަމަ؛ މާލޭގައި އެއީ ތިމަރާފުށި! ޓެރިޓަރީ ސަރުކާރުން ދިވެހިން މަސައްކަތްކުރާތަކުގައި ސަބަބަކީ ޒުވާނުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނާ ބޭރު މީހުން މަސައްކަތްކުރާ މީހާ ވަޒީފާ ދިނުމުގައި ކަމެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި އިސްލާހާ މީހުން ސަރުކާރު ހިފެހެއްޓުން، ހަމައެކަނި އެއްވެސް ބޭނުމެއް ދައުލަތް ދޫކޮށް ނޫން މިހާ މަރު، ހަމައެކަނި ވަޒީފާ އެޅުމެއް ދިނީ މިހާ މަރު ވެސް އެކަހެރިކޮށް ދިވެހި އިސްލާހު ކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީފާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހި ޒުވާނުން ހުށަހެޅުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ހުށަހެޅިގެން ގެނޮއް އިސްލާހުގެ ނަމަވެސް މި އިސްލާހަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ބަލައިލަން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މި އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަ. ދައުލަތުގެ ހަރަދުތަކުގެ ކަރަންޓް ގެންދާ އިސްލާހުގެ ތަފާސީލް ވަޒީފާ މި އިސްލާހު ނިންމާލާނީ. މިއީ ހަމަ މި ދަންނަވާލާނީ 2023ގައި ފެށިގެން އަހަރު ބަޖެޓް ކަނޑައެޅި ވެސް ޑިމާންޑުތަކާއި ހިނގާނެ ގަވާއިދު ކަންތައް ތަކަށް ނިޒާމުގައި 2023 އަހަރު އެ ބައިވެރިވުމުގެ ފަރާތުން ހަރަދު; ހަރަދުކުރުމުގެ ބޭނުމަކަށް، ކުރުވުމުގެ ބޭނުމުގައި ގެނައި އިސްލާހު މިހާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި އިސްލާހު އަޅުގަނޑު ތަޢާރަފްވާނީ، މި ފަސޭހަކުރުމަށް ވަރަށް ބޮޑު ޖަލްސާއެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުނގެ މި ފަސޭހަކޮށް

ކިޔާ މުއްދަތަކަށް ކަމެއް ވެސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅެ މި އިވޭނީ، 2 އަހަރުއްހާ ދުވަސްވެއްޖެ؛ ބޭރުމީހުރިން، ކުޅަދާދުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅެ މި އިވޭނީ 2 އަހަރުއްހާ ދުވަހަކަށް ވެސް މި ކުރަނީ. އޭގެ މާނައަކީ ދެން އަޅުގަނޑުމެންނާ ވެރިކަމުގައި ތިބޭނީ الله ގެ އިރާދަފުޅުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޖެއްސުންކުރުމުގެ ނިޔަތްތަކައި ގެނުވާ އިސްލާހެއް ކަމަށް އެއްގޮތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މި ބޭފުޅުން. އަނެއް ގޮތުން ހަރަދުން ވެސް 2023 އަށް ހަރަދުކުރާނެ މިހުން ހަރަދުކުރުމަށް ބަހައި ވައްދަވާލައި އޮތީމަ އެކަން ކޮންމެ ތަން އަޅުގަނޑުމެން މި ފެންނަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވޯޓުގެ ބޭނުމުން، ވޯޓުގެ ބޭނުމުން އަ ހޭ ބޭނުމަކީ ދައުލަތުގެ ހަރަދުތައް އިންތިޒާމަކަށް ބެލޭ. ކުރެވޭ ހަރަދަކާ އެއްވަރަކަށް ނުފެނޭތީ ތަރައްޤީއެއް މި ދެއްކުމަކީ. އެއީ އަޅުގަނޑު އަބަދުވެސް ދައްކާ ވާހަކަ. އެކަމަށް ބިލިއަން ކޮންމެ އަހަރަކު އެބަ ބަޖެޓުކުރޭ. އެކަމަށް ބިލިއަން ރުފިޔާއެއް ހަރަދުކުރޭ. އެހެންނަމަވެސް، ބޭނުމެއްނެތް އަނެއްކާ ތަރައްޤީއެއް ނުފެނުނަސް ވާހަކަ މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ތަކުރާރުކޮށް ދައްކާ ވާހަކައެއް. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދަންނަވަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތުއަރުވަނީ ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ސަނީފަށް.

<u>ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ސަނީފު ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމް ސިޓީގެ ޝުކުރު ދަންނަވަން. ހަމައެއާއެކު، މި ބިލަކީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ބިލެއްކަން ވެސް ދަންނަވާލަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކާއިރު ބިލުގައި ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް އެބަ ހުރި. އެއީ ޚާއްޞަކޮށްގެން މި ބިލަކީ 2008 ގައި އުފެދިގެން އައި ބިލެއް. މި ބިލުގެ ތާރީޚަށް ބަލާއިރު، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަޒީފާ އަދާކުރާ މީހުންގެ ކަންކަމާއި ކަށަވަރު ނުކުރެވި މަސައްކަތްތެރިންނަށް ބަޔަކަށް ވިޔަފާ ފުރިހަމަ މަސައްކަތްތެރިންގެ ހައްގުތަކާ ކުރަމުންދިޔައީ އެމް.ޑީ.ޕީ ކަމަށް ވީމާ، އެ ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެ ފުރަތަމަ ފިޔަވަޅުގައި އެ ބޭފުޅުންގެ ހައްގުތަކާ ކުރިއަރާފައިވާ ބަދަލު ހުރިތަނުގައި އޭރު ގާނޫނުއަސާސީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރީމަ. ހަމަ މި ފުރުޞަތުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ އެމް.ޑީ.ޕީ ގެ ދައުރުގައި، ފުރަތަމަ ވެރިކަމާ ހަވާލުވެވުނީ އެ ދައުރުގައި މި ކަހަލަ ބިލެއް ހުށަހެޅިފައިވާ ބަޖެޓުގައި އެމް.ޑީ.ޕީއާއި އެމް.ޑީ.ޕީ ގެ އެދުމުގައި މަސައްކަތްކޮށްގެން މަޖިލީހުގައި ބިލު އެންމެފަހުގައި މެންބަރުންނަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އެއާއެކު ފާހަގަކޮށްލަން އޮތީ، ގާނޫނުގެ ދޮރު ނިމިގެން ދަތި ކަމުގައި ވިޔަސް، އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ގަވާއިދުތަކާ ދިމާނުވާކަން

ޝޫނިއްޔާ އެއަށް އިތުރުކުރުންތަކެއްކުރެވިފައިވާކަން އެބަ ފާހަގަކުރެވޭ. ހަމައެއާއެކު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނުގެ ދަށުން ޓްރައިބިއުނަލް މިނިސްޓްރީގައި ހިދުމަތްތެރިވާ ގަވާއިދެއް. މީގެ ކުރީގައި ވެސް ވަޒަނާކުރެއްވުމަށް ބައެއް ހަމަ އެ ވަޒަނާ ތަރުޖަމާކުރުމަކީ އެ ދަށްކަމެއް. އެއީ ދިވެހިން ކަނޑައެޅިގެން ރިސޯޓްތަކުގައި ތިބެންޖެހޭ އަދަދު ކަނޑައަޅާފައި އެބަ އޮތް. މިއަދާ ހަމައަށް އަޅުއިރު ވެސް އެކަން ބަލައި ދިރާސާކުރާނަން ފާހަގަކޮށް ނެތް. އެކަމަކު ހަމަޖެ ޙަޤީޤަތުގައި ފާހަގަކޮށް ނެތް. ރިޒޯޓުތަކުގައި އަދަދުތަކުގެ ބޮޑު ކަމަށްޓަކައި މި ބަލާއިރު ހުރި، މި ބެލުން މިވާހާ މި އޮތީ އަޅުގަނޑު ބެލުމެއް އިތުރަށް މި ޖެހޭ މި މަޖިލީހުން ބިލް ބަލާ، ހަމަވާނޭ. އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން، ދިވެހިން ކަނޑައެޅިގެން ރިސޯޓުތަކުގައި ތިބެންޖެހޭ ޖުމްލަ އަދަދު މި ބެލުމުގެ ގޮތުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަދަލުގެނެސް، މިގޮތަށް ހަމަ ބެލެވޭ ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާ ދޭން ބޭނުންވާ ރިސޯޓުތަކާ މި މިޒާންތަކުން ދެވޭ ފަރުސަތު ގިނަ ކުރާނެ ގޮތް އޮތް.

ކަންތައްތަކުގައި އެ ބަލަން ބޭނުން. ސަރުކާރުގެ ޕޮލިސީތަކުގައި އެ ބަލަހައްޓަން، ދިވެހި މުވައްޒަފުންނަށް މިގެ ރިވާޖަށް ބަލާއިރުގެ އެބަ މިކަން. އެބޭފުޅުން އަޅުގަނޑު މި ބިލުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ކަމެއް ޕޮލިސީތަކާ ގުޅޭ، ބަޔަކު ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކުގައި ބަލާ ހުރި އަދި ކުރިން ބޭނުންކުރި ސިޔާސަތުތަކެއް އެބަ ހުރޭ. އެއީ ދިވެހިންގެ ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ދިފާއުކުރާ ދިވެހިންގެ ކަންކަމުގައި ބަލާ ދިއުމަށް ކުރާ ފިޔަވަޅު، އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން؛ މަސައްކަތްކުރާ ބޭފުޅުންނަށް ގޮތްތަކުގައި މިކަން އެބަ ފާހަގަކުރެވޭ ހުރި އަދި ދިވެހިން ބޭފުޅުން ބޭނުންކުރަމުން ދާކަން. މި ބިލު މިގޮތަށް ބައެއް ބޭނުންކުރާ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ އެއްގޮތަށް ގޮތުގައި ދިވެހިން ގޮތަކީ ކަމެއްގެ އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. މިގޭ ނަތީޖާއަކަށް ވާނީ، އިތުރަށް ދިވެހިން؛ ވަޒީފާގެ މާއްދާތަކުގައި ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާ ލިބިގެން ގެއްލިގެންދާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ ވަރަކަށް. މިކަން ފާހަގަކުރަން ޖަވާބު ވަރަކަށް ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ހަނިވެގެންދާކަން.

އެއީ ބޭރު މީހުންގެ އުޖޫރައަށް ވުރެ ވުރެއް ކުރިއަށްދާ، ދިވެހިންގެ އުޖޫރައަށް ވުރެ ވުރެއް ކުރިއަށްދެވޭ އާބާދީގެ ސަބަބުން ކުރިއެރުމެއް ހިނގާ ފާހަގަކޮށްފައި، އަދި އެހެނިހެން މަސައްކަތްތަކާ ފާހަގަކޮށްފައި ވެސް ދިވެހިންނަށް އެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ބަދަލުގައި، ބޭރު މީހުންނަށް އެ ފުރުޞަތު ދިނުމާ ކުރިމަތިވާ ގޮތަށް ސަބަބެއް. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްބަސްވާ ގަވާއިދުތަކާއި ގާނޫނުތަކުގައި، ދިވެހި ބޭފުޅަކު ސާފުކުރުމަށް މި ބަލާ ކަށަވަރުކޮށްދިނުން ބަދަލުގެނައުން، އެގޮތް ގާއިމުވެފައި ވަނީ ނިންމުމުގެ ބައިގައި މިކަން ބަލަންޖެހޭ ދިވެހިން ބޭރުގެ މީހުން ދިވެހިން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލަހައްޓަން ގާނޫނު ބަދަލުކުރަން. މި ގާނޫނު ވަރަށް ދޭނެ ބޭފުޅުން ބަލާ، އެކި ފާހަގަކުރަން ޖަވާބު ދިވެހިން. އެހެންވީމާ، މިއަދު ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް ކަމަކަށް ގެނައުމުގެ ސަބަބުން، މި ބަލަން، ކަންބޮޑުވުމެއް ގުޅޭގޮތުން މިކަން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދޭހަވޭ. ވަޒީފާތަކާ އެ ވަޒީފާތަކުގެ ދަރުބާރުގައި ފޮނުވާ ކަމަށް ބަލާ ބޭފުޅުން ކަމަށް މަޖިލީހުގެ ނަތީޖާ ބޭނުމަކީ ދިވެހިން ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން.

މި ބިލުގައި މިކަމާ މި އޮތް ގޮތަށް މިކަން ވިސްނުމުގައި މިކަން ފުރިހަމަ ކުރާ ކަމަށް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އަންނަ ގޮތަކަށް މިކަން ފިޔަވަޅުތައް

ނޫން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާދަތާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިއާއި، ދިވެހިންނާ ގުޅުންހުރި މަސްލަ ޙުދޫދުގައި އެންމެ ބަރަބަރު ގޮތަކަށް މިއިން އިސްތިފާދާވެގެންނެއް ނުދާނެ. އެހެންވީމާ، ޖުމްލަކޮށް ކޮމިޓީން ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް މިކަމުގައި ކުރަންޖެހޭ. އިދާރީކޮށްވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ފުރުޞަތު ވިސްނުމަށްފަހު ކޮމިޓީގެ އެންމެހައި މެންބަރުން މި ބިލަށް ބަދަލުގެނެސް، މި ބިލު ބަރަބަރު ގޮތަކަށް އަލުން ފާސްކުރަންޖެހޭ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ދެކުނު ގަލޮޅު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން މުޙައްމަދު ލަޠީފަށް.

ދެކުނުގަލޮޅު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން މުޙައްމަދު ލަޠީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނަށް މި ގެންނަ އިސްލާހަކީ މި ކޮޅުގެ ގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވާ ފަދައިން، އެ ގާނޫނުގައި ހުރި އެހެން މާއްދާތަކާ ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ފުރުއަރާ އިސްލާހެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި އިސްލާހުގެ ސަބަބުން ބޮޑެތި ތަފާތުކުރުންތަކެއް އުފެދިގެން އެބަ އާދޭ. އޭގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރުތީބުގައި ދިމާވާނެ އެހެން ބޮޑެތި މައްސަލަތަކެއް މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އެއްވެސް ވަރަކަށް ވިސްނައިފައިވާކަން ހިތާމައާ އެކީ ފާހަގަކޮށްލަން. އެހެންކަމުން، މި ސަރުކާރުގައި މިފަދަ ބިލުތައް ގެނައުމުގެ މަޤްސަދާ ދިމާލަށް ދިވެހި ރައްޔިތުން ފުންކޮށް ވިސްނަން އެބަ ޖެހޭ. ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި މިފަދަ ބޮޑެތި ތަފާތުކުރުންތަކެއް ހިނގައިގެން އަންނައިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިފަދަ އިސްލާހުތަކެއް ވަރަށް ބޮޑަށް ނުރުހޭ އަސަރު ކުރާ ދިވެހިރާއްޖެއަށާއި އަދި މި ސަރަޙައްދުގައި ހިނގާ އެއްކަމެއް ވެސް ހުރެދާނެ ޝަރުތުތައް އޮތް ކަމެއް ނޫން. އެއީ ހިދުމަތް ޤަބޫލުކުރާނެ ފަދަ ވެސް ވަރަށް ބޮޑު މި އިސްލާހުގެ ތަރުއީން ޖާގަ އެބަ ހުރިގެންދޭ. އެހެންކަމުން، މި ކުރަންހުރި ކަމެއް، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާ ސިވިލްސަރވިސްގެ ސިސްޓަމް މި އަދި ބިލުން ސިޔާސަތުތަކުން އެބަ ޖެހޭ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އެމަޖީ ބައިވަރު ކަންތައްތަކެއް، ދިވެހި ރައްޔިތުން ހިތްގައި އުފެދިފައި ހުރި ސިޔާސަތުތަކަށް ޖަވާބުދާރީވާން އެބަ ޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވަރަށް ބައިވަރު ގާނޫނުތަކެއް އުފެދި، އިސްލާހުތަކެއް ގެނެވުން އަދިވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުން މި ގާނޫނުތަކުން ލިބިދޭންޖެހޭ ރައްކާތެރިކަމާއި ހިމާޔަތް ލިބިދީން ފަސިލިޓީކަމެއް ކުރައްވާ މި އުނދަގޫ އުސޫލު. ނިސްބަތުގައި ގިންތިކަމެއް. ފެނިގެން އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހި ސަރުކާރުން އެބަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މި ގާނޫނުތަކަށް މިގޮތުން ގެނެވޭ ބަދަލުތަކުގައި ހުރި

ގާނޫނާއި ތަންފީޒުކުރަން ފަށާފައި އޮތް ފަހުން މި އަންނަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހިނގާތާ ފަހަރު ބޭނުންތެރި ނުކުއްލާތީ އިސްތިފާދާކަށް ދިވެހި ރައްޔިތުންނާ ކުރިމަތި މި ކުރުވަނީ. އެހެންކަމުން، ސަރުކާރުގެ މަޤްސަދު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ސާފުވާނީތޯ ކޮން ގޮތަކަށްތޯ؟ އެއީ ހަމަ ނިޔާވުމަކީ ކުރާ ކަމެއްތޯ؟ ނޫނީ ދިވެހި ރައްޔިތުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރުމަށް ބަލައި ނޫނީ ދިވެހި ރައްޔިތުން ފުރާފުރުމަށް ބަލައި، ނޫނީ ދިވެހި ރައްޔިތުން ބިކަކުރުމަށް ބަލައި ކުރާ ކަމެއްތޯ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ހަމައެކަ ވަސް އެކަނި ސަރުކާރެއް. މިއިން ޖަވާބު ދީބަދަލް. މިހާރު ކުރިއަށް އޮތީ ރިޔާސީ އިންތިޚާބު ކަމަށް ވާތީވެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބަޔެއް މުއްސަނދިންގެ ޖީބުތަކުން ދައުލަތުގެ ހިންގުމަށް ބަލައި އަދި ސަރުކާރުގެ މައި ޚަރަދު ހިންގުމަށް ބަލައި ފައިސާ ހޭދަކުރަން މަސައްކަތްކުރެވޭތޯ އެބަ ކުރޭ. އެހެންކަމުން، މިފަދަ ބޮޑެތި ވެސް ކޮރަޕްޝަނަކާއިގެން ދ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ ނަގަދާ، މިކަން ކުރުވޭ ސަރުކާރުން ބަދަލުކުރާތީ އެއީ މިއަދު ފެންނަން އޮތީ ބަޖެޓެއް. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން މިލިޔަނުން ވެސް މިއަދު އެއްގޮތަކަށްވެސް ގެންނަންވާވަރު އިސްލާހެއް ނޫން. މި އިސްލާހުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި ޖަވާނުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދާނެ ހުރި ވަޒީފާތައް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ބޮޑަށް ގެއްލިގެން ބޮޑު ބައެއްގެ އަތްމަތިއަށް ދާ ތަން ފެނިގެންދާނެ. ކުރެ އުޖޫރަކަށް އެތައް ބައިވަރު ބިދޭސީން މި ތަނަށް އައިސް، މި ދަނޑުވެރިކަމުގެ ސަރަހައްދުތަކުގެ ތޮރިކަމި ދިވެހިރާއްޖޭ އަންނަނީ އެއްގެ ކުރިމަތި ކަމޭ ޝަރުޢީ ކަމެއް އޮތީ ކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލު މިހާރު މިހާރުން އަނބުރާ ގެނައުމުގެ ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ޓަކައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޒާހިރު.

ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަޒީފާއާބެހޭ ގާނޫނު (2/2008)އަށް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައި މި އޮތް އިސްލާހު؛ ޖުމުލަކޮށް މި އިސްލާހަކީ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ފާހަގަކުރެއްވިން، އަޅުގަނޑު ވެސް މިކަމާ ކަންބޮޑުވާ ކަންބޮޑުވުމެއް އެބަ އޮތް. އެގޮތުން ބިލުގައި މިނިވަން ވާޖިބު ނޯޓިސް ތާރީޚް ކަނޑައެޅިފައިނުވުން، އެއީ ދެން އަދި ކަނޑައެޅޭ ދުވަހު އެ ހިސާބުން ކުއްލިއަކަށް ނުލިބޭ ކަނޑައެޅިފައިވާ ދަތިކަމެއް ގާނޫނުގައި. ވަކި މުއްދަތެއް އޮތީ ކަނޑައެޅިފައިނުވާތީ އެހާ ބޮޑު މުދާ ވަޒީފާ ދޫކުރަން އަންގާނެ ނޯޓިސް ކުރިއަށް ދާނެ ގޮތް ތަރުތީބު ދިނުމުގެ ގާނޫނު ފެނުނު ބޭނުން. މި ބިލު ގުޅުން އުސޫލަކަށް ބޮޑެތި ބައެއް ކަމަކާ ކުރިމަތިވާގޮތަށް؛

ކޮމިޓީ މަރުޙަލާއަށް ވެސް ދާނެ ބިލަކަށް ވާތީ، ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މިކަމަށް ސަމާލުކަންދިނުން މުހިންމު ގޮތަކަށް މި ބަދަލުކުރެވޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަމުން މިހިރީ. ދެން ޖުމުލަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކި ވާހަކައިގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުން މި ދެކެވޭ، ރިސޯޓުތަކާއި ބޮޑެތި ވިޔަފާރިތަކުގެ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް، ދުނިޔެއަށް ދިވެހި އިޤްތިޞާދީ ދަތިވި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކުޑަ އަދި މެދު ފަންތީގެ ވިޔަފާރިތަކަށް އަދިވެސް މި އުޅޭނީ ހަމައިސްޓާޓަން ތުރުނުފުވިގެން. އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ކުޑަ އަދި މެދު ފަންތީގެ ވިޔަފާރިއަށް މި ބޮޑު އުފުލިފައިވާތީ، މިއަދު މި އޮތް އިޤްތިޞާދީ ހާލަތުގައި މި ބޮޑު އުފުލިފައިވާތީ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. މި ސަބަބާ ހުރި، ފަސްކުރަންޖެހޭ ގާނޫނުތަކުގައި ފަސްކުރުން ތިރީސް ފަސްކުރަމުންދަނީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ހެ ބޮޑު މުއްސަނދިކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. ދެވަނަ ކަމަކަށް، މިހިރަހާ ވީތީގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ، މިހިރަހާ ވީތީގެ ދި އަހަރު ފާހިން އުފާތީ. ބޮޑުކަމަކީ ފަންސާސް އަހަރު ފާސް އަހަރު މިހިރަހާ ވީތީގެ އެ ފާހިނީ ދި އަހަރު. މިހިރަހާ ވީތީ މި އެތި އަދި ވަރަށް ގިނަ. މިހިރަހާ ވީތީގެ ކާނާޖެހުމުގެ ގަބޫލުކަން، އެ ހިތިވުރު އަދި މިހާރުގެ ބަރާބަރު އަޅި އުއްފޮއް ސަރުކާރުއަށް ނެތީމެ، މިއަދު މިހިރަހާ ވޭތީ ދި އަހަރު ވަން މި ދިނީ. މި މިހިރަހާ ވޭތީ ކަންތައްތަކުން ދިރުން ވަސީލަތް ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކު ބޮޑުމީހުންނަށް، ވަރަށް ގިނަ މުއްސަނދިންނަށް އެހެން ވަސީލަތްތަކުން ލިބޭ. ހަމަ އެހެންނަމަވެސް މިއިން ކަނޑުގެ އާބާދީ ޤާނޫނާ ވަސީލަތް ނަގާ ހަމަ ބަރަބަރު ޒިންމާދާރު ހަމަހަމަ. އަޅުގަނޑުމެން ގެއްލޭނެ އާބާދީ. މީހާއަށް ހުރިހާ ނިޔާވު ނަމުގަ ހޯދުމަށް ސަރުކާރުން ވިޔަފާރި މިއަދު ބޮޑު ފަސްދާ ދުވަހު މީހުން ޚާއްޞަކޮށް މި ފަރާތަށް ޖެހިގެން، މިހާރު ވެސް ބަޖެޓުގައި އެބަހުރި. މިހިރަހާ ވޭތޯ ދޭ އެހެން ބޭނުން ދާދި ބޮޑު، އަދި މި ގާނޫނަށް މިހާރު ދެކޭ އިސްލާމީ ސަރުކާރު ބަޔަކާ. މިއަދު މިހިރަހާ ވޭތީ އިތުރުކޮށްދެއްވާނެ ގޮތް ހަދަން ބޭނުންވަނީ ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މިކަން ބަލައި ހަމަޖެހުން. ދެން ސަރުކާރުން ވިޔަފާރި ބޮޑު ފަސްދާ ގޮތަށް ނުވާތީ. ދެން ބޭނުންވޭ ދިވެހި ވިޔަފާރިވެރިންގެ ފައިދާއަށް، ބޭނުންވާ ދެޔޮ ގޮތްތަކެއް ބަލައިލުމަށް މިހާރު ފަރާތްތަކަށް ވަޒީފާ ހަމަ ބަޔަކާ މުޅި ތަރައްގީ ވިޔަފާރިވެރިންގެ ފުރުޞަތުތަކާއި ވަރަށް ސަމާލުކަމެއް ވެސް. ވިޔަފާރިވެރިންގެ ފައިދާއާއި ބޭނުން ބާރު ހަރުދަނާކޮށް ދޭނެ ގާނޫނުތައް، ޙާއްސަ ކަމަށް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހަރަދުކުރެވޭނެ ވިޔަފާރިވެރިންގެ ޖާބަން ސަރުކާރުން ކަމާ ބެހޭ، ނަގަހަ ބަހަނީ ކަމާ ބެހޭ؟ މިއަދު މި ކުރާ ސަރުކާރުން ވެސް އެބަހީ. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ ނޫން އަޅުގަނޑުމެން ދަނޑިވަޅު ނޫން. މި ރަށު ހަވާލުވީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ދަރުބާރުން މިދާ ވާހަކައިގެ.

އިސްލާހު މި ވަގުތަށް ގެންނަން މި ޖާގާ ސަބަބަކީ، ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތަށް މިއަދު ރިޢާޔަތްކުރަން އެބަ ޖެހޭ ކޮންމެ ކަމެއްގައި ވެސް. އިޤްތިޞާދު ދުނިޔޭގައި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ވެސް އަދިވެސް އޮތީ ކޮވިޑުގެ ހާލަތުން އަރައިގަނެވެމުން ދުވަނީ. ޔުކްރެއިނުގެ މައްސަލައާއެކު، ދުނިޔޭގައި ކުރިމަތިވެފައިވާ ހަނގުރާމަތަކާއި، ތެލުގެ އަގާއި، ކާބޯތަކެތީގެ އަގުގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ އިންފްލޭޝަން މައްޗަށް ދާ ދަށްވެފައިވާއިރު މި އިސްލާހު ނުގެނެސްފި ނަމަ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ކުރި އަދި ގެއްލުން ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ޖެހިދާނެ ކަމަށް. މުޅި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ބާރުއަޅައިދާނެ ގޮތުގައި ވާތީ. ދައުލަތަށް ފައިސާ ހޯދުމަށް ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަރީފް އަބްދުލްޙަކީމަށް.

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަރީފް އަބްދުލްޙަކީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާހު. އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް؛ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ހަމަހަމަކަން އެކުލެވުން ބިޒްނަސްގެ މިނިވަން ވޭޖު ފަރާތަށް ޖައްސައިދިން ގާނޫނުކޮށް ބާރުދޭން މި ބިލުގައި މި ގޮތައިލާފައި. އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދަށުމުސާރަ ގަވާއިދު މި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ހަރަކާތް އަޅުވަން އެންމެ މުހިއްމު އެއް ކަމެކޭ، ދައުލަތުން ގެއްލުވުމާ ނުލާ ފައިސާއާއި، އަދި މިހާރު ދައުލަތުގެ ގެއްލުމުން ދާ ފައިސާއާއި، މި ފައިސާތަކަށް އަސާސީ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ވަޒީފާ ކޮންމެވެސް ހަރަކާތް ގޮވާލުމުން ޕާޓީ، އެ މަގުން މަސައްކަތްކުރުމުން އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން މި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ފަދަ ކޮންސެޕްޓެއް ނިކަން އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ބިލަށް ތާއީދުކުރަން ބޭނުން ނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން ތާއީދުކުރާ ޝުކުރާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. މި ބިލު މިގޮތަށް ފާސްވެގެން ދިޔަ ނަމަ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި ޖާގަހުންނަން އަދި ވަޒީފާގެ ފަހަރުގައި އެ ބޭރުމީހުން ބާޒާރުގައި ނުފޫޒު ކަމެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ސިފަކުރުމަށް އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތް ބިދޭސީން ވަޒީފާތަކުގައި ގިނަ ވަރަށް. ބިދޭސީން ވަޒީފާތަކުގައި ބާރުގަދަ ވަރަށް. މިގޮތަށް އިޤްތިޞާދުގެ އަސާސްތަކުގެ ބިދޭސީން، ދިވެހި މީހާ ޒުވާނަކު ބަލަނީ އަސާސީ އެ މީހާ ވަޒީފާ ބިދޭސީ މީހާ އެ މީހާ ވަޒީފާ ނުލިބިގެން ދޭ ވަޒީފާ އެ މީހާ މުސާރައެއް ކަނޑައަޅައި، އެ މީހާއަށް ވަޒީފާއަށް ދިއުން ގޮވާކަން އަޅުގަނޑުމެން ވަގުތުގައި ރޭހިސްކުރާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަން މި ފެންނަނީ ގޮތަށް ހަމަ ގަވާއިދުން ތިއްބާ ދުވަސް ނުކުރެވޭ، އެހެން ނުވެ އަބަދާ ހަމަ އަސާސީ ބޭނުންވާ ގޮތް

ބަދަލު ގެންނަން ހުންނާ މަންޒަރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަޖެޓަށް ވެސް ސަރުކާރާ ހަވާލުވެ، ސަރުކާރާ ހަވާލުވެ، ހަވާލުކުރާ މަސައްކަތް އެންމެ ރަނގަޅަށް ކުރުމަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެކަމެއްގެ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަށް، ކޮބައިތޯ ޤައުމަށް، ރާއްޖެއަށް އޮތް އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތެއް ބަލައި، އެގޮތަށް މަސައްކަތްކޮށްގެން ކުރިއަށް ދިޔުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ މުޅިން އެހެން ގޮތަކަށް އެކަން ދާ ތަން. އަޅުގަނޑު މި ބުނަން އެންމެ ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވަނީ، ދިވެހި މަސައްކަތްތެރިންނަށް މަސައްކަތުގެ މާޙައުލުގައި ފުރުޞަތު ހަނިވެގެންދާ މައްސަލަ އެއީ، އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އެކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ފުރުޞަތު މި ހޯދީ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދަށް.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް މި ގެންނަ އިސްލާހުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި އިސްލާހު؛ މިނިވަން ވޯޓުގެ އިސްލާހުގެ ސަބަބުން ބިދޭސީ ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ފުރުޞަތު ލިބި، ދިވެހިންގެ މަސައްކަތަށް އޮތް ޖާގަ ވަރަށް ބޮޑަށް ރިސްޓްރިކްޓުވެގެން އަދި ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގައި ކުޑަވެގެންދާނެކަން އެއްވެސް ޝައްކެއް ނެތް. ދެން ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ހާއްޞަކޮށް ވެރިކަންކުރާ ޕާޓީއަށް ނިސްބަތްވާ ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ބައެއް ބޭފުޅުން އެބަ ވިދާޅުވޭ މިއަށް ތާއީދުކުރައްވާ. ބައެއް ބޭފުޅުން އެބަ ވިދާޅުވޭ، ތާއީދެއް ނުކުރައްވާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިކަމުގެ ބަޔާކަމަށް ބަލާއިރު، މިދިޔަ ދުވަސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ކުރިންވެސް ބައެއް މަސައްކަތަކަށް ބަދަލުކޮށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިކޮނޮމީ ރަނގަޅުވާ ހާލަތުގައި ޓޫރިޒަމް ހާލަތުގައި އެބަ އާދޭ މި މަޖިލީހަށް، ސަރުކާރަށް. އިކޮނޮމީ ރަނގަޅުވާ ހާލަތުގައި މި ބަލަނީ، މިސާލަކަށް ރިސޯޓް ބޮޑު ކުރިއެރުން މި ތިބަނީ ގެނައީ ހަމަ ދާދި އިހަކަށްދުވަހު. އެ ދުވަހު ސަރުކާރު މެންބަރުން މި ބުނަނީ، އިކޮނޮމީ ރަނގަޅު ނުވާތީ. ރައްޔިތުންގެ ޖީބުން އަތުރާލާފައިސް ޓޯލްސްނަގައި ކާދި ވިޔަފާރިތަކުން ޖީ.އެސް.ޓީ ނަގަންވެގެން އަހަރާ މި ބުނަނީ، އިކޮނޮމީ ރަނގަޅޭ. ސިޔާސީ ވަޒީފާތަކާ އުފެއްދިގެން ބޮޑުވެރިއަކު ސުވާލާ ކޮންޓްރެކްޓް ބޮޑުވާ، އިކޮނޮމީ ވަރަށް ބޮޑުވާ. ރަނގަޅު ފެންވަރުގެ އޮތީ، ހަމަ މިސްރާބެއް ވެސް އެބަ ވިދާޅުވޭ. މާލޭގެ ނުހައްދައި، ހިން ދުވަ ބޮޑުވޭތީން:

މާލޭގައި މިހާރު ފެނޭ ހަދާލައި އޮތް މަގުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ އެނގޭ މަގުތައް ހަދަންޖެހޭނީ. އެހެންނަމަވެސް، މި ހާލަތުގައި އަސްލުވެސް ހަދަންވެގެން ތިންގުނަ ބޮޑުކޮށް އެތައް މިއަދުން ޓްރަކަކަށް މަގުހަދަންވީ ސަލާމަތްތެރިވާގޮތަށް މި ބޭނުން، ޕާކިންގ ދަތުރުގެ. ގެރާވަތު ފަދަ ހަމަ ކުއްލިއަކަށް ހިއްސާކުރަން ވީމަ މި ބޭނުން، ޕާކިންގ ދަތުރުގެ އަދި އެ ހިސާބު ގެރާވަތު ފަދަކައި ތިފަހުން ބޮޑުވަނީ ބޭރުވަރުން ފެށޭ ގެވެސްކަމެއް ނޫން. އެ ބޭރުގެ ކޮބައިހީ ބޭނުމާ މި ބޭނުން، ޕާކިންގ ހުރި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިތުރަށް ލާރިއެއް ނަގަންވީ މި ބޭނުން، ޕާކިންގ ދަތުރުގެ. ނުއަހުގައި ދަށްދަށް ވިޔަފާރިވާ ބޮޑުބަޔަކު މިނިސްޓަރު މި ބޭނުން، ޕާކިންގ މިހާރު އޮތީ ދަތުރުގެ ހާލަތުގައި. ދަތުރުގެ އަޅުގަނޑު ފެށޭ ޖިހާދު. ވިސް ހަމަޖެހޭނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގުޅުވާލައިގެން މިނިމަމް ވޭޖް ދިނުމާ މި ދައުރާ ފެށޭ ވާހަކަދައްކާ، އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ވަރަށް ގާތް. ދުނިޔެއަށް ދިމާވެފައި އޮތް އިޤްތިޞާދީ ކްރައިސިސްގެ ސަބަބުން މިހާރު އަތަށްހަރަދުވާލާ މި އުޅޭ؛ މިކަހަލަ ވާހަކަތަކެއް. އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ މިހާރު ދުވަސް މި މަޖިލިސް މަސައްކަތްކޮށްދިނުމުގައި ގޮތެއް؟ މިހާރު މިހާ ބޮޑު ފުރިހަމައިން އިސްލާހުތަކެއް މަސައްކަތްކޮށްދޭން އަދި ޚާރިޖީ މަސައްކަތްކޮށްދިނުމުގައި ގޮތެއް؟ މިހާރު މި ކުރިން އިންސާނިއްޔަތު މިސާލު ދައުލަތުން، ދުނިޔޭގައި މަސައްކަތްކޮށްދޭއިރު ޙަޤީޤަތުގައި ދުވަސްވަރު ކުރިން ހިސާބުކުރެވޭ ގޮތް؟ ހަމަހަމަކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ތަފާތުކުރުން. މިއީ ކުރިއަށް މިސާލު ދައުލަތާ ފިޔަވައި ބޭނުން އަޅުގަނޑު ހިންގާ ގޮތަށް ރައްޔިތުން މިހާރު ދުލުގައި މި ހުރިހާ ކަމެއްގައި؟ މިސާލަކަށް، ދައުލަތުގެ އަޅުގަނޑު ދިރިއުޅުމަށް ވަރަށް ބޮޑު ދަތިތަކެއް ވޭތުވެދިޔަ ކޮވިޑް މުއްދަތުގައި އެއީ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ކަންތައްތަކެއް. އެމް.އެމް.ޕީގެ ގަވަރމަންޓް ދުވަސްވަރު ފަހުން ހަމަ ރަނގަޅަށް އެތައް ބަދަލުތަކެއް. އިހަށްދުވަހު ފެށޭ ދުވަހުގައި މި ޒަމާނީ ހަމަ ސަރުކާރު އެތައް މިހާރަށް ގާބިލުކުރެވިގެން ސަރުކާރު ވަނީ ބޭނުން ހަމަ. ގާނޫނުގެ ޒަމާނީ ދުވަހުގައި ގޮތުގައި ޖަހާ، އެއް ވަރަށް ގޮސްތަކެއް ހަމަ ހާލު މިހާރު ވަޒީފާ ސަލާމަތީ އެބަ ބިލުތަކާ. ދިރިއުޅުމަށް ވަރަށް އަޅުގަނޑު މި ދަރަނިތަކެއް. މި ދިރިއުޅުމަށް ވަޒީފާތައް ދިނުމަށް ޒަމާނީ ގާބިލުކޮށްދޭން. އެއްގޮތަށް އަނެއް ބަޖެޓުން ވަޒީފާތަކާއެކު މިސާލަކަށް މި ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ބޭރު ކުރިއަށް ވަޒީފާތަކުގެ ގެނެސްދީގެން. އެގޮތުން ޚާއްޞަކޮށް ގުޅިގެން ގެނެސްދީގެން. ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި މި ބޭނުން، ޓެކްސް އިނދަޖަހަން، ޖުމުލަ ޤައުމީ އާމްދަނީގެ ވާދަވެރިކަމުގެ 2.1% ނަގަމުން ދާން 2.1ގައި ހުރިހާ ތަރައްޤީ، ޖުމުލަ ޤައުމީ ދުވަހު އާމްދަނީ ނަގަމުން 2.1. މި ތަރައްޤީގެ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ގޮތުގައި އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓްރީގެ ސަރުކާރު ފިޔަވައި މުސާރަ ދޭން ބޭނުން. މިގޮތަށް އަޅުގަނޑު ގާނޫނާ ގޮތުގައި 43% ވާން މި ޖީޑީޕީ ދަރަނިވެރިކަން. ބަޖެޓް ބައި މި ހުރިހާ މިހާރުވެސް ބޮޑުވަމުންދާ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން އަދި ގޮތުގައި ކޮވިޑްގައި ބަޖެޓް ގޮތުގައި ބަޔަކު މި ހުރިހާ ކަމެއް އަދަދުތަކެވެ. އަޅުގަނޑު ބައެއް ދަރަނިވަނީ ދުނިޔޭގެ ކޮމެޓީގެ މަސައްކަތް ގޮތުން ބޭފުޅުން ހުރިހާ ކަމެއް 50% އިން 60% އަށް، 65%ވަނީ ބޮޑުވެފައި ގުޅުވާލާ ދަރަނިވާ ބަޔަކު. ވީމާ ހަމަގައިމު ފެށޭ މިއާގައި ތިމާވެށި އިއްޒަތްތެރި

މެންބަރުންނަކަށް ހައްލުނުވާނެ މިކަމެއް. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުން ޕޭކުރަންޖެހޭ މި އުޖޫރަ؟ ނުވާވަރުގެ ކަންތައްތައް ވޭތުދަނީ ގެންނަނީ ޕޭވެގެންތޯއޭ؟ އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކިމުއްދަތުތަކުގައި މި ފާހަގަ. މި ގާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމު މިއީ ކިހިނެއް ވާ ކަމެއްތޯ؟ ދެން މި އުޖޫރަ އެހެން ސަރުކާރުތަކުގެ ބޭފުން މިކަން ކަނޑައަޅަން އަނެއްކާވެސް މިނިމަމް ވޭޖު ދިނުން. އައި.އެލް.އޯ. މި ރާއްޖެއަކީ އައިސް ރައީސް ޒާހިރުގެ މިކަމާ ބެހޭ ކޮމިޓީއެއް ވަނީމާ މި ބެނީ، އިސްތިރީ ގޮސް. ވޯޓު ބޭނުމީ އަދި މި ދައުލަތަށް ފުދިން އެހެން ފަރާތްތަކުން. އިންޓަރނޭޝަނަލް ލޭބަރ ކަނޑައެޅި އަދި މި ދައުލަތަށް އެހެން ފަރާތްތަކުން. މިގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިސްލާމީ ފިކުރުގައި ލޭބަރގެ ހުރިހާ ގަވާއިދުތައް، ހުއްޖަތަށް؛ ގެންދިޔަ ހަމަޖެހުން؛ މި ހަރުކަތުގެ ގެންދިޔަ ހަމަވީ ކަމެއް ދީފަ ކުއްލިއަކަށް މި އަހަރު މި އިސްލާހު. އެއްޗެހި ކަހަލަ މަސްވެރިކަމާ ކުރުމުގެ ހިއްސާކުރަން އެއްޗެހި ކަހަލަ ކާރިސާތަކުން ހުރުމަށް ނިޔަ މިފަދަ ގެންދަން މިކާރު މަސައްކަތުން ހަމައެކަނި ހަމަޖެހުނު ފަރާތްތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ގާބިލުކަމާ މަސްވެރީން ގެވެއް. މިއަދުން އިންސާނީ ދިރުމަކީ ޒަމާނީ ގާނޫނުތަކުގެ އެއް ހައްގެއް އަޅުގަނޑުގެ ގާނޫނު ނުހުރެން. ސަރުކާރު ވަގުތު ކަނޑައަޅާ ދީފަ. އަސާސީ ގާނޫނު ފަށަންޖެހޭ ކަންކަން ދިމާވަމުން ގެންދާތީ ނުދެވޭ އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅޭ. އަދިވެސް މިހިސާބު ވާނީ ނޫނީ ވަރަށް ގިނަ ފުރުޞަތުތައް މިހާރު ވެސް އެބަހުރި އެކަމުން ތަންފީޒުކުރެވޭނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޒަރީރަށް. މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަސައްކަތްތެރިންގެ ހައްގުގައި މި ގާނޫނުގެ ތަރުޖަމާކުރަމުގައި ބައްލަވާ އެންމެ ބޮޑު މުޅި ހަމަ ގަރާރުގެ އަހަރަކުން ބޮޑުމިނުގައި އެބަޔަށް ބަލަހައްޓަމުން ދިރިއުޅުއްވުން ގެނައި އެތައް ބޮޑު ގޮތުގައި. މުޅި ހަމަ ދެފުށް ފާހަގަކުރުމަށް، ތި ދުވަހު ރާއްޖޭގެ އިސްތިރާމް މިނިސްޓަރަކަށް ހުރި ބާރުގެ ދެންމެ ދެއްކި ވާހަކަ އަޅުގަނޑު އަރަހަލިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ދައުލަތުގައި ވަޒީފާ ބޭނުނ ގާނޫނުގެ އިސްލާހުތަކުގެ ވާހަކަ. ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން އަދި މި ދެކުޅުގައި ހުރި، މި ގޮތުގައި އިސްލާހާ ކަންބޮޑުވުމެއް އަޅު ފާހަގަކުރަނީ، ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުންގެ އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އެންމެ އެދޭ އިސްލާހެއް ނުން މިއީ. އެހެން މި ދަނީކަށް، މި އިސްލާހުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ހާސިލުކުރަން ކޮށްފައިވާ ކަމެއް އެބަ ޖެހޭ ފިސާރަވަން. އެހެން މި

ބޭނީ، އަޅުގަނޑުމެން މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައެޅިއިރުގައި އޭރު ބޭރު މީހުންގެ މުސާރަ ހުރި ގާތްގަނޑަކަށް ތިން ހާސް ފަސް ސަތޭކަ، ހަތަރު ހާސް ރުފިޔާގައި. މިއަދު ބޭރު މީހުން މި ދިބޭނީ ހަތް ހާސް ރުފިޔާ، އަށް ހާސް ރުފިޔާއަށް. އެހެންވީމާ، މިނިމަމް ވޭޖުގައި ހުރި އަދަދަށް ވުރެން ބޭރު މީހުންގެ މިއަދު މުސާރަތައް ބޮޑުވެއްޖޭ. އެހެންކަމަށްވީއިރުގައި މި މާއްދާ އިސްލާހުކޮށްގެން އަދި ބޮޑުކޮށްގެންނެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދު ތަރައްގީ އައި ބޮޑު މީހުންނަށް ދެ ފައިސާއެއް ވަކި ޚަރަދުކުރުމާން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުވިސްނޭ. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްގީ؛ އަޅުގަނޑުމެން ލޭބަރުންގެ މައްސަލަ ހައްލުކުރަންވެގެން ބަންގްލަދޭޝްއިން މީހުން ނުގެނެވޭ ގޮތް ހަދައިދީން. އެހެންނަމަވެސް، ނަމޫނާއަކީ ކޮބައިތޯ؟ ނަމޫނާއަކީ، ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަރަކާތް ދިރާސާކުރިކަން އެ ކުރެވުނު މަސައްކަތުގެ ނަމޫނާއަކީ، މިއަދު މި ގައުމުގެ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރު ވަނީ ވަރަށް ބޮޑުތަން މަސައްކަތް ގޮއްސަ. އެދެ އެންމެ ބޮޑު އެއް ކަމަކާ ނުވަތަ ގެދެރައި މި އަންނަނީ، ލޭބަރ ކާސްޖަހައި ބޮޑުވެފަ. ކުރީން އަޅުގަނޑު ބޭނިން ހަތަރު ހާސް ރުފިޔާއަށް ލިބޭ މަސައްކަތްތަކަށް މިހާރު ލިބޭނީ އަށް ހާސް ރުފިޔާއަށް. ދިހާރަ ސާޅީހަށް އެބަ ޖެހޭ އުސްއަރަން އަށް ހާސް ރުފިޔާ ދޭން. އެއްކަލަ ފިހާރައިގައި ހުންނަ މުދަލަށް، އޭގެ އަގު އެބަޖެހޭ އިތުރުކުރަން. ގޭގައި ގެންގުޅޭ މީހާގެ މުސާރަ ވެސް މިހާރު ހުރި އެ ހިސާބުގައި. ކޮންސްޓްރަކްޝަން ވެސް ބޭރު މީހުން ގެންގުޅޭނީ ހަމަ އެހިސާބުގައި ހުރީ. އެހެންވީމާ، ޖުމްލަކޮށް އިންފްލޭޝަން މައްސަލަ މި ދާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި، ހަމަ އެއް ސަބަބުގެ ތެރޭގައި އެބަ ހިމެނޭ، އަޅުގަނޑުމެން އާންމުކޮށް މި ބޭރުންނަކާ ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދުގައި އެންމެ ގިނައިން މި ބޭރުންނަކާ ބޮޑު މީހުން ކަމަށްވާ ބަންގްލަދޭޝް މީހުންގެ އަދު އިންތިހާއަށް މަސައްކަތް ދިޔުން. އެހެންވެ ނޫން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް މިކަމުގައި އެދުން ގެ އުމީ އަދިވެސް އިސްލާހުކުރަން އުޅޭ ތަން އަޅުގަނޑުމެން ނުފެނޭ. އެހެން މި ބޭނީ، ފިލައިގެން އުޅޭ މީހުންނަށް، ގާނޫނީގައި ޑޮކިއުމެންޓަކާ؛ މާފުކޮށްދީފައި ގާނޫނީގައި މި ބޭނީ ވިސާ ނުހަދާ ފިލައިގެން އުޅޭ މީސްމީހުންނަށް، އެ މީހުން އަޅުގަނޑުމެން މާކެޓު ވެލިއު؛ މި އަދު ކަމިޓާނުދީން. އަޅުގަނޑުމެން ވިސާ ދައްކާއިރުގެ ބަދަލުކުރަން މަސައްކަތްކުރާ މީހުން ތިއްބާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކުރަމުން ކަމަކީ، ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުން ދިޔުމުން، އެ މީހުންގެ މާކެޓު ވެލިއު ކަމިޓާނުދީން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މީހުން ޤާނޫނީއްކޮށްވެސް. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަށް ދައްކައިފިން. އޭގެ ބަދަލުގައި ދީން މި ކުރި ކަމަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ބަންގްލަދޭޝްއިން މީހުން ގެނައުން ހުއްޓާލަން ވެސް ކުރީން ބޭނުން އެ މީހުންގެ އަދަދުމަދުކަމުން، މި ތަނުގައި ޖާގަ ލިބިފަތާ ތަފާތު ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ނިޒާމު ބައްޓަންކުރެވޭން މި ދަނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން، މިކަމާ ދޭތެރޭ ހަމަ ދުވަސް ވިސްނާފައި އެ މަސައްކަތް އަލުން ރިވިއުކޮށް އިސްލާހުކުރުމަށް. ކުރެވޭނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ ކުރާ. ކޮންމެ ކަމަކަށް ދިނުން އެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި

ވަރަށް ގިނަ ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއް އޮތީ ހުއްޓިފަ. ބަޖެޓުގައިވާ، ޕާބަރު ޓާސްކް ބޭނުންވެގެން ޕާބަރުން ނުލިބުން. ނުލިބޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ޤައުމަކުން ނުލިބޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލުކުރެވޭނެ ނުކުރެވޭނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ އާބާދީއަށް ރިޔާއަތްކުރާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޚާދިމުގެ ކޯސްޓަށް ނުލިބޭ. ނަމަ ބޭރު މިހާރުނަމަ ނުލިބޭ. އަނެއްކާ ލިބޭ މިހާ ފެށޭ މި ލިބޭނީ އަދި ހާސް ދުވިޔާ، ނުވަ ހާސް ދުވިޔާއަށް. އެ ވަރަށް ފެށޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޚާދިމު ނުލިބެނީ. އެހެންވީމާ، އެވަރު ހާލަތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައިވަރު ވަޒީފާތަކެއް ސަރުކާރުގައި ހުރިއިރު، މަސައްކަތްތެރިން ޚާދިމު ކޯސްޓެއް ނެތި އެ މަސައްކަތް ނިންމާނެ ގޮތެއް އަޅުގަނޑުމެން ނުވިސްނޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ އަނެއް ނުކުތާއަކީ، ސަރުކާރު ބަޖެޓު؛ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ އުސޫލުތަކެއްގައި އެ ގާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައި. އެހެންނަމަވެސް، އަދިވެސް ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ރިސޯޓްތަކުގައި ހުއްޓާލާފަ މަސައްކަތްތަކަކީ ވަރަށް ގިނަ ޚާދިމުންގެ ހަމަ ސަލާމަތު އަރާބިއި، ޖާގަ ދިނުން ވަރަށް ބޮޑަށް ސަރުކާރު، ސަރުކާރުގެ ތާލީމު އެ ރިސޯޓްގެ ސްޓާފްސާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ މިނިސްޓަރ އެކަމާ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ނުވިޔަ. ދެން ކުރިން މިވާ ފާހަގަކުރަން ބޭނުން ބަޔަކު ނުލިބޭ. ދެން ކުރިން މިވަރު ވާހަކަދައްކާ ދެން ގިނަ ފަރާތްތަކުގެ ތަފާތު ނިސްބަތުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓުގައި ސަރުކާރު ނިސްބަތުން ޚާދިމުން ވަޒީފާ ހޯދުމަށް ބޭރުން ގެނެސްފައި ހުރި އެތައް ތަފާތު ކޮންމެ ފަރާތެއް އޮންނާނެ ގޮތްތައް ބެލެހެއްޓޭ ގޮތް. ދެން ކުރިން މީހުން ގެނެސް ގަސްބޮނޑިތަކަށް ބަލައިގަނެއުމަށް. މި ކުންފުނިތަކުގެ ތެރެއިން 24.3 ނިސްބަތް ވަޒީފާ ބޭރުން ގެނުވާ ވިޔަސް ބާކީ ގޮތުގައި ހިމެނޭ ހުރި ވަރަށް ގިނަ. ގިނަ ގޮތްތަކުން 78% އަޅުގަނޑުމެންގެ ރިސޯޓުތަކުގެ ހަރަދުތައް ހިމެނޭ، އަޅުގަނޑު ހިތުން މި ތަނުގައި މި ހުރީ ބަދަލުތަކުން ބިނާކުރެވޭނެ އެއްޗެއް ކަމަށް ފެނިގެން އެބަ ދޭހެވޭތޯ؟ އިންސާފު ގެންނަން ޤާނޫނުތަކަށް މާ ގިނަ ބަދަލުތައް އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުކުރެވޭ. ގެންނަ އިސްލާހުތަކުން ހަމަ ބަދަލުތަކެއް ފެށޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެހެންވީމާ ހަމަ ބަޖެޓު އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަރަދު ބޮޑުވާނެ ކަހަލަ އިސްލާހުތަކެއް މި ގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން، މި އިސްލާހު ބޮޑުކަމަ ހަމަ ދެވަނަ ވިސްނުމަކަށް ވިސްނައި، ކުރިން އަޅުގަނޑު ބަލައިގަން މި އިސްލާހުން ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކާ ހާސިލުކުރާނެ ތަރުތީބު ގެންގުޅުން. އެ ނުކުރެވޭނެ ވާހަކަ މި ބަލައި، މިއަދު މި ޤައުމުގައި ބޭރުގެ ޚާދިމުން ބޭނުންވާ ގޮތް އެކީ ވަރުން އަޅުގަނޑުމެން މިނިވަން ބޭންކު ހުރިއިރުގައި ހަމަޖެހޭ ހާސް ގުޅުއްވާފަ. ކުރި ޚާދިމު މިހާރު މިހާރު ލިބޭނީ އަދި ހާސް ގުޅުއްވާފަ. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ހުއްޓާލަނީ ސައިގެ ވަގުތަށް. އަޅުގަނޑުމެން އެނބުރި ބައްދަލުވާނީ 11:00 ގައި.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:30 އިން 11:01 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އީވާ އަބްދުﷲ)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. މި ދަންފަޅީގައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް މި ފަށަނީ، ހުސްދުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ އިބްތިދާއީ ބަހުސުން. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލް ޝިޔާދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް. މި ބިލަށް މި ވަގުތު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން ބޭނުންފުޅުވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ސިސްޓަމުން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެން ދެއްވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މި ވަގުތު މި އިބްތިދާއީ ބަހުސަށް ވާހަކަދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންނެވީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް.

8. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު މަސައްކަތް މި ފަށަނީ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތުން.

{8.1}- ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތުން، މާފަންނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދައުލަތުގެ ހަރަދަން ޖިންސުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާ (ހ)، (ރ) އަދި (ބ) ސަސްޕެންޑްކުރުމަށް އޮތްއުސޫލު ނިމުމަކަށް ގެނައުމަށް ސަރުކާރަށް ޓެކްސްދެއްކުމާ ހުށަހަޅުއްވާ ގާނޫނުގެ ބަހުސް. މި ގާނޫނަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންނެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް.

{8.2}- ކެނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހި ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާއަށް ގާނޫނު ބަދަލުގެނެސް ގެނައުމަށް އިދި ހަރަކާ ދެވަނަ ބަހުސް. މި ދެވަނަ ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންނެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ސިސްޓަމުން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެން ދެއްވުން އެދެން.

{8.3}- އެޖެންޑާ ނަންބަރު 8.3- މަރިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. މިއަށް ވޯޓަށް ދެއްވުމަށް ހާޒިރުވެއިންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް.

{8.4}- ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދަރިމައިވެރިންނުގެ މައްސަލަ ރާއްޖޭގައި އިސްތިސްނާއިނި، މި މައްސަލަ ތަރައްދުދުކުރަންޖެހިފައިވާ ހަރަކާތްތަކާއި އިޖްތިމާޢީ ސިޔާސީ އިންޝުއަރަންސްގެ ޚިދުމަތާ ނިޒާމުގެ ދަށުން ބޭސްފަރުވާގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ މިންގަނޑުތައް ފުދޭކަން، ޤަވާއިދުތަކުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ގަރާރުގެ ބަހުސް މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަކަށް މި އެދުނީ، އަސްލު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަށް އެދުނު ބޭނުންވީ ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނުގައި. ދުވަން ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނާއި ދަރިމައިވެރިންނާ ވަރަށް ބޮޑަށް ގުޅުން އޮވޭ. އެހެންވީމާ، މި ބަހުސްގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. މިހާރު ގަރާރުގައި މި ދިމާވެގެން އިސް މަޖްލިހަށް ހުށަހަޅުއްވާފައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަޒީފާ އަދާކުރާ ދިވެހިން މަޖުބޫރުވެގެން އިނގޭތޯ. ދިވެހިން މަޖުބޫރުވާ، މި ޤައުމުގައި ބޭރުބައިވެރިން އެބަ ތިއްބޭ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަޒީފާގެ ދާއިރާގައި ޕާޓީ ވަޒީފާދެވޭ ވަޒީފާއެއް ނޫން. ދުވަސް ދަރުމަވެރި ކުރިން ކުރު. އެހެން ދިވެހިން ވެސް ހުރީ. އެކަމަކު ދިރާގު ފޯރުކޮށްދޭ އެތައް ކުރިން ކޮށް ހުރީ. ދަރިއަކު ހުރުމުގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ ބޭފުޅުންގެ ދަރިމައިވެރިކަމުގައި ވެސް ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ހަމައެކަނި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ނޫން ޕާޓީގައި މިހާރު 4 ވަނަ އަހަރަށް މި ދަނީ ގެންގުޅެވޭތީ. ދާއިރާތަކުގައި އެކަށީގެން ވަޒީފާގެ ދަރުމަވެރި؛ ބޭރުގެ ދަރިވަރުންނަށް ދަރުމަވެރި އަދިވެސް ނެތީ އެކަށީގެންވާ ދަރިއަކު. އަޅުގަނޑު، ރަނގަޅަށް ހިތި ކިޔައި ބޭރުގެ މުސާރަދެވޭ ކަމުގައި، ނުދާކުރާ ވަޒީފާއެއް އަދާކުރާ ފަރާތަކާ ދިމާ ކުރިން. އެއީ ހަމަހަމަކަމުގެ ވަޒީފާގައި ނިޔަމަކުރުން އޮތް ކަމެއް. ރަނގަޅު ދަރިއަކީ މި ވަގުތު ހިތީ، ދާއިރާގެ ރަނގަޅު ދަރިއަކީ ހަމަ ވަރަށް ރަގަޅު؛ ގެންގުޅޭކަމަށް ސަރުކާރު، ދިރާސާކޮށް ފަހަރުގައި ވަޒީފާ ހިނގާ މަޖިލީހުގެ ވަޒީފާ ވާނަމަ. އެ ދުވަސް ދަރިމައިވެރިޔާ ކުރިން ބޮޑުކޮށްގެން، ލާރި ދީގެން ސަރަކާރު، އެއީ ކޯޓު ހަމައެކަނި ތަޢުލީމީ ޕާޓީގެ ކުރިން. އެ މަރުކަޒުތައް ހިރާސްތަށް، އެކަމާ ބެހޭ އިދާރާތަކަށް ތިލަފުށިއާއިގުޅޭ ހިތި ދިރާސާ ބޭރުގެ ދަރިވަރުން އެބަ އޮވޭ. އެ ކަރަންޓު ސަރުކާރު ވީމާ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އަޅުގަނޑު ދަރިމައިވެރިޔާ މިނިވަން ވޯޓު ކުރާ ހަމައެކަނި ދަށުގައި، އެ ވޯޓު އެއްބަސްވުން ކުރަހަން ހޯދާ ބޭރުގެ ދަރިވަރުން ދޮންޖެހޭ އަދިވެ ވެރިޔަކު މިހާރު.

ނަތީޖާއަކީ ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވުން، ކޮންސްޓްރަކްޝަން މަސައްކަތްތަކުގައި ނުވަތަ ގެދޮރު އިމާރާތްކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ވެސް އެ މަސައްކަތްތަކަށް ދިވެހިންނަށް ހުޅުވުން. ބިދޭސީން އަމިއްލައަށް އެކިއެކި ކޮންޓްރެކްޓް ހަދައިގެން ގެނައިރު ހިލާފަށް އެކަން ކުރަމުންދާކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ. މިގެ ބަދަލު އުފެއްދަންޖެހޭނީ އޮންނަ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް. ގެއްލުމާއި ފޯރާއިރު ހުރިތަން ސިފައިން ޖަހާލަން ވެސް ދޭތެރެއެއް މަސައްކަތް ހަދާ ސަރުކާރު، އަދި ސަރުކާރު ތަރައްޤީކުރަން ނޫނީ އެއިން މިހާރު މަސައްކަތްތަކުގެ ނުކުތާތަކާ ދިމާލަށް ވެސް. މިއީ އޭގެ ނަތީޖާ. މި މިންވަރުގެ ތަރަކާތް ފުރިހަމަ ވެސް ނުވޭ. އެކަން ކުރެވޭން އިންތިޒާމުކުރި ސްޓްރީޓަށް. ކޯޓުތަކުން ބަދަލުކުރުމަށް އެއްގަލަބަޔަކު ސަފާރީ، ރަށްތަކުގެ އެކަށީގެން ތަނަވަސް؛ މިއާއެކު ބޮޑުގާބިލްކަމުގެ ބޭނުމަށް ޖަވާބު ދޭން އެބަޖެހެއޭ. ބޭނުންވެއްޖެ، ކުރިއަށް ރަށްރަށުގައި ފިހާރައިގެން އެދޭ މިންވަރާއި މި މިންވަރުގެ ދަށުން؛ އެދޭ މިންވަރުގެ ޢަދަދު ދިރާސާ ބޭރުގެ، ކުރިއަށް ރަށްރަށުގައި ދަސްވެފައި ބޮލުގެ ބޭނުމަށް ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު ދެމުން ކަށަވަރުކުރަން. ތަރާޒީ ރަސްމީ ބޭނުމެއް އޮފީހަށް ދީފައި ވެރިކަމުގެ ވާހަކަ ދަށަށް ވިޔަފާރިކުރާ ދާއިރާގައި ވެސް ގޮތެއް. ޤާނޫނު ކުރިއަށް ގެންދާ ބޭފުޅަކު ވެސް ބުނީ. މިއީ ބޮޑު އެއްގަމުގައި ވެސް އެވާ

އަރާފައި ދިޔުމާއި ރަށެއްގެ ސަރަހައްދު ވަށާ ސަރަހައްދަކަށް ބަލާއިރު، ސަރަހައްދު ހިސާބު ހިސާބު ޖާގަ ދޭން ފަށައިގެން ދިރިއުޅުއްވަވާ ކަމަކަށް. އެހެން ގޮތަކަށް ކަމަށް ބަސް ކަމަކަށް. ފުރަތަމަ ކުރިއަށް ގެނައުމަށް ބުނެވުނު. ބަލަން ބޭނުންވާ ރަށްތަކުގެ އަދަދު ދެވޭނެ.

މިކަން މި އަހަރު؛ މިހާތަނަށް މި އަހަރު އިތުރު ބައިވެރިވުމުގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ކުރިން، ތަރައްޤީގެ ދާއިރާގެ މަސައްކަތް؛ ދާއިރާއިން ބައިވެރިވީ މި ފަރާތަކުގެ ތަރައްޤީއަށް، މި ކަމުގެ މިންވަރަށް ހެލިވީ؛ ސަރުކާރުގެ ކުރެވޭ އެކަށީގެން ދަނޑުވެރިންނާއި ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން އަދި ކޮށްދެވޭ. ސަރުކާރުން 2008 ގައި އެކި ރަށްރަށުން ދާއިރާތަކުގެ ސަރުކާރުގެ ފަރުވާ ބޮޑު ތަރައްޤީގެ މިންވަރު ކުރިއަށް ރަށްރަށުގައި؛ ދާއިރާގައި 40 މިނެޓް، 30 މިނެޓް އެކަށޭ ރަށްރަށް.

ސަރުކާރުގެ ބާރު، ތިމާވެށްގެ މި ބޭނުން ދާއިރާތަކުގައި ސަރުކާރުގެ. ސަރުކާރު އެ ރަށުގައި ހަމަ ހިނގާފައި. މިސާލެއްގެ ގޮތުން ދަށުން، ތިބި ތިން ސަރުކާރު އަހަރު ކުރިން ވެސް އެ ރަށުގައި ދިރިއުޅޭ މަސައްކަތް މިނިސްޓްރީން ސަރުކާރުން ތަރާކް ވެސް މިސާލެއްގެ ބަދަލު. އެއީ ދިއްލަވާ ރަސްމީ އެއްބަސްވުން ހުރި މިސާލެއްގެ. އެހެންވީމާ، އެ ޖަމާޢަތުގެ ދިރިއުޅޭ މިނޭ ރައްޔިތުން އެނގިގެން. މަރުޙަލާ ހިސާބުން ބޮޑު ހުރިހާ އެއްވެސް ނަތީޖާ. މިއީ މަސައްކަތާ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. ބޭރު އާބާދީއެއް ނަތީޖާ. ރާއްޖެ ތަރައްޤީގެ ފޮނުއްވި ރާއްޖެއަށް އިންސާނީ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންވާކަން އެނގޭ. އެހެންނަމަވެސް، ޖެހޭ؛ އެއީ ޖެހޭ، މިން ޖެހި ނަތީޖާއިގެ އެހެނީ. މިއީ މިއަދު މި ޖާގަ ދިޔަ މިންވަރަށް އެއް މަސައްކަތްތަކެއް. ސަރުކާރުން ފުރާނަ ވަށައިގެން ކުރިން އެހެން ތަރުތީބުވުމުގައި މި ތިބި އަނބިދަރިންނަށް ދަރިން ބިދޭސީން. ތަރުތީބުކުރުމުގެ މި ބޮޑު ހަމަ. ދިން އެ ވަރަކަ މި ދައުލަތް. އެކަން ވީ ކުރިން ކަމެއް ސަރުކާރުން

ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އޮތް ހައްލަކީ، ދަރިވަރުންގެ މި މައްސަލައިގައި އެ މެންބަރު ހުރަހަޅާފައި އެ އޮތް ގޮތަށް އެކަން ކޮށްދިނުން. ދަރިން ބޭނުންވޭ. ކުދިން ބޭނުންވާ ރާއްޖެއަށް މިހާރު. ދިވެހިން ބޭނުން. އެކަން ކުރުވާނީ މިހާރު މި ދަންނަވަމުން ވެކްސިނޭޝަން ދަރިވަރުންނާ ގުޅޭ ހަމަ ހުރި ޖަވާބުދާރީކަން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދިއްގަރު ދާއިރާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން.

ދިއްގަރު ދާއިރާ މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިހާރު ހުށަހަޅުއްވައި މި ވާ ގަރާރު؛ ދަރިވަރުންގެ މައްސަލަ ޙައްލުގައި އިސްތިރާތީޖީ ގޮތުން ބަލައިގެން ހުށަހަޅުއްވައި މި ވާ ގަރާރާ ތަފްޞީލުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް އެއްބާރު ދަންނަވަން ބޭނުން. އާދެ! މިއީ ޤައުމީ ގޮތުންވާނަމަ މައްސަލައެއް. އަދި މިކަން މިހާރު ދިމާވުމުން އެހީތެރިކަމަށް ބޭނުންވޭ، މިހާރު މި އޮތް އާސަންދަތަކުގެ ފެށިގެން އެކަން ކޮށްދިނުމަށް ވަރަށް ގިނަ ފޮނުވާލެވޭކަން އެއްގޮތްވުމަށާއި ބަޔަކާކުރޭ. އަޅުގަނޑުމެން މި މައްސަލައަށް ހައްލެއް ހޯދުން ވިސްނައިލުމުގައި އެބަ ޖެހޭ ބަދަލުތަކެއް ފުރާނަ މިއާ ދަރިވަރުންގައި ވިސްނާވަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތާ ރާއްޖޭ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން މައްސަލަތަކުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު މިކަން ފާހަގަކުރަން. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑުމެން ކައިވެނިޖެހިއް ހަމަޔަކު ފުރިހަމަވިޔަސް ދާއިރާގައި، އަޅުގަނޑުމެން އެ ކައިވެނީގެ ގޮތުން އުޅެއްދަން ނިޔާވާ ރިޝްވަތު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ އެ ކައިވެނީގެ ގޮތުން އުޅެއްދާ ދު މިހާރު ދަރިން ނުވަތަ އާއިލާއެއް ބިނާކުރުމުގެ ވިސްނުން ހުރި ކަމަށް ވާނަމަ، ކައިވެނީގެ ގޮތުން އުޅުއްދުމުގެ ކުރީގައި ފެށޭ އެ ދެ މީހުންގެ ސިއްރީ ގާތުކަމަ ތަކުރާރުވެފައި ތަރުތީބުވެފައިވާ ކޮންމެވެސް ގޮތެއް ހޯދަން. ހޯދައި އެއާއިއުލުގައި އެ ގުޅުން އުފެދުނުއޮރޮސް ކަމަކަށް ވާނަމަ، އެ ރިޝްވަތު އެއް މައްސަލަ އަޅުގަނޑު ގެއްލުވާލާ ގޮތުގައި ހައްޔަރުވެގެން އަންނަނީ.

މިހާރު ތަފާސްހިސާބުތަކުން، އެ މައްސަލަ ގާތްގަނޑަކަށް މިގެ ދުވަސްވަނީއްޖޭ ކަރަން ވަނީ ހިނދުވޭ. އެއަކު ޖިނާއީފަރުވާކަށް އަނގަފާ. އެހެންނަމަ އަޅުގަނޑު ގަވާއިދުކަށް ގޮތުގައި ތަފާސްހިސާބުގެ މައްސަލައިގެ ހައްލުގެ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަނީ ލިބިފަ. އެހެންވީމާ، އެ ރިޝްވަތު އެކަން ކުރުމަކަށް ފުރުޞަތުގެގައި ދީން އަދިވެސް އެހެން ހައްލު ނުވަތަ ދަރިވަރުއިވުމަކާ މި ދިމާވާ މައްސަލައަކީ ހައްލު ހިނގުމުގެ ބޭނުންވާ ވިއްސަގެ ފެށެސް ދިމާވާ ކެހިބެލޭ ވެސް އަޅުގަނޑު ގަވާއިދުކަށް ގޮތުގައި މަދުވެގެން އަންނަނީ. އެއާއިއެކުގައި މި ސަރުކާރުން އާސަންދައިގެ ތެރެއިން އެ ފަރާތްތަކަކަށް އެ އެހީތެރިކަން ދޭގޮތަށް ދިރިއުޅުމުގެ ދިރާސާ އަޅުގަނޑު ގަވާއިދުކަށް ގޮތުގައި ކުރިއަށްގެ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރުން އަދި އެ ކަންތައް ކޮށްދޭން ބޭނުންވާ ކަމުގައި

ވިޔަސް މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ހަރަދެއް ވެސް ހިނގާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ވެސް މި އަހަރުގެ އާސަންދަ ބަޖެޓަށް ބަލާއިރުގައި މި އޮތީ މިހާރު ވަރަށް ބޮޑުތަނުން ހަރަދުކުރެވިފަ. ހަރަދުކުރަން ހުރި ބަޖެޓު ބޮޑުވުމުގެ ސަބަބުން ހަރަދުކަން އުނދަގޫވެފައި މިހާރު ވެސް މި ވަނީ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާތައް ކުރަންޖެހޭ. ވާހަކަތަކުގައި ދައްކަވާފައިވާ. އަދި ހަމައެއާއެކު ގުރުބާނީ މުހިންމު ކަމެއް. ނަމަވެސް، މިއީ ހަމަ ވަރަށް ދުރާލާ އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރަމުން، މިއަދުގެ ސަރުކާރުން މިކަމާ ގުޅުންހުރި ވަގުތީ ގޮތުން މިއާ ދޭތެރޭގައި ފުރިހަމަ ވާހަކަދެއްކުމަކީ ބަހުސްކުރުވިގެން ހަމައެކަނި ގެންގުޅެވޭނެ ކަމުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަނީ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ވެސް އެބަ ހުރި މި މައްސަލަ ދިމާވެފައިވާ އެތައް ބަޔަކު ގުޅިގެން އެއަށް ހައްލު ހޯދުމަށް އެދިފަ. އަދި ދިމަ ފަރާތުން ބޮޑަށް ގޮސް، ހައްލު ހޯދުމަށް މަސައްކަތްތަކުރުމުން ހައްލު ލިބިފައި ވެސް އެބަހުރި. ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވި ގޮތަށް ދިމާ ދާއިރާގައި ތަންތަނުގެ ޚާއްސަ ތަންތަނުގެ ރައްޔިތުންނަށް ފިހާރަތަކުން އެބަ ދޭ. ދާއިރާއަށް ބިނާކުރުމުގައި ދި ދުނިޔޭގަ، ޖަވާބު ހަމައަށް ފަހަރެއްގައި؛ ފުރިހަމަނުވެގެން އަ ދި ފަރާތުގެ އަދުވަހުގެ ހިނުން ވެސް މި ދިރިހުރި ގޮތް ސަރަހައްދު ބޮޑުކަމުގެ ފުރިހަމަނުވެގެން މިއަދު ކަސްރަތުވެސް ވަގުތުގެ ހަމަ ގުޅުން އަންނާނެ ކަމުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދުވަފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން މުހައްމަދުދީދީ.

ދުވަފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން މުހައްމަދުދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއީލު އަހުމަދު ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ވާ ގަރާރު؛ އަޅުގަނޑު ވެސް މި ގަރާރަށް ތާއީދުކުރަން. އެއީ އަޅުގަނޑު މި ގަރާރަށް ތާއީދުކުރާ އެންމެ ބޮޑު އެއް ސަބަބަކީ، މި ހުށަހެޅިފައި މި ވާ މައްސަލައަކީ މިއީ ހަމަ އެންމެން ބަލިވެއް ފަރުވާ ދިމާވާ ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން ނޫނީ ދިމާވާ ކަސްރަތުވެސް ނިޔާމުގެ ކަސްރަތުވެސް ދިމާވާ ކަމަކަށް ވާތީ، މިކަމަކީ ހަމަ ރަށްރަށް އެއީ އިންސާނިއްޔަތުގެ ސިފައިގެ ދަރުން އެ ފަރުވާ ލިބެންޖެހޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭތީވެ އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ގަރާރަށް ތާއީދުކުރަން. އެއީ 2011 ވަނަ އަހަރު އިޖުތިމާއީ އިންޝުއަރަންސްގެ ޤައުމީ ނިޒާމުގެ ގާނޫނު ހުރި، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގައި މި ވަނީ ބޭސްފަރުވާއަށް ސަލާމަތުގެ އާރަންޖުމަންޓު ބަލައި ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފަ. ދާން މި ސިސްޓަމު އިތުރަށް މިހާރު ތަރައްޤީކުރެވިފައި، ހުރިހާ ސަރުކާރަކުން ހަރުދަނާކުރެވިގެންދާގޮތަށް، އިތުރަށް ދިރިއުޅުންތަކުގައި ކުރިއަށް ދާގޮތަށް ހިސާބުން ގޮވައިދިނުމުގެ ނިޒާމު އަދި ސަރުކާރުން ބޭސްފަރުވާގެ ކަނޑައެޅުމަށް މި ނިޒާމުގެ ތަރައްޤީ، އިންޝުއަރަންސްގެ

ދަށުން ތިބެންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ދެކެނީ. އެއީ ޤައުމުގެ މުސްތަޤްބަލަށް ބަލާއިރު ވެސް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުން ނަމަ، ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް އެއީ. އެއީ އާންމުކޮށް އިންޝުއަރަންސްގެ ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް ބާޒާރަކީ، ދިރުމުގެ ނުރައްކަލުން ރައްކާތެރިކަމެއް ނޫނީ ދިރުމުގެ ފުރާނައަށް ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ގޮތަކަށް ކަމެއް ދިމާވުމުން މި އިންޝުއަރަންސް ސްކީމު ބޭނުން ކަވަރކުރަމުން މި ގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، ހަމަ އެގޮތަށް ބަލާއިރުގައި މިއީ މުސްތަޤްބަލުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާބާދީއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިއެރުމާއި ތަރައްޤީއަށް އޮތް ވަރަށް މުހިންމު ކަމަކަށް ވާތީ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުން ނަމަ މި އިންޝުއަރަންސް ސްކީމުގެ ދަށުން ދަރަޖައިންވުމުގެ ހަމަ އާސަންދަ ސްކީމުގެ ދަށުން އެހެން ބޭސްފަރުވާ ފަރުވާދެވޭ އުސޫލުގެ ދަށުން ފަސޭހަ ގޮތެއްގައި މި އިންޝުއަރަންސްގެ ޚިދުމަތް ލިބެންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. މިފަދަ ބަލިތަކުގައި ފަރުވާކުރުމަށް ޗާކާއި ވަރަށް ގިނަ ހަރަދު ރައްކާކުރަންޖެހޭ. ދިވެހިރާއްޖެއިން މި ފަރުވާ ލިބޭކަން ވެސް ނެތް. ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުން ނަމަ، ތިން ކެޓަގަރީ ބޮޑެތި މި ދާއިރާއަށް ފާސްކުރެވިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް ހޮސްޕިޓަލްތަކާއި މި ޒިންމާ ދިޔުން ޓެކްނިކަލް އެބަ ޖެހޭ ހާލަތު. އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް މި އިންޓަރނޭޝަނަލް ކުރިއަރާ ދުނިޔޭގެ، ދިވެހިރާއްޖެއިން މި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެވޭނެ؛ މި ބަލިތަކަށް ފަރުވާދެވޭނެ ނިޒާމު އެބަ ޖެހޭ ގާއިމުކުރެވެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ގެންދަނީ ތާއީދުކުރަމުން، އެކަން ފާހަގަކޮށްލަމުން ބަހައި، ދެއްކި ފުރުސަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

{8.5}- ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު އުޝާމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނީ ފަންނުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު ބަލަން. ވަގުތު ދެއްވުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނަމަ.

{8.6}- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ހުޅު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިޒާރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމްގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު ބަލަން. ވަގުތު ދެއްވުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނަމަ.

{8.7}- ޤައުމީ ދާއިރާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ޝިޔާން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ސްޓޭޓް އިލެކްޓްރިކް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑްއާއި ފެނަކަ ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ކަރަންޓްގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ދަށުން ހަރަކާތްތެރިވާ ގެއްލުވާ މާލީ ސަރަހައްދުގައި ވިއްކާލާފައިވާ ޕަވަރުގެ ބިލުތަކަށް ކަރަންޓްގެ ފީ ދައްކަމުންދާ ރައްޔިތުންގެ ނަމްބަރުތައް،

ބޭންގެއި ރޫޓް ހަމަހަމަކުރުމަށް ގޮވާލައި، އެކަން ސަރުކާރުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނައުމަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރު. ފާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް.

{8.8}- ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޓޫރިޒަމްގެ ޒަރީޢާއިން ރާއްޖެއަށް ލިބޭ އާމްދަނީ ދިމިގެންދާ ގޮތެއްގައި ރާއްޖޭގައި ބޭއްވުމަށް ޖަހާ ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމަށް ގޮވާލައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރު. ފާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިއަދުގެ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތަކުގެ ގޮތުގައި އެޖެންޑާކުރެވިފައިވާ 8 ބަހުސެއް. އެ ބިލުތަކާއި ގަރާރުތަކަށް ދެން އަންނަ ވޯޓު ގަޑިއެއްގައި އެ ހުރިހާ މައްސަލަތަކަށް ވޯޓު، ބިލުން، ގަރާރުން ވޯޓަށް އެހުން ވާހަކަ ދަންނަވަން.

7. އިބްތިދާއީ ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ފާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާގެ މިހާރު އަތުން އަނބުރާ މި ދަނީ މިއަދުގެ އިބްތިދާއީ ބަހުސަށް. އެއީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް. ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އީސާ.

ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އީސާ ފާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެޖެންޑާ ވެސް ގަބޫލުކުރަން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ވަގުތު އެ ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ހުށަހެޅުއްވުމަކީ އެޖެންޑާގައި ހިމެނިފައިވާ ހުށަހެޅުމެއް ކަމަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު، ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު މި އޮތް ގޮތަށް ބަލާއިރުގައި އެޖެންޑާގައި ވަރަށް ކުޑަ ދުވަސްކޮޅެއްގެ ކުރީގައި މިނިވަން ވާޖިބު ދިވެހިންނަށް ލިބޭ ގޮތަށް އެޖެންޑާގައި ގާނޫނު ބަދަލުވެގެން، ތަންފީޛުކުރަން ފެށިއްޖެ. ސަރވިސް ޗާޖު ރިސޯޓުތަކުގައި ގާނޫނުތަކުން އަދާކޮށް ކަސްޓަމަރައި އެޖެންސީތަކުން ދޭން ފަށައިފިން. މި އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު މިހެން އޮތުމާ ވެސް އެޖެންސީތަކުން ރިސޯޓުތަކުގައި ވަކިން ބަލާ ދި ނިންމުމުގައި އެ ކޮށް. އާދޭ ސަރވިސް އިންޑަސްޓްރީއަށް ޓޫރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީ ނުވަތަ ފުރުސަތު ތައާރަފު ކުރެވިފައި އެ ދޭ ނިންމުމާއި ބަލައިގަތުމުގެ ސަބަބުން ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު ދެ ގުނަ އިތުރުވެފައި، އިންޓަނެޓުގެ ވަސީލަތްތައް އެއްކަލަ ސަރުކާރުން، ސަރުކާރުގެ ހަރުދަނާ ސިޔާސަތުތަކުގެ ތެރެއިން އެޖެންސީތަކުން މި އޮތީ، ހާލު ބަދަލުވެ

މިނިސްޓަރަށް؛ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޭނުން އިޙްތިރާމާއެކު މިނިސްޓަރާ ދި ބޭފުޅުންނަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން ބޭނުން. އެ ތަފްޞީލް އެރިއަށްދީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްވި ޓަކައިދެއްވުމުން އެ ހަމަގެ ވަރަށް ނާޒުކު ވަގުތުތަކެއްގައި މި އޮތީ ހުށަހެޅުއްވިފަ. އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ގަބޫލުކުރަން އެބަ މަޖްބޫރުވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ވަގުތު އަސްލު އިޤްތިޞާދަށް ތަފްސީލް؛ ޤާނޫނު އިންޑަސްޓްރީއަށް ތަފްސީލާއި ކަރަފާ ޑިސެމްބަރަ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން މި ހާލަތުގައި ކުރަންޖެހޭ އެއީ އާދޭ ހަމަޔާ ޕޮލިސީގެ ފުރުސަތު ބޭނުމަކީ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ގާނޫނުގައި މިހާރު އެ ހަރު ދުވަހަކު އިތުރުކުރަން އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، ވަކި ދުވަސްގައެއް ނޫނީ ގަޑިއެއް، ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފެށޭނީ ނިމޭ ގަޑިއެއްގައި ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް، ވަރަށް މުހިންމު؛ ވަޒީފާ ބޭނުން ގާނޫނުގައި ވެސް ވަރަށް މުހިންމު ނުކުތާ އެއީ މިނިވަން ފަރާތް ތަންފީޛުކުރުން. ފުރިހަމަ މިނިވަން ފަރާތް ތަންފީޛުކުރުން. ފުރިހަމަ މިނިވަން ފަރާތަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މުޅި އިންޓަރނޭޝަނަލް މަސައްކަތްތަކުގައި ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރާ ގޮތަށް ތަންފީޛުކުރުމަށް މިނިވަން ފަރާތް އަޅުގަނޑު ދެކޭނީ އެއީ ފުރިހަމަ މިނިވަން ފަރާތުގެ ގޮތުގައި ފަރާތްތަކުގެ. އަޅުގަނޑުމެން الله ގެ ރަޙްމަތުން މިނިވަން ފަރާތް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ދި ބޭނުކޮށް އެއްބާރު މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދިވެހި ވަރަށް ހާސިލުވެއްޖެ ކުރަމުން. އާދޭ ދެން ބޭނި އެކީ ބައި އަޅުގަނޑުމެން ތަންފީޛުކުރަން ފަރާތްތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ތަންފީޛުކުރުމުން މި ދާ ބައި ފުރިހަމަކުރުމުން މިނިވަން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރިހަމަކުރުމުން ފުރުސަތު ހުރިހާ ގާނޫނަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހެދިގެން. އަދި އިންޓަރނޭޝަނަލް ވެސް، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދުގައި ވެސް އެ ފުރުސަތު ހުރި މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން އިނޮވޭޓުކުރަން އެބަ ޖެހޭ، އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ޕޮލިސީގެ ދިވެހި އަސަރުއެއް މުޅިދުނިޔެ ވަޒީފާ ބޭނުން ގާނޫނުގެ އެ މާއްދާއަށް އަމިއްލަ އިސްލާހުކުރަން. އެއީ ހަމަ މި ވަގުތުގެ ހާލަތަށް ބަލައިގެ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ހަމަ އެންމެ ރަނގަޅު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެކަމުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ގެއްލުންތަކާއި ދިވެހި ފާއިދާ އިންޑަސްޓްރީއަށް އެކަމުގައި؛ ފުރިހަމަ މިނިވަން ފަރާތް ތަންފީޛުކުރުމުގައި ހިނގުމެއްގައި ގެއްލުންތަކެއް ފާއިދާ އިންޑަސްޓްރީއަށް އޮތަ ހުރި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އެކަމާ ދުވަސްތަކުގައި ކޮންޓްރެކްޓަރުންގެ ގެއްލުމެއް ފާއިދާ އިންޑަސްޓްރީއަށް މި ވަގުތު މިހާރު މި އޮތް ހާލަތުން ވެސް ޗީފް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް ގެއްލުމެއް ނުކުރާނެ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންޓްރެކްޓަރުންނަށް. އެހެން މި ދަންނަވާ ސަބަބަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން ބާރުއަޅާ މިނިވަން ފަރާތް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ތަންފީޛުކުރުން ފުރި ހިސާބުން ރިސޯޓްތަކުގައި މަސައްކަތް؛ އެންމެ އާދައިގެ ވަޒީފާގައި މަސައްކަތްކުރުމާ މުވައްޒަފުންނަށް، ދިވެހި ކުއްޖާއަށް، الله ރަޙްމަތުން ހަމަޖެހިލައިގެން ހުސްކަމެއް ނެތި ފަރަކަތްތަކަށް ހުސް ރުޅިވާ ގޮތަށް ގެންދަން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާރު އެބަ ލިބޭ. މި ކަހަލަ އިޤްތިޞާދީ ދަތި ހާލަތުގައި ބަލާއިރު، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މާشاءالله ރަޙްމަތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތަކުން މި ހެދިފައިވާ އުޖާލާ، މި

ސަރަހައްދުގެ ގައުމުތަކަށް ބަލާއިރުގައި ވެސް ރަނގަޅު އުޖޫރައެއް. އަދި އެއަށްވުރެ ވެސް އެ އުޖޫރަ ރަނގަޅުވެ، މިއަށްވުރެ ގިނަ ދިވެހި ޖުވާނުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ މާހައުލަށް ނުކުންނަން ބާރުއަޅާ ސިޔާސަތު ކަންތައްތަކެއް އަދުގަސްޖެހުމުންނަން މަގުފަހިކުރުވާނަން، މި ދެންނެވި ފުރިހަމަ މިނިމަމް ވޭޖަކީ އަމަލުކުރާނަމަ ފުރިގެން. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން ކުރަން އުޖޫރުގެ ތަފާތުގައި ހަމަ ގޮތުގެ ސަރަހައްދުން އިންޖިނިއަރުން އަދި ޑޮކްޓަރުން ދުޅަހެޔޮ އިޢްތިރާމްތެރި ރައީސް، އެ އިންޖިނިއަރިންގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް އޮތް ނުލިބޭ އަސަރުކުރާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި ގަބޫލުކުރަނީ އެކަން ކުރަން ވާނީ މަރުހަލާ މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން. އަދި ހަމަ މި ފުރުސަތުގައި އިޢްތިރާމްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޞިއްޙީ އިންޖިނިއަރިންގެ ބޭނުމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސައްކަތްތެރިންގެ ބޭނުމަށް މި އުޅޭ ޑޮކްޓަރުން ހަރުދަނާކުރުމަށް. ޑޮކްޓަރުން ދަރިވަރުން ދިވެހި ޖުވާނުން ނަހަމަ ބަރާބަރުގައި އިންޖިނިއަރިންއާއި މަސައްކަތްކުރުމަށް ވެސް ކުރިއަރުވާ؛ އަދި ހަމަ އެ ދުވަހު ޖެހޭ ވެސް؛ އިންޖިނިއަރިން ނުކުންނަ ބޭނުންވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި ޖުވާނުން ވެސް ކުރިއަރާނެ މިނިވަން ގޮތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މަސައްކަތްތަކުގައި ނުކުތުމަށް. އެޕްރެންޓިސް ސިސްޓަމްގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން، މި ދެންނެވިހެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ލޯކަލް އިންޖިނިއަރިން ހަރުދަނާ ޖުވާނުންތަކެއް ނެރެން އެކަށީގެންވާ ސިޔާސަތުތަކެއް އޮތުން ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އެކަށީގެންވާތީ ނެތް. އިޢްތިރާމްތެރި ރައީސް ބައްލަވާ! ހިޔާލަ ހުރި ކަމެއް. މީގެ ދުނިޔެއަށް މަސްލަހަތު ޑޮކްޓަރުން އިންޖިނިއަރިއަށް އިޢްތިރާމްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަން މިއޮ ބިނާކުރުމުގައި ހުރި ކުރިމަގު ބޭއްވުމެއް އޮތުމެއް، ފުރުސަތަކާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުއްޓި ސަނަދުތައް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުން ބޭރުގައި ތަމްރީން ކުރާތީ، 40 އަހަރުގެ ޑޮކްޓަރުން ދިމާ ތަޖުރިބާ ލިބޭ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަލަހައްޓަނީ ކަނޑުވާ ކަމެއް، އިޢްތިރާމްތެރި ރައީސް. އެކަމަށް ކައިރިގައި މި ހުރި ގައުމުތަކުގައި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވުރެ މާ ބޮޑު؛ މިސާލަކަށް ބަލައިފިނަމަ ކައިރިގައި މި އިންޑިއާ ސްރީލަންކާ. އިޢްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ ގާތްގަނޑަކަށް ޑޮކްޓަރުން އެތައް ތަނެއް ވެސް ނުވޭ. އެކަމަކު ސްރީލަންކާގައި ވެސް އެބަ ހުރި ދުނިޔެ ގަބޫލުކުރާ ފެންވަރުގެ ތަޢުލީމު ސްކޫލްތަކެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޢްތިރާމްތެރި ރައީސް، ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ދަރުމަވަންތަ ހިލޭ ބޭނުން ފެންވަރުގެ ކިޔަވައިދިނުމުގެ ތަފާތުގައި، ތަޢުލީމު ސްކޫލުގެ ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅު އިޢްތިރާމްތެރި ރައީސް، ގައުމީ ހޮސްޕިޓަލުގެ ފެންވަރުގެ ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅު އަޅުގަނޑުމެންނަން ކަތުރައިދުން ވެސް ނިކަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޑޮކްޓަރުންނަށް އިމްތިޙާނު، މައިންބަރުންނަން އިމްތިޙާނު އިންސްޓިޓިއުޓަކަށް އެ ތަން ބަދަލުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޭނުން އިޢްތިރާމްތެރި ރައީސް، ފަރާތްތަކުގައި މި ތިބި. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އެކަން ކުރަމުގެ ގާބިލުކަން ނެތް ކަމަކަށް ބެލުމާ ދުނިޔޭގައި އެ ހުރި އެތައް ބައިވަރު ހޮސްޕިޓަލްތަކެއް، އަޅުގަނޑުމެންނާ އެއްކޮށް؛ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަހަމަ މަސައްކަތްކުރާ ބޭރުގެ އެއްކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ސަރުކާރު އެކު

އެކިކިއްޖެވިގެން އެ ޔުނިވަރސިޓީގެ ތަޢުރީފާއި އެ ޤާނޫނުގެ ސްޓޭންޑަރޑަށް، މިތާ، ރާއްޖޭގައި ހުރިހާ ސްކޫލުގައި ކުރިން ތަމްރީނުކުރާނީ ޔުނިވަރސިޓީ ތަފާތު އަޅުގަނޑު... (ވަގުތު ޚަލާސްވެއްޖެ) އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދަމުންދާއިރު ފެށޭ އިންޖިނިއަރު ބަޔަކު، ޔުނިވަރސިޓީތައް ވަރަށް ގިނަ ސްކޫލްތަކެއް އެއިން ބައެއް ކޯސްތަކަށް، މި ދުވަހަށްވުރެ ބޮޑު ކަމެއް ކުރަމުން ޖާގަ ދެވޭނެ ޤާނޫނެއް ވަރަށްގިނަ އެއްޗެހި އެކުލެވިގެން. އަޅުގަނޑަކީ ވެސް ތަޢުރީފާއި ތަފާތު ސިޔާސަތު ހެދިފައި ވާނެ ކަމެއް.

އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް މި އިންޓަރނޭޝަނަލް ވަރަށް ކުޑަކުދިން، ވަރަށް ޖާގަވަންތަކަން، އަދި މިއަދު ފެށޭ މި ބަޖެޓުގައި ވަޒީފާ ބޭނުންވާ ކުދިކުދި އެއްޗެހި ކުރެވޭނީ އަޅުގަނޑުގެ ހަރުދަނާކޮށް ނުލާ އަޅުގަނޑަށް ހާމަކުރަން ބޭއިރުވެރިޔަކު ފުރިހަމަ ނުލާ ދެކޭގޮތް ހިނގާފައި ނުލާ. މި ހުރިހާ ތަޢުރީފުތަކާ އުސޫލުން އިދާރީ ބަދަލު، އަޅުގަނޑު މި ދަނޑުވަނީ މާލީމާޒީން ފައިސާ ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅައިގެން މި ހުރިހާ ޔުނިވަރސިޓީތަކާ ދިމާވާ ހުރަސްތައް، ހުރިހާ ކަމެއް މި ހުރިހާ ޝަރީޢަތް ބައްޓަމާއި ބިނާކުރުމާއި އިންޓަރނޭޝަނަލް ބިނާކުރުމާ ގުޅިގެން ކުރިން ބޭއްވި ޔުނިވަރސިޓީތަކުގެ ހަރުދަނާ ކަމުގެ ނިޒާމުގެ އިސްލާޙްތަކުގެ ގޮތުން ޒިންމާ ކޮށްފައި ކަނޑައެޅުމަށް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑު ބުނެލަން. ހުރިހާ ކަމެއް ހުއްޓުވާލުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ޖެހޭ ހިސާބަށް މި އެއް މިކަން ގެއްލޭ. އަޅުގަނޑުމެން މާލިއްޔަތު

މިނިވަން ފުޅާ ބާރު މިހުރިހާ ދޭން ކަނޑައަޅާ ހިސާބަށް، ކުރީގެ ތަފާތު ބާރު މިހެން ގެންގުޅުމުގެ ހަރުދަނާ ބާރުވެ، ކުރީގެ ތަފާތު ދިރިއުޅުން ހެދިފައިވާ ހިސާބަށް ދަޢުވާތަކުގެ ދާއިރާ ފެށޭ، ކަރުދާހެއް ދިރާސާކޮށްފައިވާ އެ ޤާނޫނުތަކަށް ވަކި ފައިދާ ނެގުމަށް ފެށޭ އަޅުގަނޑުމެން ހިނގަމުން ކުރިން ތަޢުލީމުދޭ ފިޔަވަޅުގެ ނަގަނީ ގިނަގުނަ އަޅުގަނޑު ގާޒީކޮށް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އިންޓަރނޭޝަނަލް ޖާގަޔާ ދިމާވާ ކަންތައް؛ ދިރިއުޅުމުގެ ބޯހިޔާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޖާގަޔާ ދިމާވާ ކަންތައް ފުރިހަމަ ވިސްނުމަށް ނަގަމުންދާ، އިސްލާޙު ބައެއް. ހަމައެކަނި ފައިސާ ހޯދުން؛ ހަމައެކަނި ބޭނުން އިންޓަރނޭޝަނަލް ސަރުކާރު ހޯދުން؛ ހަމައެކަނި ރިސާޗް ހިންގުން؛ އެއީ ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑު ނުދެކެން ދިރިއުޅުމާއި އަޅުގަނޑުމެން އެ އިންޓަރނޭޝަނަލް ފުރިހަމައަށް ތަރައްޤީކުރުމަށް؛ އިންޓަރނޭޝަނަލް ފުރިހަމައަށް ތަރައްޤީކުރުމަށް ކަމަށް ވާތީ އިސްލާޙު ބައެއް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖާގަތައް ގެންދަ އެ ހުރި އިންޓަރނޭޝަނަލް ބިނާކުރުމާ ގުޅޭ ސިޔާސަތު މަސައްކަތް ކޮށްފައި ވާތީ ފުރިހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ހާއްސަކޮށް ދިރާސާކުރާ އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލަ ފައިސާ ހޯދުން ކަމަށް ވާތީ އިސްލާޙު ބައެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާ އެކަމަކު ކުރެވިދާނެ ކަމަށް ފެނޭ ނުވާނެ. އަދި އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން އަތުގައި ތިބެންޖެހޭނީ މާލީ ފިކުރު ގޮތުގައި ދިރާސާކުރާ ވިސްނައި ފިކުރު ބޮޑުވެ، ކަންބޮޑުވުމެއް ދެކެވޭ. އަޅުގަނޑު ދިރިއުޅުމުގެ ރިސާޗް އުނދަގޫވެދާނެ؛ ހާއްސަކޮށް ދިރިއުޅުމުގެ ރިސާޗް ތަރައްޤީކުރާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ބިނާކުރުމާ ވެސް އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި؛ އެ ޤާނޫނުގެ އިޖުތިމާއީ މަސައްކަތް ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުގައި، ހުރިހާ ކަމެއް ކޮންމެ ފަރާތަކުން ފެށިގެން ޒިންމާއާއި ގުޅޭގޮތުން! ދިރިއުޅުމުގެ ތަޢުރީފު؛ ތަޢުލީމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ތަޢުރީފު ބައެއްގެ ދާއިރާއިން ދާއިރާ، އެ ޤާނޫނު ބައްޓަން ދާއިރާ ދެމެހެއްޓުން ތަޢުލީމުދޭ

ފެންވަރެއް ނެތް. އެ ތަޢުލީމާއެއް ލިބޭ ނެތް. އެކަމެއް ނުލިބޭ ވި. އަދި އެކަން ކުރުމުގެ ހަރުދަނާ ވިސްނުމެއް ލިބޭ އެ ބައިވެރިންގެ އަތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެކަށް ނުލިބޭ. ދެން މިސާލަކަށް ވާތީ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމީ މިހާރުން ކަނޑައަޅައިގެން އެ ބޭނުމުން ބޭނުންވާ؛ ރިސާޗުކުރުން ބޭނުންވާ ފެންވަރަށް މުވައްޒަފުން ބޭނުންވާ ދުވަހު، އެ ބޭނުމުން ދާ ހުރުމަތްތެރިކަން ބޭނުންވާތީ، އެ ބޭނުމުން އެ ބޭނުންވާ ސަބަބުތަކުގެ ރިސާޗުތައް އެ ބޭނުންތަކަށް ހިންގާނެ ވިސްނުމުގައިން ރިސާޗު ހޯދުމުން މިއަދު ވިސްނަންވީއްޗެ. ރިސާޗު ހޯދުމުން މިއަދު ސަރުކާރަށް ފެށޭ ޓެކްނޮލޮޖިކަލްކަރުންވީއްޗެ، އަދި ޤައުމީ ޑިޖިޓަލްސިސްޓަމާ ފަދަ ގަސްޓަމަރުކުރަން ފެންވަރުވީއްޗެ، އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓެކްނޮލޮޖީ ކުރިއަރާފައި އޮތް މިންވަރާއި، އެ ހުރި ރިސާޗުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާނެ ތަޢުލީމީ ޓެކްނިކީ، މަސައްކަތްތެރިން ވަރަށް މަދު. އެހެންނަމަވެސް އެ ބައިވެރިން ކުރިމަތިލާ ތަނެއްގައި މިއަދު ބޭނުންތެރިކަން ވަރަށް ގިނަ، މަސައްކަތްތެރިންގެ އަޅުގަނޑު. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދަސްކުރާނެ މި މަޤާމުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އަސާސީ އަޅުގަނޑުމެން ނިމިގެން ތަރައްޤީ ވެސް ދަޅުކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ތިމަންނަ ތަރައްޤީކުރުމަށް އިޚްލާސްތެރިވާ އަސާސީ ދަރިވަރުން އަޅުގަނޑުމެން ހާސިލުކުރި ކުރިއަރުވާ ރަނގަޅު. ތިޔަ އިމްތިޙާނު ނިމިގެން. އެ ތަރައްޤީ ރިސާޗުކުރި ސަރުކާރުގެ ތަނެއްގައި، މި ހަމައެކަނި ސަބަބަކުން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ބައިވެރިކުރުން ތަރައްޤީކުރާ ވަޒީފާ، މަސައްކަތްތެރިން ކުރިން މަސައްކަތްކުރި ބޭނުން ވަނީ ތަޢުލީމީ ވިސްނުމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހާސިލުކޮށްދޭނެ ރިސާޗު ބައިވެރިވާ ބޭނުމަށް، އެ ބޭނުން ބޭނުމުގެ ރިސާޗުކުރުމުގެ އެ ބޭނުންވާ ތަރައްޤީގެ ބޭނުން ރިސާޗުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރިއަރާފައި މަސައްކަތްކުރުމަށް، އެ ބޭނުމުން ރިސާޗު ބޭނުންތަކަށް ބޭނުންވާ ތަނެއްގައި ބޭނުންވާ ގޮތަށް މަސައްކަތް ދާދި ރަނގަޅު، ކުރިއަރާފައިވާ! ރިސާޗު ބޭނުން ތަރައްޤީކުރާ ބޭނުން ކުރިއަރާފައިވާ ރިސާޗު ބޭނުމުން ވަޒީފާ. ވަރަށް ބޭނުމާ އެ ތަރައްޤީ ކުރިއަރާފައި އަޅުގަނޑުމެން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްޤީކުރާ ދާއިރާއެއް ނެތް. އެ ކުރިއަރާފައި ދާއިރާ ވެސް ވަރަށް ބޭނުންތެރިކަމާއެކު، ކުރިއަރާ ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންވާ، ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރި ވަޒީފާތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް، އަޅުގަނޑުމެން ފުރުސަތު ދިނުމަށް ބޭނުންވަނީ ރިސާޗު، ތަޢުލީމު ހޯދަން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ފުރުސަތުތަކެއް ހޯދުމަށް، ތަރައްޤީކުރާ ކަންކަން ތަރައްޤީ ދާއިރާގައި ކުރިއަރުވަން އަޅުގަނޑުމެން ނުކުމެގެން ހިތާމަޔާ ވާހަކަ، އަޅުގަނޑުމެން ޤައުމެއްގެ ގޮތުގައި ފަރާތްތައް ބަލާއިރު، ކުރިއަރާ ބޭނުން ދެމެހެއްޓެނިވި، ތިޔަ ގައުމުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ހިތާމަޔާއެކު ކޮށްލަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ގާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 ވަނަ ގާނޫނު (ވަޤުފާ ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް މި ގެނެސްދެވިފައިވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވައިފި އަޅުގަނޑުމެން މިގައި ތާރީޚުގައި ޖަގާފައި އުންމީދުކުރާ ކަމަށް. ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ތާރީޚުގައި ޖެހިން. ދެންނަވަވެސް، އެ ތާރީޚު މި އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންނާ އަތަށް ހަވާލުކޮށް. އެ ހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަނެއްކާ މި އޮތީ ބަދަލުވެފައި ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ. އެއްކޮޅަކު، ބަދަލުގެނައުން މި އިސްލާހުގައިވާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީގެ އޮފީހަކަށް މި ދޭކޮޅުން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރާއި މަޖިލީހުގެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގެ ދަށުން މަސައްކަތްކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން މި ވަޤުފު ތިލަފުޅަށް އުޅޭ ބައިބަހަނީ ބަލަހައްޓަވަނީ. ކުރި ސަރުކާރު ތެރޭ ވެސް ކަސްޓަމަރަކީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަޒީފާގެ މިއަދު ފާހަގަކުރައްވާފައި ފާޅުކޮށްދެއްވާ، އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްތައް ނުކުރާ ފަދަ. ދެމެހެއްޓުމަށް، އަޅުގަނޑުމެން ހިފެހެއްޓިކަމަށް ވަރަށް ބޮޑު ދެ ކަމެއް ކޮންމެ ފޯރުކޮށް މި ވަގުތު. ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރައްވާ ގޮތަށް، މިއަދު ޝަރުޢީ ކޮށް ހަމަ ގެއަށް ނުވޭ އެއްގޮތް ކުރުމުގެ ރައްޔިތުން ގެނެސްދިނުމަށް. މަސައްކަތްތެރިކަން ފުރިހަމަ ވަގުތުގައި، ވަރަށް މަސައްކަތްތަކަކީ ދެވޭ ގޮތަކަށް. ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އަޅުގަނޑު ދެކެން ކަމުގައިވާ؛ ހަމަ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑު ގަވާއިދާ ގުޅޭ އަސާސީ ފާހަގަކުރުން ޖަމާޢަތްތަކާ މި އަސާސީ ވަޒީފާ އިޖުތިމާޢީ ކޮންމެ ޝަރުޢީ ފަރާތްތަކުގައި އަސާސީ ބަލަހައްޓައި ގަވާއިދުތަކެއް އެކުލަވާލާ ކަމަށް ފާޅު، މިނިސްޓްރީގެ އަޅުގަނޑުމެން ދަރުމަވަންތަ ހަމަ ބަލަހައްޓާ ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އާދެ! މަޖިލިސް ބިލު ވިދާޅުވި އެކަމާ ގުޅޭ ދުވަހުގެ ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތުގެ ބޭނުންތަކުގައި ރަށްރަށުގެ މަސައްކަތްކުރުން އިތުރުކުރަން. ދެމަފިރިން ހަމަ އެ ފުރުޞަތުދީ ތަރައްޤީ އަޅުގަނޑުމެން މި ވަގުތު ކޮންމެވެސް ސަޤާފަތަށް ހުރި ނުހައްގު ކޮންމެވެސް ސަޤާފަތައް އެކަމަށް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކިޔަވައިދިނުމުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ވެސް ޤާނޫނީ ރައްޔިތުން، މަސައްކަތް ނުކުންނަން، މަސައްކަތްކުރުމުގައި ފުރިހަމަ ނިޒާމު، އެކަމުގެ ފުރިހަމަ ޤާނޫނީ ނަގައިގެން ކުރާނެ މިހެން އެބަ ޖާގަ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމަލީ ގޮތުން ބަލައިލައިގައި

ފަންކާއަށް ބޮޑު ކަމުގައި ވިޔަސް ވެސް؛ ދެންމެ އެ ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް ހަމަ ފަންކާގެ ވަރަށް ގިނަ ބޮޑު ޑިމާންޑު ކުޅުދުގެ ވަރަށް ގިނަ ބޫޓުން މަސައްކަތްކުރާ ރާއްޖޭގައި ތަރައްޤީކުރެވޭނެ. އަދި މަސައްކަތްތެރިންނަށް ބޮޑުމިން، ބަންގުލަދޭޝް ދުވަހުގެ ވަރަށް ގިނަ އަދަދަކުން ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތް ކުރެ. އެ މީހުން މަސައްކަތްކުރާ ރާއްޖޭގައި ގެތަކުން، ވަގުތު ބަދަލުވެ ނުކުޅެ، ވަރަށް ގެޓާޖެ މަސައްކަތްކުރާ ކުރާ މީހުން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ، ސިފަ އެ މީހުން ކުރާ؛ އަދި ރާއްޖޭގައި ވެސް ހަމަ ހަނގަރީގެ އަދަދަށް ގެޓާޖެ މަސައްކަތް ކުރޭ. ދެން ހަނގަރީގެ ފަތްޖަހައިގެން ދިރިއުޅުން ރާއްޖޭގައި ވެސް ހަމަ ދޫކުރިން؛ ވަރަށް ހަނގަރީގެން މަސައްކަތްކުރާ ދޫކުރުމަށް ވެސް އޮތް. ނަމަވެސް، ޖުމުލަ ގޮތުން ގެދޮރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި އަސާސީ ގޮތުން މަސައްކަތްކުރަމުންދާ. ޑިސް ދުވަހު މަސައްކަތްކުރާ ނިސްބަތުން، ނުކުތުމަކީ ފަސްވެއްޖެ ކަހަލަ ފެންވަރު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ހުރި ހިސާބު. މަޖުބޫރު ނިސްބަތުގެ ގޮނޑިއަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ޑިސްޕްލިން މި އޮންނަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ދާހިޔާބޯޓުތައް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ސަލާމަތުގައި އުޅުނު ދާނޯސްވަރުގައި ހަމަޖެހިގެން ވަރަށް ހަރުކަށި ޕްރައިވަސީއާ. ބޭރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ސިޓީޒަންޝިޕްގެ ޤާނޫނުގައި ސިޓީޒަންޝިޕަށް. ޕްރިންސިޕަލް އެޕީލް ކުރިމަތިވާގައި ވެސް ބަލައި ފުރަތަމަ ސިޓީޒަންޝިޕްގެ ޤާނޫނުތަކުގައި ސިޓީޒަންޝިޕާ އިނގޭތޯ. ހަމަ ބަލައި ފުރަތަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިކުރި އަނިޔާ ވެސް އެބަ ހުރި ކަންތައް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އެ ކަންތައްތަ ދަތިތަކުގައި ވިސްނައިލާއިރުގައި އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ނިސްބަތުގެ ތަފާތުގައި މިސްކިތަކަށް ސަލާމް ނިލް، ނުކުތާ، މިހެން ވައްކަންކުރާ ޖަރީމާ ވެސް އެބަ ހުރި. ހަމަ އެ މީހުން ޑިސިޕްލިން؛ ރަނގަޅު ޑިސިޕްލިން އުފެދިފައިވާ، ނުވަތަ ރަނގަޅު ޑިސިޕްލިން ކުރި، ޑިސިޕްލިންގެ ރައްކާތެރިކަމާ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ހުރި ހަމަހަމަކުރުމަށް ވެސް އެއްގޮތަށް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު މައިގަނޑު؛ ދެންމެ މި ފާހަގަކުރި ގޮތަށް މި ސިފަތަ ތާއީދުކުރަން. މި ކަމަ ހަމަ ތާއީދުކުރަން އަޅުގަނޑު. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ފާހަގަކޮށްލަމުން ދެން އަޅުގަނޑު މި ދައުރު؛ ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ.

<u>ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުރަހަށްފައިބާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާ ބޮލާ ގެންނަން މި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ފާހަގަކުރި ގޮތަށް، އަޅުގަނޑަށް ވެސް

ބޭނުން ގަބޫލުކުރެވޭތީ، މުއްދަތުގައި ޖުރުމަނާ ގާނޫނު ޕާސްވެގެންދިޔުން. ދެ އަހަރު ފެއްޓިއާ ދެ އަހަރު، ނޫނިއްޔާ ދެން

ސަރުކާރުގެ މުޤާރަނާ ވާހަކަދައްކައިގެން އަދި އިޝާރާތް ވެސް މިހާރު އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ރަނގަޅުވަމުން ދިޔަސްކަމުން

އަންދާޒާކުރެވޭ ހިސާބުއްގައި، ދެ އަހަރު ނުނިމި ތިން އަހަރު ވީއަސް، މުއްދަތުގައި ޖުރުމަނާ ގާނޫނު ޕާސްވެގެންދިޔުމަކީ

އެއީ މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ދެކެން. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން ނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ

އިޤްތިޞާދު މިހާރު މި އޮތް ހާލަތުން ބޮޑުވާ މިންވަރު؛ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން މިނިވަން ރޭޓް

ކަނޑައަޅަން މިއީ އެންމެ ބޮޑު ބަދަލެއް ވެސް ނޫން. އެއީ ބައެއް ބޭރުގެ ދިރާސާތަކުގައި ވެސް ފެންނަ ކަމެއް. މިގޮތުގައި އެއީ

ދިވެހިންނަށް؛ މިހާރު މިއީ ފާސް އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް ކުރިއަށްދާއިރު ދިވެހިންނަށް ވަކިން ޚިދުމަތުގެ ފުރުސަތުތަކެއް

ހިނގާނެ ކަމުގެ ގޮތުގައި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު އެގޮތަކަށް ގަބޫލުއެއްނުކުރަން. ސަބަބަކީ، މިނިވަން ވަޑީ

އެއީ އެންމެ ކުޑަކުރުން ދުވަހު އަދިވެސް. އެންމެ ކުޑަކުރުން ދުވަހު އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރިޕޯޓް ޚަރަދުކުރުން، ރިޕޯޓް

މިހުރިހާ އެންމެ ކުޑަކުރުން ދީ އަދިވެސް އެހެން ވަޒީފާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރަނީ؟ ޚަރަދުކޮށްފައި މި ކުޑަކޮށްލަން ބޭނުން

ފުރުސަތުތަކެއް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނާއި އަދި އިތުރަށް ތަނުގެ ސަރުކާރުގެ، މިފަދަ

އެންމެ ދަށް ފެންވަރުގެ މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް މި ކުޑަކުރުމަށް ހުޅުވިގެންދާ ހުޅުވިގެންދާއިރުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި

މި ވަޒީފާތަކަށް ދާއިރާތަކުން ނުވަތަ މި ވަޒީފާގައި އުޅޭ ދިވެހި ރިޕޯޓް މުއައްސަސާތަކަށް؟ އެއީ ވަކިން ބޭނުން ސަބަބެއް.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުން ނަމަ، މި ވަޒީފާތަކަށް؛ މިއީ ދިވެހިން ވަކިން ބޭނުން ގެންނަ އަށް، ބޭނުން މިހުރިހާ

އެ ފުރުސަތުތައް ލިބިގެންދާނެ ކަމަކަށް ވަޒީފާތައް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ނަގާނީތީ، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ގަބޫލުކުރެވޭ

ހަމަ މިގެ ސަބަބުން އިތުރަށް ލިބިގެންދާނެ ފާއިދާ ކަމަށް. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން ނަމަ، ބޭނުން

މިހުންނަ، ދިވެހިންނަށް މުސާރައިގެ ތަފާތުކުރުމުގެ ސިސްޓަމެއް މެދު އުފުލުއްވާފައި ގެންގޮސް ގޮތުގައި ގާނޫނު

ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލު ނުކުރަން. އެކަމަކު ހަމަ ދިއުމުގެ އެހެން ފައިސާތަކުގައި ވެސް އެބަ ހުރި ހަމައެކަނި އެ

ފައިސާގެ ރައްކާކުރުނަށް އެކަނި މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައަޅާފައި. އަދި ބައެއް ފައިސާތަކުގެ އެކި ސިޓީތަކުގެ ވެސް އެބަ ތަފާތުވޭ

މިނިމަމް ވޭޖު. ދެން ހަމަ ބައެއް ފައިސާތަކުގައި އެބަ ހުރި އިންޑަސްޓްރީތަކުން ވަކިން މިނިމަމް ވޭޖުތައް ކަނޑައަޅާފައި.

އެހެންވީމާ، ދިއުމުގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގެ މިނިމަމް ވޭޖު ކަނޑައަޅާފައި މި އޮތީ. ސިންގަޕޫރު ފަދަ

ތަރައްޤީވެފައި ހުރި ފައިސާތަކުގައި މިނިމަމް ވޭޖު އަދިވެސް ނެތް ފައިސާތައް ވެސް އެބަ ހުރި. އެހެންނަމަވެސް

އަޅުގަނޑުމެން މި ވަނީ 2020 އަހަރުގައި މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު މި ވަނީ މިނިމަމް ވޭޖު

ކަނޑައެޅިފަ. އޭރުގައި އަޅުގަނޑުމެން 2019އިން ފެށިގެން 2020 ވަނަ އަހަރުގައި ވަޒީފާ ބޭނުން ގާނޫނުން ގެނެވުނު

ބޭނުމީ އިސްލާހުތަކުގެ ތެރޭގައި، އެންމެ ކުޑަމިނުން ދީ އުޖޫރަ ކަނޑައެޅުމާ އަދި އިތުރަށް ސަރވިސް ޗާޖު ލާޒިމްކުރަން

މިހާރު ރިސޯޓްތަކުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފޮރިންވޯކަރުން، ހުރިހާ ފޮރިންވޯކަރުން ވެސް ރަޖިސްޓްރޭޝަން އެ ރިސޯޓްއެއްގެ އާމްދަނީގެ 10% އެއް މުވައްޒަފުންގެ ސަރވިސް ޗާޖުގެ ގޮތުގައި ހަމަހަމައަށް އެކު ލިބިގެންދާނީ އެއްބާރުއެއްގެ ގޮތުގައި. ބައެއް މުވައްޒަފުން އެބަ ޝަކުވާކުރޭ، ބަރާބަރަށް އަދިވެސް ސަރވިސް ޗާޖު ނުލިބޭ ކަމަށް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެ މުވައްޒަފުންނަށް ވެސް ދަންނަވަމުން މި ގެންދަނީ، މިހާރު އެ ފުރުސަތު ހުޅުވިފައި ވާތީ ރިޕްރެޒެންޓޭޝަން އޮފިޝަލުން އެ ބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތުގައި އިތުރަށް ބާރުވެރިކޮށް އެ މަސައްކަތް ބޮޑުކުރުން ނިޔާމަތް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ވަނީ ގާނޫނީ ގޮތުން ފުރިހަމަކޮށްފައި. އަދި އިތުރަށް މިނިސްޓްރީ ވެސް ފުރިހަމައަށް ރިޕްރެޒެންޓޭޝަން އޮފިޝަލުން ބަލައިގަނެ ބޭނުންތަކާއި ފަރާތްތަކުގެ ޝަކުވާތަކުގެ ބަދަލު އަދި ސަރވިސް ޗާޖުގެ އަދަދުގެ ތަފްސީލުގައި އެ ބަޔާންކުރާ އިނގޭތޯ. މުވައްޒަފުންގެ ކަމަށް ބަލައި ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް މަސައްކަތް ކުރަނީ މިހާރު ވެސް މި ވަނީ ބަލަހައްޓައިގެން. އިންސާފާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނަން ނަމަ، ގާނޫނީ ގޮތުން ސަރވިސް ޗާޖު ރިސޯޓްތަކުން ވަޒީފާ ދޭ ކަމަށް ވެސް ގޮތެއް ދިނުމަށް.

ސަރވިސް ޗާޖު؛ ރަޖިސްޓަރީ އެކު 10% ސަރވިސް ޗާޖު ރިސޯޓްތަކުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ލިބިގެންދިއުން. އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތާމަޔާ އެކު އަރިހުގައި ދަންނަވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސިނާއަތް މަސައްކަތުގައި؛ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވަޒީފާ ބޭނުން ގޮތަށް އެކު ވެސް އިސްލާހުތަކުގެ ދެންގައި ހިމެނޭ، ސިނާއަތް މަސައްކަތުގައި ވަކި މުސާރަތަކުގެ ދަރަޖައިގެ ސިނާއަތް މަސައްކަތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިބުނީ ރިސޯޓްތަކުގައި އަދި 50 މުވައްޒަފުންނަށް ވުރެ ގިނަ؛ އެއީ ރިސޯޓްތަކަށް އެކަށީގެން ނޫން. އަދި އެހެން ކުންފުނިތަކުގައި ވެސް 50 މުވައްޒަފުންނަށް ވުރެ އިތުރަށް މިހާ ތަނުގައި 60% މިބުނީ ދިވެހިން ކަމަށް ވަޒީފާ ބޭނުން ގޮތަކަށް ދެވުން އިސްލާހުގެ ދަރަޖައިގައި އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ އެކު ފާސްކޮށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނަން ނަމަ، އެ މުއްދަތު ނިމިގެންދިޔައީމަ، މަޝްރޫޢުތަކުގެ މުއްދަތު ނިމިގެންދިޔާ ގޮތުގެ މުސާރަ ދެވަރުގައި؛ އެއީ 5 އަހަރަށް އެކުގައި ފާސްކޮށްފައިވަނީ. އެ 5 އަހަރު ނިމިގެންދިޔާ ގޮތުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ މަސައްކަތުގައި 60%؛ 50 މުވައްޒަފުންނަށް ވުރެ އިތުރަށް ގިނަ ހުރިހާ މަސައްކަތުގައި 60% ސިނާއަތް ޑިސިޕްލިން ދައުލަތުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން ދިވެހިން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަނީ. އަޅުގަނޑު އިޢުތިރާފް ކުރައްވާ، ފާހަގަކުރާނަން ވަރަށް ފަހުން ފެށުނު އިންޓަރނޭޝަނަލް ވަޒީފާއަކަށް އިންޑަސްޓްރީގައި ޢިނާޔަތް. އޭގައި ޢިނާޔަތް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި ޢިނާޔަތް ހަމަ އެކަމުގެ ގެރެންޓީ ފިޔަވާ ބައެއް. އެ މިހުންގެ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޖަހާފައި މި ޢިނާޔަތް ވަޒީފާއަށް މިހަކު ހުރަސްތަކެއް މާކެޓިންގ ފެންވަރަކުން. އޭގެ ޝަރުޠުތަކުގައި ހިމެނޭ، ވާހަކައެއް އެކުގައި ދެކެވޭ ތަފާތު ފެންވަރު ބޭނުން ގޮތަކަށް ސިނާއަތުގެ ބޭނުން ލިބުން ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޝުކުރު މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިވެހި ސަރުކާރުން އިންޓަރނޭޝަނަލް ހެދި ވަޒީފާއެއް ދެވޭނެ. ހަމަ ވަރަށް ސަލާމަތް މި ޢިނާޔަތް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތަފާތު ބާރާއި ސިނާއަތަށް ބޭސް އެކަށީގެން ކަމަށް ވަޒީފާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ބާޒާރުގައި، ދޭން މިއަދުގެ ދިވެހިސަރުކާރު ކުރިއަށް

ކުރެއްވުން އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީއަށް އެ ބޮޑުވުންގެ ވަޒީފާގެ ކޯޓާ ހުށަހަޅުއްވުން ދުވަހު އެއީ އަޅުގަނޑު ދަށްކަމުން ނަމަ ބަލައިގަންނަވާން ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން ހަމަ އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީއަށް ވެސް، މިފަދަ ގޮތްގޮތަށް ވަޒީފާއަށް ސީދާ ބޭރު މީހުންނަށް ބާރުޖެހުމުގެ ކޮށްގެން އެގޮތަށް އިޖާބަތްދެއްވާ ރަނގަޅަށް ބެލުމަށްފަހު، ރިޕޯޓުކުރުމަށްފަހު ދެންވީ އެ ބޮޑުވުންތަކަށް ކޯޓާ ދޫކުރުއްވުމަށް. އެއީ ހަމަ ވަރަށް ސިވިލްސަރވިސްގެ މަސައްކަތްކުރަމުން އެ ގެންދަނީ ހަމަ މިލިބަ ބޮޑުގެ ޝަރުޠުތަކެއް އެކު.އެމް.އެމް.ސީ.ޖީގެ މަސައްކަތްކުރާ ފުރިހަމައަށް އަދި އިތުރަށް ނުހޯދޭ؛ މިފަދަ ބޮޑެތި ކުންފުނިތަކުގައި އެބަ ގެންގުޅޭ އެތައް މާކެޓިންގ ޝަރީކުންނާއި އެތައް ބައެއް ދިވެހިންނަށް އެ ފުރުޞަތު ނުދޭ. ހަމަ މިހިސާބު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދިވެސް މި ހުރިހާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭނުންކުރާގައި؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭނުން އެއީ މޯލްޑިވްސްގައި ވެސް ހަމަ ދުވަހަކު ވެސް އެއާގެ ސީ.އޭ.އައިކަން ދިވެހިސަރުކާރު ލިބޭ ވަރަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭނުން އެއީ މޯލްޑިވްސްއަކުން ތަރައްޤީއެއް ނުކުރެވޭ. އެއްގަޔަށް ޓޫރިޒަމްސެކްޓަރ ކޮންސްޓްރަކްޝަނަށް ވެސް ދިވެހިސަރުކާރު ލިބޭ މިންވަރަށް ތަރައްޤީއެއް ނުކުރެ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒަމާނީ ބޮޑުކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، ދިވެހިން ތަމްރީނުކުރުމަށް ބަޔަކު ހުރިހާ ކަމަކަށް؛ ހަމައެކަނި ރިސޯޓްތަކުގެ އެކަންވެރިއެއް ނޫން، އަޅުގަނޑުމެންގެ އެބަ ޖާގަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުންފުނިތަކުގެ ވެސް ރަނގަޅަށް ސިވިލްސަރވިސް ދިވެހިން ތަމްރީން ކުރެވޭ، ދިވެހިންނަށް މަސައްކަތްތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތައް ހިންގުމަށް ބައިވެރިވުން ހުންނަނީ ހުރިހާ ކަމަކަށް އެއްބަސްވުން ކުރުމަކީ. ދައްކަވާ ފުރުސަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމުގެ މެންބަރު. އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމުގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު.

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމުގެ ރައީސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް ހުށަހަޅާފައި މި ވާ އިސްލާޙާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން؛ މި ހިސާބުން މިހާތަނަށް ކުރިމަތިވެފައި އޮތް މައްސަލަތަކުގެ ވަގުތީ ހައްލުތަކެއް ބަލައި ޚާއްޞަކޮށް އޮތް އިސްލާޙުތައް. އެހެންވީމާ، ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް ގެނައި އިސްލާޙުތަކުގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންގެ ޝަކުވާތަކަށް ބަލާ ގެންދެވޭ މި ވަނީ ފިޔަވަޅަކަށް؛ ހަމަ ދެން ކިޔާ އެކަން އުޖޫރަ ބޮޑުވާނަން ދިނުން މިހިސާބުން މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަން ބޭނުން ވެ މި އިސްލާޙުގައި ކުރިން ގެނެސްފައި. އެއާއި ގުޅޭ ބައިތެލިޔާ ފުޅާކުރު ތި ބިލުން ވިސްނައިލައިރު އަޅުގަނޑުމެން ގޮވާލަން އިޙްތިރާމުގެ ރައީސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހު ހުށަހެޅި އުޖޫރަ ބޮޑުވާނަށް މަޖިލީހުގެ ބަޔާނާއި ކުރިމަތީގައި ހުރި ފިޔަވަޅަކީ، ވާހަކަ

ނުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރާއްޖޭގައި މިހާރު ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އުޅޭ ބިދޭސީންގެ މައްސަލަ ވެސް ބަޔޭޤަތުގައި ހައްލުވެއް ނުކުރެވޭން ބިދޭސީންނަށް އެންމެ ކުޑަމިނުން ދަތި އުޅެނަ ދިމާން ނޫނިއްޔާއެއް. ރިޕޯޓް ލިޔުއްވުން ހަމަކޮށް، ރާއްޖޭގައި އުޅޭ ބިދޭސީންގެ މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން ހައްލުކުރުމަށް ޖެހޭނީ ވެސް، އަދި އަޅުގަނޑުމެން ތަފާތުކުރުން ނައްތާލުމަށް ޖެހޭނީ ވެސް، އަދި ވަޒީފާއެއްގެ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް އެއީ ކޮން ރަށެއްގެ، ކޮން ފަރުދެއްގެ، ކޮން އާއިލާއެއްގެ، ކޮން ޖަމްޢިއްޔާއެއްގެ މިހާރުތޯ ނަބަވަރި ކުރާ މަސައްކަތަށް އަދި ދިނުމަށް ޖެހޭ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ހަމަ ދިވެހިންނަށް އެއްގޮތަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮންމެ މީހަކަށް އެންމެ ކުޑަ ދުވަސްޖެހުން. އެކަމަކު ރައީސަކު! އިސްލާމީ ހަރަކާތް އައިސްފައިން، ފަހުމަކީ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ދިރުމާ ކަމަށާ ގުޅިގެން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުވަހު ވިސްނުން ވަންޏާތީ މިދިޔަހެރު ވަގުތު މި ކަންކަން ގެންދެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވަގުތު މި އުޅޭ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް ސަފު. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ދަލީލު ވާ ދުރުގައި އެސް.އީ.ޒެޑް ހަދައިގެން ވަޒީފާގެ ބާޒާރު ފުޅާކުރުމަށް އުފެއްދުމުގެ ނޫން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތަކީ، މިހާ ކުރި މަސައްކަތްކުރި ހަމައެކަނި ހުރައިދިނުމާ. ގާތަށް އުފެއްދުމުގެ ފުރުޞަތު، ރަނގަޅު އުފެއްދުމުގެ ފުރުޞަތުތަކަށް ހަމައެކަނި ހުރައިދިނުމާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސޯޝަލް ގައި އަޅުގަނޑުމެން ޖީޑީޕީގެ ކާބޯތަކެތި ކާއިދުގަށް، ފައުމު ފައުމު ތަރައްޤީކުރުން އަދި ގޮތަށް ވާހަކަ ކާރިތަކުގައި މަސައްކަތްކުރި އެކިއެކި ސަބަބުތަކާ ފައުމު ތަރައްޤީވެ ކާރިތަކުގައި. އެ ތެރެއިން އުފެއްދުމުގެ ދާއިރާތައް ކާރިތަކުގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބިލުގެ ބައިސްގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، 1980ގެ ތިރީގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރ. އަތޮޅުގައި މަހަށް ފަރައިއޫ ކަމަށް ސަރުކާރުގެ ކަމާ ބާނާ އިދާރާތަކުގެ ފަތްފުރުތަކުން ފެންނަށް އުބައިރި 400 އަށް ވުރެ ގިނަ ދުނިޔޭގެ ރ. އަތޮޅުގެ މަހަށް ފުރިކަމަށް. ދެން މިދުނިޔޭގައި، މިހާރު މިދުވަހާ ކަހަލަ ބޭނުމު ދުވަހުތަކަށް ނުވެރެން. ވަރަށް ކުރިކުރި ވަގުތުންތާއި ބޮޑުކުރާ ފަހުރު ވެސް ތަރައްޤީ ކަރަށް ދިނައިން ވާނީ. އެކަމަކު ހޮވުމަ މަސްވެރިކަން ކުރި މީހުންގެ އަދަދު އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީފާކުރާ 400 އަށް ވުރެ ދުނިޔޭ މަހަށް ފުރި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހޮވުމަ އަޅުގަނޑުމެން އަތޮޅުގައި ކޮންމެ ރަށެއްގައި އަދި ރާއްޖޭގެ ގިނަ ކޮންމެ ރަށެއްގެ ވެސް މީހުން އުޅޭ ރަށެއްގެ، ފަރުވާލެއް ފަރާތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރާ މައިގަނޑު ފާރަގެއި، ރަށެއްގެ މަހަމަމީން ފަންނަން ހުންނަ ހަދުގެތަށް، ހޮވުމަގެތައް. ގިނަ ބައިކު ސާމިލުވި ކަމެއް، ވަރަށް ރައީސަށް އަދި ހުރިގެ ނިސްބަތުން ލިބުނު ކަމެއް ކާލުކުރާނަމެވެ؛ ކޮންމެ ރަށެއް ކުރިއެރުން އަދި މަސައްކަތެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކޮންމެ ރަށެއްގައި އުޅޭނެ ތަނަވަސް ސިޔާސަތުގެ މިހުން. ކޮންމެ ރަށެއްގައި އުޅޭނެ އެ ރަށުގައި ދަމަހައްޓާނެފަދަ ވާހަކަ މިހުން. އެ ރަށު މިހުންގެ ތިބާގައި، ތިލަފުށިކަށްވެސް މިހުން. އެއީ ކަނޑުކަރު ވާހަކަ ދެއްކުން، ތަރައްޤީ ވާހަކަ ދެއްކިން، ވަޒީފާގެ ވާހަކަ

ނެތް ރަށެއް މަދުވާނެ. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްޤީއާ އެކުގައި މި އައި ބަދަލުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ފެނިގެން މި ދަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސްއޫލިއްޔަތުގެ އާދަޔާހިލާފު ބޮޑަށް ނެތުމުން، ނެތުމުންދާ ތަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަމުން މި ދަނީ، އަޅުގަނޑުމެން އެއްކޮށުން ޕާމަރުކަޒުކުރާ ވާހަކަ ވަރަށް ބާރަށް މި ދައްކަނީ. އެންމެކޮޅުން ސަރުކާރުގެ ކޮންޓްރޯލެއް ބޭނުކުރުމުން، ކުރުމުން ރާއްޖޭގައި ކުރާ މަސައްކަތެއް ކޮންޓްރޯލަކަށް ނުގެއްލެން ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ އާބާދީގެ ގިނަ ބަޔަކު ކޮންޓްރޯލްކުރާ ވެރިޔާ، ދުވަހަކު ފެންނަން ނެތިގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މީގެ ދުވަސް ކުރިން އަޅުގަނޑަށް ގެނި އެތެރޭގެ ބޭފުޅެއް. ވިދާޅުވި، މިހާރު މަގަށް ފުރާނެ، ދެންނެއްކަމަށް މަގަށް ފުރަން ފުލުހުން ހަމަކޮންސަލްޓުކުރާ. ރަށުގައި މަސައްކަތްކުރާ އުޅުގެ އެންމެން ކޮންމެ ވެސް ކޮންފިއުޝަނުގެ ވެރިޔާގައި. އެހެންނަމަ އެމް.ޑީ.ސީ.ސީގެ ވެރިޔާގައި. އެހެންނަމަ ފުރަތަމައިގެ ވެރިޔާގައި، ނޫނީ އޭ.ޕީ.ސީގެ ވެރިޔާގައި. މަސައްކަތްކުރާ އުޅުގެ އެންމެން މިހާރު ވެރިޔާގައި ލާނެ ނިންމާލަ. ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުން މުވައްޒަފު؛ ޤައުމުގެ މުވައްޒަފުކުރުވާނެ ގޮތަކަށް ނޫން އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން މި ކުރަނީ. ޤައުމުގެ އުފެއްދުންތެރިކަން މަތިކުރުވާން މަގަކަށް ނޫން އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން މި ކުރަނީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ މިހިސާބުން މިހިސާބަށް ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން، އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ބޮޑު ކަންތައް؛ ވެރިޔާގެ ފުރިހަމައެއްގެ ބަދަލުގައި އެ ތަނެއްގައި މީބަޔަކު ޖަހައިގެ ޖެހޭނެ ކުޑަ ރަށަށޭ، އެ ބައެއްގެ ޖަންޖަން ކުރިއަށްދަމަން ޗަކައި އަޅުގަނޑުމެން އެހީތެރިކަން ފުރުޞަތުދޭން ހިނގާށޭ! އެތަނެއްގައި އުފެއްދުންތެރިކަން، އެ ތަނެއްގައި ހުންނަ ރަށާ މިހާރަށް ހަމަޔަށް ލިބޭނެ ގޮތް؛ އެ ތަނެއްގެ ހުރި ވަޒީފާތަކެއް ހިންގާ މިހާރުން ޑޮލަރު އިސްތިސްމާރު އަދި އެހެނިހެން ލުއި ލިބޭނެ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން ހަމައިރުގެން އުފެއްދުންތެރިކަން މަތިކޮށްގެން ނޫނިއްޔާ ރާއްޖޭގައި ދައުލަތުން ދަރަނި ވިޔަގެން؛ ދައުލަތް ފުރާވާގެ ތަރާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ބޮޑު ބަޔެއް ގެންގުޅެގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ހިނގާ މަޖިބޫރު، ބޮޑު މި ނިޔާމު އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ގޮތަކަށް ބަދަލުކުރުވާނީ އަދިވެސް ޖަވާބުދާރީ އެއްގޮތަކަށް މިހެން ކުރާ މަސައްކަތް، މިހެން ކުރާހިތާ މަސައްކަތް ދަނެގަން، މިހެން ކުރަން ސަރުކާރުތިރިވާ މަސައްކަތް ދަނެގަން، ރަނގަޅުކުރުމަށް ހުރި ފުރުސަތުތަކެއް ދަނެގަން، މިދަންޏާވީ އަދިއްލަ ފުރުޞަތުކަން އަދިއްލަ ގޯސްވިޔަކަން، އަދިއްލަ ޖަވާބުދާރީވަކަން ވެސް، ދިޔުމިވާދި މަސައްކަތްކުރުމާ ކަނޑަން އެ މިހެން އަދިއްލަ ފުރުޞަތުކާވުމުގައި އެ މިހެން އަދިއްލައިން އުނގެނުން ގޮތް ހަދައިދޭން. އަޅުގަނޑުމެން އެއްގޮ ކުރަ އުޒުރަށް މި ދެނިވި އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭ އާބާދީގެ ބޮޑު ބައިގަނޑު ޖުމްހޫރިއްޔާ ހަރަކަތްތެރި އެ މިހެންނަށް ކުރަ އުޒުރު ކަނޑައަޅާ އުސޫލުން ކުރަން ވަގުތު ކަރަންޓާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތެއްގެ އާބާދީއާ ނިސްބަތުން ހަރަދު އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑުމެން މީޒާނަށް ސަރުކާރުގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގޮތުގައި މިހެން ތަފާތެއް ކުރަންޖެހިގެން. ހަމަ އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ދަރަކުރުމަކީ ދަރަނި؛ އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތަށް ލިބޭ އާމްދަނީގެ ނިކަރަންޓް ހަރަދުގެ ގޮތުގައި ކުރަން މިޖާޒާ ބޮޑު ހާދަ؛ އެހެންނަމަ ދުވަހަކު ވެސް ބަދަލެއް ނާންނާނެ

މިކަން މި ގޮތަށް އޮވެގެން. އެހެންވީމާ، އަސްލު މި މައްސަލައަށް ހައްލު ހޯދުމަށް ބިލަކީ އަޅުގަނޑު ހަމަ އަދިވެސް ގަބޫލުކުރަނީ، މި މައްސަލައަށް ހައްލު ހޯދުމަށް ބިލަކީ ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާ ނެތި، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކުގައި ބިދޭސީންގެ އަތްމައްޗަށް ގޮސްފައިވާދިޔުން ހައްލުކުރެވޭނީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި، އެއީ ބިދޭސީންނަކީ ވެސް ދިރިއުޅުމުގެ ތެރެއަށް ފެއްޓި، ބަރާބަރަށް އެ މީހުންގެ ކަންކަން ބޮޑުވެއްޖެ، ރާއްޖޭގެ ވަޒީފާގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އެންމެންނަށް ހަމަހަމަކަމުން ލިބޭ އިންސާފުވެރިކަމާއި ހުރިހާ ކަމެއް ޤާނޫނުތަކުގެ ބަދަލުތަކަށް ވެގެން. ކޮން ބައެއްކަން އެނގޭ ގޮތަށް؛ ވާނުވާ އެނގޭ ގޮތަށް ދީ ބަރަކާތް ހުރީ އަޅުގަނޑު ތަންނަވާނީ، ބިދޭސީންނަށް ވެސް އަދި ރާއްޖޭގެ މަސައްކަތްކުރާ އެންމެންނަށް ވެސް އެންމެ ހުޅަ އުޖޫރަ ވެސް ދެވިގެންނެ. ހަމަ އޭރިޔާގައި އަޅުގަނޑުމެން މިދަންނަވާ އަސާސް؛ ވަޒީފާ، މުވައްޒަފުންގެ ގޮތުގައި ރާއްޖޭގެ އެންމެން ގެންގުޅެން މި ވިސްނާވިސްނުން ބަދަލުކުރުމުގެ ނުރައްކާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ކަންކަން ދުވަހަކު ވެސް ރަނގަޅެއް ނުކުރެވޭނެ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު.

<u>މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މިހާރު މި އޮތް ބިލު؛ ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އޮތީ، މި ބިލު ހިޔާލުކުރީމާ އަޅުގަނޑުމެން ތަސައްވުރުކުރެވުނީ ކުރިޔަގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިނގައި އުޅުން ޑިމޮކްރަސީ ޖުމްހޫރިއްޔާގައި ބަހުސްކޮށްފައި އޮންނަ ގޮތަށް. އަދި ޑިމޮކްރަސީގައި ބުނެފައި އޮންނާނީ، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އިސްވެރިންގެ އުސޫލުތަކާ ހިލާފުވާ ގޮތުގެ މަތިން ބޮޑުދަރަން ފެންނަ ގޮތުގެ މަތިން ޒިކުރު ފާޑުކިޔުމުގެ މިނިވަންކަން ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ލިބިގެންވޭ. ދީން އަސާސާކަ މަޖުބޫރުކަން އަނބުރާ ގެންނަން. އަނބުރާއިރުގައި ވެސް ގާނޫނުގެ ދަށުން މިނިވަންކަން އޮންނަނީ ކެޓާކަށް. އޭގައި މި ބުނަނީ، ދައުލަތުގެ ފުރިހަމަ، ރައްޔިތުންގެ ދުލުގައި ދައުލަތާ ދޭތެރޭ ހިންގާކަމުގެ ގޮތަކަށް ވާހަކަދައްކައިގެންނުވާނެ. ހިޔާލު ފާޑުކިޔުންނުވާނެ. ދީން އެ ބޮޑު އެއްބަހެއް ނުވާނެ. ދައުލަތުގެ އިސްކަމުގައި ފެށިގެން ފުރަތަމަ މިހާރު ވާހަކަދައްކާއިރު ދުއްވައި، އަދި ދައުލަތަށް ރައްޔިތުންނާ ދެމެދު ކަމުގެ އަޅުގަނޑު ބިނާކުރި އަސާސީ ހުކުމެއް އަންނަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދަންނަވާލަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ އަޅުގަނޑުމެން ގެންގުޅެމުން ފިކުރުތަކުގައި

އެ ގޮތުންގެ އަސްލެއްގާ މި ދެނީ މިނިސްޓަރަށް ބާރުތަކެއް، އެ ގޮތުން ތަންފީޛުކުރުމަށް، ގޮތުންގައި ބޭނުން އެއްކަލާ ހިމާޔަތް ކަންކަން ކުރުމުން. އަޅުގަނޑުމެން ވަކި ކަމެއް ވަކި މުއްދަތަކަށް ކަނޑައަޅާ ކަމަށް ވަންޏާ އެ މުއްދަތެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮތުންގައި އޮންނަންވާނެ. މިނިސްޓަރަށް އެ ބާރު ދެވިގެންއުންވާނެ. ގޮތުންގައި އެ ކަންތައް ބަލާނުކުރަންވާނީ. ދެ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަދޭރިކާ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖެއްސޭނެ މި ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަޒީފާތައް ނުލިބޭނެ. އަޅުގަނޑު ވިސްނާވަރުންނަކީ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް ވަޒީފާދިނުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުރި ދަތިތަކަކީ ކޮބައިތޯ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމު އޮތީ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އިންޑަސްޓްރީތަކަށް ބޭނުންތައް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޢުލީމު ނިޒާމެއް ނަހަޖޯރިފަ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޒަމާނުގައި އޮތީ އެންމެ ބޭނުން އިންޑަސްޓްރީއާ ޓެކްނޮލޮޖީގެ އިންޑަސްޓްރީ. މި އިންޑަސްޓްރީއަށް ބޭނުންތައް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޢުލީމު ނިޒާމުގެ ކަންތައްތައް އޮތީ ހަމަޖެހިފައިތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ދެނެގަނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިލަބަސްގެ ދައުރުގައި ކަނޑައެޅިގެންނޭ މި އިންޑަސްޓްރީގައި މަސައްކަތްކުރާ ކަންތައްތަކާއި ކުރަން؟ އެ ޓްރެއިނިންގއެއް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ދަސްކޮށްދޭން ތޯ މި ކުރިންނަށް؟ އެހެންވީމާ، އެކަންތަކަށް ނުކުތް އަޅުގަނޑުމެން އެ އިންޑަސްޓްރީއަށް މިހެން ސަޕްލައިކުރަންވާނެ އެއްޗެހި ހޯދަމުން ނެތް. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދަން އެބަ ޖެހޭ. އެހެންކަމަށްވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން އިޤްތިޞާދު ކުރިއަށް ގެންދާނެ ގޮތްތައް ހޯދަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޓޫރިޒަމްގައި މިހާރު ފޯކަސްކޮށް ދިވެހިންނަށް ލިބެންވާނީ ބޮޑެތިރުކަމު، ދިވެހިން އެ އަދަދުތަކަކީ ނުލިބޭ. ދިވެހިން ހުރިހާ އެތަށް މަސައްކަތުގައި ކުރާ ކަންކަން އެކި ތަންތަނުން، އެކި ރިސޯޓުތަކުގެ ފިހިސް އެބަ ބޭނޭ. އެހެންވެ ދިވެހިންނަށް ނުލާ. ގޮތުގެ ބޭނޭ، މިފަދަ މުއްދަތުގައި ތަޢާރުކައި މި ކަންތައް މި ޒަމާނު ބަދަލުކުރަންވާނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ޒުވާނާއަށް ބަދަލުކުރަންވީ އަޅުގަނޑުމެން ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި އިންޑަސްޓްރީތަކަށް މިހެން އަރުވާދީފައިކުރުމުގެ ކަންތައް. އެހެންކަމަށް މިހެން ސަޕްލައިކުރަން އެބައުޅޭ ގޮތަކީ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގެ ތަރުޖަމާން ގެންނަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދު ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ބާރު އަޅުގަނޑުމެން އިޤްތިޞާދަށް ހުއްޓުމުގެ ނަޒީރު އެ ކަންކަމުގައި އެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ގޮތްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ހޯދަން އެބަ ޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެން ވާހަކަފުޅުދައްކަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކޮށްދެއްވިހެން، އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ؛ މި ދުވަސް މަސްވެރިކަންކުރާ ދުވަސްއެއްގައި މަހަށް ދާނެ މިހާރު ނުވެގެން. އެހެންކަމު ފިޝަރީޒް މިނިސްޓަރު އެބަ ބުނޭ، މިހާރު މިހުންނަނީ ދާވަނީ. ދެ މިހުންނަނީ ކުއްޖަކަށްވުރެ. ދޯނި އެ ދެ މިހުން ތަހުޒީބުކޮށް ހަރަކާތްތެރި ދޯނިއެއްގައި މަހަށް ދާނީ؟ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަހަށް ދާން މީހުންނަށް އިތުރުކުރުވިދާއި ނެތް. އެހެންކަމަށް ސަޕްލައިވާން ބަދަލު ހުރުއްދާއި ނެތް. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވެގެން މި އުޅޭ މަސައްކަތަކީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ

އިންޑަސްޓްރީއަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން ބިނާކުރަންޖެހޭ މިހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބިނާނުކުރެވިގެން މި އުޅެނީ. މި ކަންތައްތައް ނުކުރެވޭ ދުވަހަކު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މި ކަންތައްކަން ހައްލުކޮށް ނުވޭ. ގާނޫނު ޕްރޮޓޮކޯލްތަކުގައި، ގާނޫނުގައި އަދި ވަކި ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިފައި ނުވާތީ ބޭނުންކުރުމަށް އަދި އުސޫލުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ހައްލެއް ނުލިބޭ. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ބުނަނީ، މިހެން ޖަސްޓިސް މިހެން، ދިވެހިން ތިބެގެންނޭ ރިސޯޓުތަކުގައި މަސައްކަތުގެ ޖާގަ. ރިސޯޓުތަކުން މަސައްކަތު ކުރަނީ ބަންގްލަދޭޝް ބިދޭސީން ކާކު؟ ކީއްވެ މިހެންނެއް އަޅުގަނޑުމެން ބޭރުމީހުންނަށް ޖާގަދެނީ؟ އަޅުގަނޑުމެން އުޅޭއިރު ސަރުކާރުން އުފެއްދީގޮތަށް ކީއްވެ؟ މިކަންތައްތައް ނުކުރާ ހިނދަކު އަޅުގަނޑުމެން އަބަދު ފެށޭ ދިޔާވީ މި މަސައްކަތެއް. އަޅުގަނޑުމެން މިހިރަ ވާހަކަ ކަނޑައަޅާފައި އެ މިހިރަ ވާހަކަ އަނެއްކާ އެހެން ގޮތަކަށް ބަދަލުކުރުމުން އަންނައިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބައޮތް ވިސްނަން، ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުދިނީ ކާކު ކަމަކަށް. ގޮތުން ފުރުސަތުދީފައި ގޮތުގައި ފުރުސަތުދީފައި ބަދަލެއް ނުކުރުމުގެ ސަބަބުން. އެ ގޮތުގައި ބޭރު އެއްގޮތް ނަމަވެސް މިރޭސް ދުވަސް ބޭރުމީހުން ފުރުސަތުލިބޭ ގޮތަށް ބަހައްޓާ ދަނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ހިންގުމުގެ ޒިންމާ ގޮތްތަކުން ކަންކަން. ގޮތުން ނޫނީ މިހާރު ވަކި ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައި އަޅުގަނޑުމެން ގެންދަނީ ވިސްނުމެއް. އަޅުގަނޑުމެން އިތުރު ބަދަލު ބޭނުމެއް އާއި ދިވެހިންގެ ރިސޯޓުތަކަށް ސަބަބު. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދު ދަނީ ވިސްނުމާއެކު. މި މަސައްކަތްތެރިން ގޮތުގައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބޭނުމަކީ ވަކި ގޮތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ބެލުމަށް ވާހަކަ ގޮތުގައި ޖައްސަން. އެއްގޮތަށް، މި ގޮތުގައި ވިސްނުން އެދި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނުމާ މިހެން ފުރުސަތު ގެންދަން ކުރަން ރިސޯޓުތަކުގެ ކަންތައްތަކުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން؛ 12 ޖަހާއިރު އަޅުގަނޑު މިއަދު ކޮމިޓީ އޮފް ދަ ހޯލް ހައުސްގެ މަސައްކަތް ފަށާނަން. ކޮމިޓީ އޮފް ދަ ހޯލް ހައުސް ހިންގުމަށް ބޭނުން 26 އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން ކޮމިޓީގައި ބައިވެރިވެލައްވަންޖެހޭނެ. 29 އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން. މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.

<u>މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަޒީފާގެ ގޮތުންނަމަ މިހާރު މި ހުނަރުވެރިވުމާ އިސްލާހަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބިދޭސީންނަށް މިހިރަހާ ވަޒީފާ ކަނޑައެޅުން ޚާއްސަކުރުން. ދިވެހިންނަށް މިހިރަހާ ވަޒީފާ ކަނޑައެޅިފާ ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާ ނުދޭ މައްސަލަ އެބަ ދިމާވޭ. އެއީ ކުޑަ އުޖޫރައެއް ދީގެން ބިދޭސީއެއް ލާފާ މަސައްކަތްކުރުވުން އޮތުމާ ދިވެހިއަކަށް ވަޒީފާދޭފަރާތްތަކުގެ ޝަރުތުތަކެއް ފެނޭ އެބަ ހުރޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި އެއީ މިހިރަހާ ވަޒީފާ ދިވެހިންނަށް ކަނޑައަޅާލެވޭ. އެކަމަކު ވަޒީފާ ކަނޑައަޅާއިރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު އޮތް ސިނާޢަތްތަކަށް ވެސް ވިސްނަން އެބަ ޖެހޭ. އެންމެ ބޮޑު ޝަކުވާއަކީ، ދިވެހިންގެ އެންމެ މަސައްކަތު ބޭނުމީ ހުރިހާ ބިޒްނަސްތަކުގެ ހުރިހާ ކޮށްފާ ބޭނުންވާ ގިނަ ބިޒްނަސްތައް ދިވެހިން ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކަށް ތިބުމަށް. އެ ބިޒްނަސްތައް ކޮށްފާ ވަޒީފާދޭފަރާތްތަކުން އެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ދިވެހިން ނުލިބޭ ކަމަށް ބުނޭ ވަޒީފާދޭފަރާތްތަކުން އެ ސަބަބުން ޖެހޭ ހުރިހާ ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާދޭފަރާތްތަކުން އެ މީހުން ބޭނުންވާ ހުނަރު ލިބިފައިވާ ދިވެހިން ނުލިބޭ ކަމަށް. ދިވެހިން ވަޒީފާއެއްގެ ވެސް ބޭނުމެއް ނެތް ކަމަށް ބުނެ. އެ ކަމަކު ޝަކުވާތަކަށް ބަލާއިރު ދެން އަޅުގަނޑުމެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިންސާނުން ބަލަހައްޓަން ޖެހޭ ހިޔާލު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ގޮތުން ވެސް، ތިބޭނެ. ބިދޭސީ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ކަނޑައަޅައިގެން ކަމަށް ވިދާޅުވި، މި ކަމުގައި ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ބިދޭސީން، ވަރަށް ގިނަ ބިދޭސީ ޒުވާނުން ބިޒްނަސް ކުރުމަށް ނުކުންނަ. އެ ކަމަށް ވެސް ޙައްލެއް ހޯދަން ޖެހިފައިވާތީ. ކުރިން ބިދޭސީ ހުނަރުވެރިކުރުމާ ގުޅޭ މިހާރު ފެނޭ ގިނަ ބިދޭސީ އަދި ނުވަތަ ޙާލަތުތަކުން ދިވެހިން، މިހާރު ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހިރަހާ ވަޒީފާ ހަމައެކަނި ދިވެހިންނަށް ދޫކޮށްލުމަށް އެދޭ. މިހިރަހާ ވަޒީފާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން އެ ވާހަކަ ދައްކާ. އިންތިޤާލީ ދައުރުގައި ބިދޭސީ މި ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރުމާއި ގުޅޭ ބޭނުންވާ ކަމަށް ބިދޭސީ ވަޒީފާދޭފަރާތްތަކުން ވެސް ދިވެހިންނަށް ވަޒީފާ ދިނުމަށް ބަޔަކު އިސްކަން ދޭން އެބަ ޖެހޭ ފުރުސަތު ދީގެން ވަޒީފާދޭ. ބިދޭސީ ކަނޑައަޅާ ދިވެހިންނަށް މި ރާއްޖޭ އެކަމަކު ނޫނީ ބިދޭސީން މަދުކުރަން. އެކަމަކު ހިނގާ ބަލާފައި އެހާ ގިނަ ބިދޭސީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭނުމީ، އެގޮތުން ބިދޭސީ އެހީތެރިކަމުގެ ދިވެހިން ވަޒީފާދޭ ރަނގަޅު ހުނަރުވެރިން ބަދަލުވެގެން، ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތައް ދިވެހިން ޝާމިލުވުމަށް، މިވެނި ކަމެއް ވެސް ހުރިހާ ފަރާތަކަށް ވާނެ ބިޒްނަސްތަކުގައި ބޭނުންވާ ވަޒީފާތަކާ. ބިދޭސީ ހުނަރުވެރިންގެ ބަދަލުގައި މި ރާއްޖޭ، މިހިރަހާ ވަޒީފާ ދިވެހިންނަށް ޚާއްސަކުރުމަށް؛ ސިޔާސަތަކީ ބަދަލުކުރުމުގެ ނިޒާމު ރަނގަޅުކުރުން ހުރިހާ ދިވެހިންނަށް ކުރިއަށް ދިއުމަށް ޒުވާން ދިވެހިންނާ ހަވާލުކުރުން ހުރިހާ ފަރާތަކުން ކަނޑައެޅިފައިވާ މިހާރު ދެން؛ ދެކެމުން ބަދަލުވެ؛ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ފަހުން ގެނައީ ޤާނޫނުތަކުގެ، މިހިރަހާ ވަޒީފާ ދޫކުރުމުގެ ޤާނޫނު، ވަކި އަދަދެއް ކަނޑައަޅާފައި އެބަ އޮތް 7000 ޑޮލަރު، 6000 ޑޮލަރު، 8000 ޑޮލަރު ވެސް އެބަ ދޭ. އެ ވަޒީފާތައް ދިވެހިން ބޭނުންވާ ވަރަކަށް ދަރުބާރު. އެހެންވީމާ އެ ވަޒީފާތައް ނުދޭންވީ ގޮތް މި އުޅެނީ ހިއްސާކުރާ ބޭނުމުގައި އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ.

ދެން ވާދު ކަނޑައަޅާފައި އޮތީއީ، އެއްބަދަލަކީ ކަނޑައެޅިފާ މިހާރު ރާނާ މިހުންނާއި، ސިވިލްޕިޔަރާ މިހުންނާއި، ބިރުސިންގެ ތެރޭގައި އަޑުގަނޑެއް ވިސްނައިލާއިރުގައި ބަނގުރަށްޝައިކާ ނުވަތަ އަޑުގަނޑުފެން އެންމެ ގިނައިން މިހުން ގެންނަ، ބިރުސިން ގެންނަ ގަރުދު. އެ ގަރުދަކީ، ލޯބަރ އިސްކޮޓިލާއި ދުނިޔޭގެ އެންމެ ކުރިއަރާފައި އޮތް އެއް ގަރުދު. މަޖާއަށް ދުނިޔޭގެ އެކި ތަންތަނުން މީހުން ޒިންމާއިގެން ގަރުމަން ބޮޑު ފަރިސާ ވަރދާ އެއް ގަރުދު އެއީ. ހަމައެކަނި އެ ގަރުދުގެ ގާމަންޓް އިންޑަސްޓްރީއޭ ވެސް 33 ބިލިއަން ޑޮލަރު. 33 ބިލިއަން ޑޮލަރު ހަމައެކަނި ގާމަންޓް އިންޑަސްޓްރީއޭ. ބަނގުރަށްޝައިގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެންމެ ކުރިއަރަމުންދާ އެއް ގަރުދު. އެހެންވީމާ، އެ ގަރުދުގައި ތިބީ ރައްޔިތުން މާލު އަދިއްސަ އަމިއްލައަށް ކުންފުނިތަށް ހަދައިން އެ މީހުން މިހާރު އަމިއްލައަމިއްލައަށް ކަންތައްތައް ކުރަނީ. އެ މީހުންގެ އަމިއްލަ ކުންފުނިތައް ހުރި ރާނާ ކުންފުނި، ސިވިލްޕިޔަރާ އިމާރާތްކުރާ ކުންފުނިތަކަށް. އަޑުގަނޑު މިއަދު ވެސް ދުނިން، އަޅެ މަޑުމަތީގައި މިހުންކާވެ އެއްކޮންމެއިގެން ބިރުސިންތަކެއް އެ މީހުން އަމިއްލައަމިއްލައަން މަސައްކަތްކުރަނީ. މިއީ މިކަމުގެ ނަތީޖާ އެހެންވީމާ، މިކަން ހައްދުކުރުމަށް ޖަހައި ފަސްޖެހިގެންނުވާނެ. ހަމަ މި ރިޔާސަތު އަންނައިރު އަޑުގަނޑު ހުރަހަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީތަކެއް ގެންދިޔުމާ! ކޮންފަދައި އެ ގެންދިޔުމަކީ އެންމެ މަދު ފަރުދީގައި ދިވި މިހުންނަށް ބިރުސިންނަ، ދިވެހިސްކާ އެއްވަރަށް އުޅޭތަކަށް. އެހަށް ދިވެހިން ނަގަން މަޖުބޫރުވާން. ދިވެހިންނާ، ބިރުސިންނާ ކިރިއަގެން ފަރާގެ ކުޅެކުޅެރިވާ، ކުޅެކޮށްދެނިވެގެން މިކަން މި އޮތީ ފަސޭހަ. އެހެންވީމާ، އަޑުގަނޑު ވެސް ކޮންމެވެސް ގޮތަކަށް ހުށަހަޅާނެ. މި ސިޔާސަތުތަކަށް ކަނޑައަޅާފައި، އެންމެ މަދު ސިޔާސަތުތަކަށް ދިވެހިންނާ ބިރުސިންނާ އެއްފަރާތުގެން، އެއް ހަމައެކަނި އަމަލުކުރަން ފުރިމަ ތަނަވަސްކަން ހުންނާނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކެނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު.

ކެނދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެވަނަ ފަހަރު އަޑުގަނޑު ފުރުޞަތަށް މި އެދުނީ، ފުރަތަމަ ކަމަކީ، އަޑުގަނޑުމެން އިންޑަސްޓްރީތަކެއް އަބަ ޖެހޭ ދިވެހިންނަށް މަޖާ ފާ ހެދުމުގެ ވާހަކަދައްކާއިރުގައި ކާކުތޯ ދިވެހިސަރަކާރު މަޖާ ފާޑުކިޔާ ހަދާ ގުރާމެނަށް ބޮޑު މިހަކަ ލިބެންޖެ؟ ފުރަތަމަ ސާފުކޮށް. ދެވަނަ ސާފުކޮށް، ކާކުތޯ ތަފާތުކުރާނީ؟ ދެމެއްޖެހި ތަފާތުކުރަން ނަގާނީ؟ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހަމަ ހަމަ އެޖެންސީތަކެއް މިނިސްޓްރީއަށް ރައީސް ސަލާމް ދުސޫރީގެ ޖިންމާއެއް ނެތިކޮށް އެޖެންޓްސަކަން

ސިވިލްޖަމުގެ ތެރެއިން ބޭނުންވާ މީހުން ތަމްރީނުކޮށް އުފެއްދުން ކޮބައިތޯ؟ ރާއްޖޭގެ ޒުވާނުން އިންޑަސްޓްރީއަށް މީހުން ތަމްރީނުކުރުމަށް ދެވަރަކީ؟ ކޮންތާކުންތޯ ތަމްރީނުކުރަނީ؟ ކޮބައިތޯ ބޭނު ހުނަރު ސެކްޓަރު؟ ކޮންތާކުތޯ ހިނގަނީ؟ މި ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފެށިކަމަށް އަދި ޒަމާން މި ހިނގައިދާ ވަގުތުތަކުގައި ރާއްޖޭގެ ބޭރު މީހުން މަދުކުރަން އުޅުން ފުރަތަމަގެ ތެރެއިން ހަމައެކަނި ޚާއްޞަކޮށް ކޮންމެފަހަކު ވަރަކަށް މަދުކުރެވޭނެއެވެ. އެކަމަށް ބަޔަކު އިސްކޮޅުލާ މިނިސްޓަރަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ ކުރިން އެކަން ވެސް ނުވޭ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރުމަށް މި ދާއިރާގައި އެއްވެސް އިޖުރާއަތް ނުވި، އާގަނޑުޖަހާފައެއް ނުވި، ސިޓީރެކޯޑެއް ނުވި ހުއްޓާވަލްއެރެކަށް ކޮންމެއެއްވެސް ކުރުމަށްދާ ތަން މި ފެންނަނީ. އަޅުގަނޑު ވަނީ، ފުލުކޮށް ލޭގެރީ އެބަ އޮތް ވިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެންނާ ކުރިޝަރުތުގެ ހަމައަށް މީހުންނަށް ޒަމާނު ބަލާލައިގެން އިންސާނީދުނިޔެއަށް އެއްވެސް ކަމެއް ރައްޔިތުންނާ ނުދާނޭތޯ. ރާއްޖޭގެ ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ބަލައި ތަކުރާރުކުރުން މިދަންނަވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތް ވަރަކަ އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއް ކުރާ ނަމަވެސް ރަނގަޅު. އެކަން! މަސައްކަތްތައް ނެތް. ދާދިން ބައެއްކުރެވޭ ނަމަވެސް ފުލުކޮށް ލޭގެރީ އޮފީސް އުޅުން. ފުރުޞަތުގައި ތަފާތުވެފައި އަދި. ފުރު ތަފާތުވާ ދިމާ ފުރާފުރަތަމަގޮތުން އެއްބާރުން ގެންބަރުތަކާ ނަގައި އޮފީހުގައިތިބޭ. އެހިސާބަށް މި ޒަމާނުގައި ދުނިޔެ ނުދާނެ ކަމަށް ބަލައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ. އެހެންނަމަވެސް، ވަނީ މާ ބޮޑު ތަފާތެއް ނެތް އެކަށީ މިހާރު. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ އެބަ ހުރި ހަމައެކަނި ކުރާން މި އުޅެނީ ކޮންކަމެއްތޯ އިޚްތިޔާރު ރައީސް؟ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ އަތުގައި އެކަމާ ގެރިޔޮދީ ނަގަން. ޕޮލިކަރަނަށް މި ނަގަނީ؟ ސަރުކާރުގެ ހަރަދު ބޮޑުވެގެން ގޮސް އެމްބަސީތަކުން އަތަށް ދާނެކަމުގައި ވެސް 4 މިލިއަނުގެ މައްސަލަ ޒަމާނު ބަލާލައިގެން ބޮޑުވެދިޔަ ނުން ގޮތަކަށް މުދާބަލައިގެން މި ތިބީ. ތަރިކަމުދާ ބަޖެޓުގައި ވެސް އުސޫލެއް ގެންގުޅޭ. އަޅުގަނޑަކު ގަބޫލުކުރާ ޝަރުޠު ޖެހުނަސް އެ މިދާގޮތް، ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބޭނުން ގޮތެއް އެ މިދާގޮތް، އެ މަސްލަހަތުގެ ނަގަދުގައި އެހެން ވެދާނެ. ހަމަގައިމު ވެސް އެ މަސްލަހަތުގެ ނަގަދުގައި އެހެންވެ. އަޅުގަނޑުގެ ނަގަދުގައި އެހެންވާތީ، ނުވާތީ، އެ ސިޔާސަތުގެ ނުން ޖަވާބު. އަޅުގަނޑުގެ ނަގަދުގައި ފެށުމުގައި މިސްރާބުން ކަމުސޮފައިގެން މި ދަނީ. އެއީ ހިސާބުހުރި ވާހަކަ ދައްކައިގެން އެއްވެސް ކަހަލަ ގޮތަކަށް، މި ދެންނެވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ޖެހިގަތުން، ކޮންމެ ކަހަލަ ވެސް ފެހަރިގަނޑަނަ، ޖެހިގަތް އިންޓަސްޓްރީން. ބެލުމަށް ވެސް ނަގަނޑުގެ ނަގަވި، ޖެހިގަތް އިންޓަސްޓްރީން. ކޮންކަހަލައެއް ސަރުކާރުން ޖެހިގަތް އިންޓަސްޓްރީއަށް މި ސަރުކާރު އަމިއްލަގޮތު ކުރީ؟ ޖެހިގަތް އިންޓަސްޓްރީގައި އުޅޭ ދިވެހިންގެ އަތުގައި ހުރި މުދާ ފުރިހަމަވުން. ހަމަ މިހާރުގެ ސަރުކާރުން ވެސް ކުރި އެ މަސައްކަތް. މިހާރު ވެސް ކުރަމުންދަނީ އެ މަސައްކަތް. ބޭރު މީހުންނަށް ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިތައް ވެސް ދީ. ބޭރު މީހުންނާއި ދިވެހިންނާ ތަފާތެއް ނުހުރޭ. ބޭރު މީހާއި ދިވެހިންނާ ތަފާތު ގެންގުޅޭ ޖަވާބުދާރީ ތަފާތެއް ނުވާނެ. ޖެހިގަތް އިންޓަސްޓްރީން އިންޓަސްޓްރީއަކީ

އެއްޗެސް ދިހަކު ތަފާތެއް ނުވޭ ބޭރުން އަންނަ މީހާއަކާ ދިވެހި މީހާއަކާ އެއްޗެސް ކަމެއްގައި ތަފާތެއްނުވާ އެއްޗެސް ވިޔަފާރިއެއްގައި ވެސް ޓޫރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީގައި އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. މަސްވެރިކަމުގެ އިންޑަސްޓްރީއަށް ބަލައިލާއިރު، ކުޑުދުއްޕުރީގައި ކިތައް ދޫނި އޮތިމާ މަހަކު ދޯ؟ މިއަދު ކިތައްއޮތީ ބައި؟ ކިހިނެއްތޯ އާބާދީއެއް ލިބޭނީ؟ އެ ހުރިހާ ވަޙީޝީ އަދަބުތަކި މިހެން، ޢާޖިޒުވާ މިހެން، މިއަދުތަކާ މިހެން، އަނެއް ކަޅުއް ކުޑާ މިހެން، އެ އިންސާނުންގެ ވަޙީޝީ ގެއްލިއްޖޭ. ކިތައް ޖާގަނޑުވައްޖޭތޯ؟ އެ މީހުންނަކަށް އަދުން އަނބުރާ ވަޙީޝީ؛ ހުވަދު އަޖާބަށް ބަލައިލާއިރުގައި މަހަށްދާ ބޯޓުތި އޮފީހުގަނޑު އެހެރީ. ނުވާފަ ވަރުގަދަ ޖަމާތަކާ މަސްވެރިކަން ދަށި ކުރިއަށް. ދާއިރު ކިހިނެއްތޯ މި ވަނީ؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތިބާގައި މަސްވެރިން އުފެއްދުން ކޮންކަހަލަކަމެއް ކުރުވޭތޯ؟ ކޮބައިތޯ؟ ފިޝަރީޒް މިނިސްޓަރު މިއަދު އިސްތިޢުފާދެއްވާން ޖެހޭނެ. ހަމަހަ އެޑިއުކޭޝަން މިނިސްޓަރު މިއަދު އިސްތިޢުފާދެއްވާން ޖެހޭނެ. އާދޭސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ގެންނަނީ ފިޝަރީޒް މިނިސްޓަރަކާއި ހަމަހަ އެޑިއުކޭޝަން މިނިސްޓަރަކު. ބޭނުން އާދެ މޮޅުވިސްނުމަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ގެންނަން މި ޖާގައަށް ބޭނުން މީހެއް ސީ.އީ.އޯއަކަށް. އެހެންމީހާ، ކޮމިޓީން ވެސް ދޫން ގެންނަނަށް ޖެހެނީ ޕްރޮފެޝަނަލުން. ވަރަށް ރަނގަޅުވާނެ ޕްރޮފެޝަނަލުންގެ މަސްވެރިން، ކާރީގަރުން، އަދި ޖަޒީރާގެ ކާރީގަރުން. އެހެންވީމާ، ރާއްޖޭގައި ނެތް އެއްކޮޅަށް ހުރި އެއްކޮޅަކަށް ހަދައިގެން ދިވެހިންނަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތަކެއް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް...

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:</u>

އަޅުގަނޑު މި ވަގުތު 10 މިނެޓަށް ގޮތުކަނޑައިލާފައި ކޮމިޓީ އޮފް ދަ ހޯލް ހައުސްގެ މަސައްކަތް ފަށާނަން 12:10 ގައި. ކޮމިޓީ އޮފް ދަ ހޯލް ހައުސްގެ މަސައްކަތް ފަށަން އަޅުގަނޑުމެން 29 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބޭނުންވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ.

{ދުލި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ހުއްޓައިލެވިފައި: 12:03 އިން 12:59 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އީވާ އަބްދުﷲ)

ނިންމުން

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:</u>

އަދުން އަނބުރާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑު މި ހުއްޓަނީ. މިއަދު ބައްދަލުވުމުގައި ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ މަސައްކަތް މި ހިސާބުން ނިމުނީ. ދެން، މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ، 13 ސެޕްޓެންބަރު 2022 ވާ އަންގާރަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9 ޖަހާއިރު.

والحمد لله ربّ العالمين. ދަޢިރިސް ނިމުނީ.